

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ೯

ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಕಾವ್ಯ (ಓದುಪಠ್ಯ)

ಸಂಪಾದಕ
ಡಾ. ವೆಂಕಟೇಶ ಇಂದ್ರಾದಿ

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

MANTESWAMY KAAVYA

Edit by

Venkatesh Indawadi

Associate Professor

Department of Kannada Literature Studies

Kannada University, Hampi

Vidyaranya 583 276

Published by

Dr. A. Subbanna Rai

Director, Prasara

Kannada University, Hampi

Vidyaranya 583 276

First Impression: 2012

www.kannadauniversity.org

Pages: 30 + 134 Price: ₹ 120/-

ISBN 978-93-81645-58-1

© ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೧೨

ಬೆಲೆ: ₹ ೧೨೦/-

ಅಕ್ಷರ ಸಂಯೋಜನೆ

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಗಣಕ ಕೇಂದ್ರ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೫೮೩ ೨೭೬

ಮುದ್ರಣ: ಕೆ.ಕೆ. ಮಹಾಳ

ಪ್ರಾಕೃತ ರೂಪಯುತ ಸ್ಥಳ

ಸರಸ್ವತಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೫೮೩ ೨೭೬

ದೂರವಾಣಿ : ೦೮೫೪-೨೪೧೩೧೩

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಛೇರಿ

ನಂ. ೧, ಕಾನೂನು ಕಾಲೇಜಿನ ಹಳೆಯ ಕಟ್ಟಡ

ಮೈಸೂರು ದ್ಯಾಂಕ್ ವೃತ್ತ, ಆರಮನೆ ರಸ್ತೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ೫೬೦ ೦೦೯

ದೂರವಾಣಿ: ೦೮೦-೨೨೩೭೨೩೮೮

ಮುದ್ರಣ

ಕುಭೋದಯ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಡಿ.ವಿ. ಸದಾನಂದ ಗೌಡ
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ವಿಧಾನಸೌಧ
ಬೆಂಗಳೂರು ೫೬೦ ೦೦೧

ಶುಭ ಹಾರೈಕೆ

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಯಲ್ಲಿ 'ಮಂಟ್ರಿಸ್ವಾಮಿ ಕಾವ್ಯ' (ಓದುಪಠ್ಯ) ಪ್ರಸ್ತುತವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಖಚಿತಪೂರ್ಣ.

ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಸ್ಥಾನ ದೊರೆತಿದ್ದು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ವಿಶೇಷ ಅನುದಾನವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ತಲಾ ೨ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಟ್ಟು, ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂ. ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರ ರಾಗಿರುವುದು ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕ ಸಂಗತಿ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಸಮೃದ್ಧವೂ ಪ್ರಬುದ್ಧವೂ ಆದ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ತನ್ನ ಭಾಷಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಅನನ್ಯತೆಯಿಂದ ಹಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಕವಿಗಳೂ, ಲೇಖಕರೂ, ಕಲಾವಿದರೂ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಟ್ಟದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ವೈವಿಧ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪರಂಪರೆ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿದೆ. ಈ ಮಹಾವರಂಪರೆಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದೇವೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೇಲಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಈ ಮಹತ್ವದ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕೈಜೋಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಡಿ.ವಿ. ಸದಾನಂದ ಗೌಡ

ಗೋವಿಂದ ಎಂ. ಕಾರಜೋಳ
ಸಣ್ಣ ವೀರಾವರಿ,
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ನಂ.೨೨೦, ೨೨೨ ಮಹಡಿ,
ವಿಧಾನಸಭಾ
ಬೆಂಗಳೂರು ೫೬೦ ೦೦೦

ಶುಭಾಕಾಂಕ್ಷೆ

ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿಗೆ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಇಂಥ ಅಪೂರ್ವ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ 'ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ'ಗೆ ವಿಶೇಷ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ, ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪರಂಪರೆ, ಜಾನಪದ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಮಾನವಿಕ ಇನ್ನಿತರ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಹೊತ್ತಗೆಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಈ ಯೋಜನೆ ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಂದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿ ಹೊರತರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹಮ್ಮಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಯೋಜನೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರುತ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಜ್ಞಾನಶಿಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಆಧ್ಯಯನಾಸಕ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಸದಾ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವುದು. ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ. ಸರ್ವರೂ ಸುಖ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬದುಕಿ ಬಾಳಲೆಂದು ಹೃದಯತುಂಬಿ ಹಾರೈಸುವೆ.

ಗೋವಿಂದ ಎಂ. ಕಾರಜೋಳ

ಬಸವರಾಜು ಭಾ.ಆ.ಸೇ.
ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ
ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕೊಡಗು ಸಂಖ್ಯೆ ೨
ನೆಲಮಹಡಿ, ವಿಜಯನಗರ
ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆ

ಶುಭ ಸಂದೇಶ

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಪರಂಪರೆಯ ನಡುವೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿದೆ. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ನಿಖರವಾಗಿಯೇ ಒಂದೂವರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಮೀರಿದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಶ್ರೀ.ಶ. ೪೫೦ರ ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನ ಮಾನವನ್ನು ನೀಡಿರುವುದು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಮಂಜಸ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ನಿಸ್ಸುತ್ತರ. ೨೦೦೯ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ದೊರೆತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೂ ಎರಡೆರಡು ಕೋಟಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಭಾಗದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ ಅನೇಕಾನೇಕ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥದೊಂದು ಉಪಯುಕ್ತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿ ಡಾ. ಎ. ಮುರಿಗೆಪ್ಪ ಮತ್ತು ಕುಲಸಚಿವ ಡಾ. ಮಂಜುನಾಥ ಬೇವಿನಕಟ್ಟೆ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ. ಎ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ ಹಾಗೂ ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ವೆಂಕಟೇಶ ಇಂದ್ರಾದಿ ಅವರನ್ನೂ ನಾನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಸವರಾಜು

ಡಾ. ಮನುಬಳಗಾರ್
ಅಯುಕ್ತರು
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ

ಕನ್ನಡ ಭವನ
ಜಿ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ
ಬೆಂಗಳೂರು ೫೬೦ ೦೦೩

ನಲ್ವುಡಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯೇ ಕುತೂಹಲಕರ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದುದು. ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನ ಮತ್ತು ಅದರ ಪೂರ್ವಾಯುಗವನ್ನು ವೀರಯುಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಪಂಪ ಬರೆದದ್ದು 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನವಿಜಯ'ವಾದರೆ ರನ್ನ ಬರೆದದ್ದು 'ಸಾಹು ಭೀಮವಿಜಯ'. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಕಾರನು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನಗಳನ್ನು ಕಲಿಗಳೆಂದೂ, ಕವಿಗಳೆಂದೂ ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದುವರೆಗೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ವೇಳೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯರ ನಡುವೆ ಬಂದು ಚಳವಳಿಯ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ದಾಸ ವರೇಗಾರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನಸಮೂಹದ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ರಾಗ, ತಾಳಗಳ ಮುಖೇನ ಕಾಂತಾಸಮ್ಮಿತ ಭಾವದ ಮೂಲಕವೇ ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಆಧುನಿಕ ಬರಹಗಾರರ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಬರವಣಿಗೆಯಂತೂ ಸಮಸ್ತ ಕನ್ನಡಿಗರ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿರುವಂಥದ್ದೇ. ಹೀಗೆ ಒಂದೂವರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಇತಿಹಾಸ ವಿರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗೆ ೨೦೦೯ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ನೀಡಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವೂ ಕೂಡ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ತಲಾ ಎರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿತು. ಈಗ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣರಾದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ. ಎ.ಮುರಿಗೆಪ್ಪ ಅವರಿಗೆ, ಕುಲಸಚಿವರಾದ ಡಾ. ಮಂಜುನಾಥ ಬೇವಿನಕಟ್ಟಿ ಅವರಿಗೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ. ಎ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು 'ಮಂಟಲ್ಯಾಮಿ ಕಾವ್ಯ' (ಓದುಪತ್ಯ) ಪ್ರಸ್ತುತದ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ವೆಂಕಟೇಶ ಇಂದ್ರಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಪರವಾಗಿ ನಾನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಡಾ. ಮನು ಬಳಗಾರ್

ಶಬ್ದಪಾರಮಾರ್ಗಮಶಕ್ಯಂ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಧುನಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕೀಕರಣ ಒಂದು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯೂ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆ. ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡಿಗ-ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹರವು ವಿಸ್ತಾರವಾದದ್ದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಗುರಿ ಇತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಪರ. ಕನ್ನಡದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಕಾಯಕವನ್ನು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅದು ನೋಂಪಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕತ್ವದ 'ವಿಕಾಸ' ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಹತ್ತರ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮೂಲತಃ ಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನದ, ಕಾಲ, ದೇಶ, ಜೀವನ ತತ್ವದ ಪರವಾಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಒಂದು ವಾಗ್ಯಾದದ ಭೂಮಿಕೆ ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಬದುಕಿನ ಚಿಂತನೆಯ ಭಾಗವೆಂದೇ ಅದನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ : ದೇಸಿ ಬೇರುಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯ ಭಿತ್ತಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬಹುತ್ವದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಸಮಾಜಮುಖಿ ಚಿಂತನೆಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಅಧ್ಯಯನ ಬದುಕಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಇದು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೂಲಕ ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ವಿಶ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಮಾದರಿ'ಯ ಶೋಧ ಇಂದಿನ ಮತ್ತು ಬರುವ ದಿನಗಳ ತೀವ್ರ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನವು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ಮತ್ತು ದೇಶಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ವಿದ್ವತ್‌ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸಬೆಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗದೆ, ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುತ್ತಿರುವ ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತನ್ನ ಗತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ಗಮನಿಸತಕ್ಕ

ಅಂಶ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ಆಧುನಿಕರಣದ ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಿಕ ಗೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಜಗತ್ತಿನ ಜ್ಞಾನಪ್ರವಾಹವೇ ನಮ್ಮ ಅಂಗೈಯೊಳಗೆ ಚುಳುಕಾಗುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಚಹರೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ, ಭಾಷಾ ಆಧುನಿಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಯನದ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ, ಭಾಷಾನೀತಿ, ಭಾಷಾಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆಗ ಆಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮೆದುರು ನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶೀಯ ಜ್ಞಾನಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮರುಶೋಧಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ಚರಿತ್ರೆ, ಕೃಷಿ, ವೈದ್ಯ, ಪರಿಸರ ಮುಂತಾದ ಆಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವೇ 'ಜ್ಞಾನ' ಎಂದು ರೂಪಿಸಿರುವ ಇಂದಿನ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಈ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ದೇಶಿ ಪರಂಪರೆಯ ಜ್ಞಾನದ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಸೂತ್ರಗಳ ಹಾಗೂ ಆಕರ ಪರಿಕರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ನೆಲೆ ತುಂಬ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಕಳೆದ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ, ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದು ಚಲನಶೀಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಭಾಷಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿ ಯಾಗುತ್ತ ಕನ್ನಡ ನಾಡುನುಡಿಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಶೋಧಿಸುತ್ತಾ, ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ: ಕನ್ನಡದ ಅರಿವಿನ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವೇ ವರ್ತಮಾನದ ಹೊಸ ಬೆಳವಣಿಗೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜೀವವಾತುವಾಗಿದೆ.

ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾದರಿಗಳು ರೂಢಿತ ವಾಗಿವೆ. ಒಂದು, ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆಯ ಕ್ರಮ. ಇನ್ನೊಂದು ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದ ಅಥವಾ ಕಲಾತಂಡ ಹಾಡಿದ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಲಿಪ್ಯಂತರ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು. ಈ ಎರಡೂ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಒದಿಗೆ ಸುಲಲಿತವಾಗುವ ಮಾದರಿಯೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಈ ಕೃತಿಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಮೊದಲ ಘಟ್ಟದ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸಂಪಾದನಾಕಾರರು ಶಿಷ್ಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಬೃಹತ್ ಪಠ್ಯಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಗ್ರಹ ಸಂಪಾದನೆ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ

ಓದುಗರನ್ನು ತಲುಪಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಪಠ್ಯದ ಸಂಪಾದನಾಕಾರರು ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಸಂಪಾದನೆಗಳು ಒಂದ ಹಾಗೆ ಮೌಖಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ 'ಓದುವಠ್ಯ' ಕ್ರಮ ಈ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೃತಿ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಾ. ವೆಂಕಟೇಶ ಇಂದ್ರಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಹೊರತರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ. ಎ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸುಬ್ಬಾಸಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಅಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಡಾ. ಎ. ಮುರಿಗೆಪ್ಪ

ಕುಲಪತಿ

ಸಂಪಾದಕನ ಮಾತು

ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಂದರೆ ೧೯೯೬ರಲ್ಲಿ ನೀಲಗಾರ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಾಗ ಕತೆಗಾರರಾಗಿ ತುಂಬಾ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ್ದವರು ದಿ. ಶ್ರೀಕುರಾಪುರದ ಪುಟ್ಟಮಾದಯ್ಯನವರು. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಶಿಷ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ್ದ ಪುಟ್ಟಮಾದಯ್ಯನವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ಅವರಿಗೆ ತುಂಬತ್ತೆರಡು ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು ಅವರು ಹಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. 'ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ■■■ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಹೇಳಿ' ಎಂದೆ. ಇವರ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ಆಗ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದವರು ದಿ. ಶ್ರೀಕೆಬ್ಬೇಪುರದ ರಾಚಯ್ಯನವರ ತಂಡ, ದಿ. ಶ್ರೀಕುಂತೂರು ಕಾಳಶೆಟ್ಟಿ ತಂಡ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮೋಳೆ ರಾಜಣ್ಣನವರ ತಂಡಗಳು.

'ಮೋಳೆರಾಜ ಇಂಗೇ ಇರಾನಂತಾ ಹೇಳಾದು ಕಪ್ಪಾ ಕುಡ್ತೆ ಒಂದ್ ತರಾ ಕುಡಿದಿದ್ದ, ಒಂದ್ತರಾ. ಆದ್ರಾ ದೊಡ್ಡವರ ಕತಾಲೀ ಅವ್ವ ಬಾನಿ ಇವರಾರ್ಲು ಇಲ್ಲ. ನಾ ಬಿತ್ತದ ಬೆಳಲೀ ಎಲ್ಲ ಆಕ್ಕಲು ಆಯ್ಕೆಕಂಡ್ರಾ ಇವನೊಬ್ಬನೇ ಅರಿ ತಬ್ಬಂಡಮ' ಎಂದು ಪುಟ್ಟಮಾದಯ್ಯನವರು ರಾಜಣ್ಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ತಂಟೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಆಡಿದ ■■■ ನಾಗಿ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಸಂಪಾದನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದು ನನ್ನ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ಬಂತು.

ಅವರನ್ನು ಮೊದಲು ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲದ ಮೋಳೆಯ ಗುಡಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ, 'ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕತೆಯ ಮೊದಲಿಂದಾ ಕೊನೆತನಕ ಹಾಡಿಕೊಡಿ ಅದನ್ನ ಬರ್ಪು ಪುಸ್ತಕ ಮಾಡ್ತೀನಿ, ನೀವೇ ಹಾಡಿರದು ಅಂತಾ ಹೆಸರು ಹಾಕ್ತೀನಿ' ಎಂದೆ. 'ಇದರ ತಾಳು ತುದಿ ಬಲ್ಲವರಾರ ಹೋಗಿ' ಎಂದು ಕಳಚಿಕೊಂಡರು.

ನಂತರ ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಮೈಕಿನಲ್ಲಿ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕತೆಯನ್ನು ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದು ಕೇಳಿ ಬಂತು. ಹರಿಜನ ಕೀರಿಯಲ್ಲಿ ಕತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆಲ್ಪಿಗೊದೆ. ಅದೇ ರಾಜಣ್ಣ ತಂಬೂರಿಯನ್ನು ಹೆಗಲಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಗಗ್ಗರಗಳನ್ನು ಮೀಟುತ್ತಾ ತನ್ನಯನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಕತೆ ಕೇಳಿದೆ. ಬೆಳಕಾದಾಗ ಮಂಗಳ ಹಾಡಿದ ನಂತರ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಸಂಪಾದನೆಯ ನನ್ನ ಅಹವಾಲನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದೆ. ಕತೆ ಮುಗಿಸಿದ ಮಿಷಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜಣ್ಣ 'ಮನ್ನ ಬನ್ನಿ ಕೊತೆ ಮಾಡಡಮು' ಎಂದರು.

ಮತ್ತೆ ಅವರ ಗುರುತಿಗೆ ಹೋದೆ. ನನ್ನ ಶೂರು ಕೀರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕತೆಗೆ ಒಪ್ಪಿದರು. 'ಕಾಡ್ ಎಪ್ಪು ಕೊಬ್ಬರೇ' ಎಂದರು. 'ಜನ ನಿಮ್ಮ, ನಿಮ್ಮ ಸಟ್ನವರ್ರ

ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಕತ್ನಾ ಎಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟರು ಅಷ್ಟೇ ಕೊಡ್ತಿನಿ'. 'ಸರಿ ನಾನಾ ಇಂದ್ನೇ ಕತಾ ಶುರು. ರಾತ್ರಿ ಉಣ್ಣೆಂದು ಟೇಪ್ ಎತ್ತ ಬಂದ್ಬುಡಿ ಇಲ್ಲೇ ಜಗ್ಗಿ ಮೇಲಾ ಕೂತ್ಕಂಡು ಕತಾ ಮಾಡ್ಕೊಡ್ತೀನಿ'ಎಂದರು.

ಕತೆ ಶುರುವಾಗಿ ಆರು ದಿನವಾದರೂ ಮುಗಿಯುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿ ಅವರ ಸಂಭಾವನೆ ಬೇಡಿಪಟ್ಟು, ಕಡ್ಡಿ ಕರ್ಪೂರ, ಸರಾಪು ಸಮಾರಾಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ರಾಜಣ್ಣ ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಆನಗತ್ಯವಾಗಿ ಕತೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಅನುಮಾನ ಬಂತು. 'ದಿನ್ವ ಲೆಕ್ಕ ಬ್ಯಾಡ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು ಹೇಳ' ಎಂದ. ಇಷ್ಟೊಂತಾ ಫಿಕ್ಸ್ ಆಯ್ತು. ಎರಡು ರಾತ್ರಿಗೆ ಕತೆ ಮುಗಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಫೋಲ್ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಆಮೇಲೆ ಏಕೋ ಎನೋ ರಾಜಣ್ಣನಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಬಂತು. 'ನಾನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕತಾಒಪ್ಪಿ ಕತಾ ಮಾಡ್ತೀನಿ ಅಲ್ಲಿಗಾ ಬಂದು ಟೇಪ್ ಮಾಡ್ಕಳ ಒಂದು ಪೈಸಾನು ಕೊಡಬೇಡಿ' ಅಂದರು. ಹಾಡುವವರ ಬೆನ್ನತ್ತಿ ಆರು ತಿಂಗಳು ಅಲೆದೆ, ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾವ್ಯ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದನ್ನು ಪಠ್ಯಂತರ ಮಾಡಿ 'ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕತೆ' ಎನ್ನುವ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೯೬ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಪಠ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಗೊಳಿಸುವ ಕಲೆಗಾರಿಕೆ ರಾಜಣ್ಣನಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕಲಾವಿದರು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೌಖಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಿದ್ಧವರ್ಣನೆಗಳು, ಉಪಕತೆಗಳು, ಅಸಂಖ್ಯಾತ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು, ಬಿಡಿಪದಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಮುಂದೆ ಕುಂತಾ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇವುಗಳ ಹಿಗ್ಗು-ಕುಗ್ಗು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಶ್ರವ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಗ್ರಹ ಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೧೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಮೊದಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿದೇಶಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಹಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಆಂಟಿಕ್ವಿಟಿ'ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಫ್ಲೀಟ್‌ರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಐದು ಲಾವಣಿಗಳ(೧೮೮೫) ಪ್ರಕಟವಾದವು ಇವೆಲ್ಲಾ ಲಾವಣಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಅವು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆ ಎದ್ದಿದ್ದ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜರ ಮರಣ ಕತೆಗಳಾಗಿವೆ.

ನಂತರ ಹಲಸುಗಿ ಗಳಿಯರ ಗುಂಪು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿತು. ಇವರಿಗೆ ಜನಪದವೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಕಾಲದ ತವಕವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ದಿಗ್ಗಜರಾದ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಹೊತ್ತಾಸೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅವರ ಬೆನ್ನುಡಿ-ಮುನ್ನುಡಿಗಳನ್ನು ಬೆರತ ಮೊದಲ ಸಂಕಲನ 'ಗರತಿಯ ಹಾಡು' ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಪದವನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಶಿವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದು.

ಎರಡನೇ ಹಂತ ಏಷ್ಯತ್ತರ ದಶಕದ್ದು, ಈಗಾಗಲೇ ವಿವೇಚಿ ವಿಧಾಯಕವಾಗಿ ಜನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಬ್ಲಾಸ ಶಿಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಎದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪದವನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಜನಪದ ಅಧ್ಯಯನ ಪದವಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರೊ. ದೇ.ಜಿ.ಗೌ, ಪ್ರೊ. ಹಾ.ಮಾ.ನಾಯಕರು ಇದನ್ನು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಗದ್ದಗಿ ಮಠ ಇವರು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ' ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಗ್ರಂಥ, ಪ್ರೊ. ಜೇಶಂಪಾ ಅವರ 'ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು', ಡಾ. ನೇಗಿಸಾಳರ 'ಮೈಲಾರಲಿಂಗ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ', ಡಾ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ 'ಕಾಡು ಗೊಲ್ಲರು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ' ಕೃತಿಗಳು ಜನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ನಾಂದಿಯನ್ನೇ ಹಾಡಿತು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಾ. ಬಿ.ಕೆ.ರಾಜಶೇಖರ ಅವರ ಮಲೆಮಹಾದೇಶ್ವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯವು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಸಿರಿ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯ'ವನ್ನು ಡಾ. ಅಮೃತಸೋಮೇಶ್ವರರರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ನಂತರ ಪ್ರೊ. ನಾವಡ ದಂಪತಿಗಳು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಉನ್ನತ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತುಳುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಸಿರಿ ಕಾವ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೊ. ವಿವೇಕ್ ರೈ, ಪ್ರೊ. ಚನ್ನಪ್ಪಗೌಡರು ವಿವೇಚಿ ವಿದ್ಯಾಂಸರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ನಂತರ ಡಾ. ವೀರಣ್ಣವಂಡೆ ಅವರ 'ಜನಪದ ಹಾಲುಮತ ಮಹಾಕಾವ್ಯ' ಬಂತು. ಮೂರನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ಕಾವ್ಯ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಕಲಾವಿದ ಹಾಡಿದ ಪಠ್ಯಗಳು ಬಂದವು. 'ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಕಾವ್ಯ' ಪ್ರೊ. ಹಿ.ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ, 'ಜುಂಜಪ್ಪನ ಕಾವ್ಯ' ಡಾ. ಚೆಲುವರಾಜು, 'ಮೈಲಾರಲಿಂಗ' ಡಾ. ಮಂಜುನಾಥ ಬೇವಿನಕಟ್ಟೆ, 'ಕೃಷ್ಣಗೊಲ್ಲರ ಕಾವ್ಯ' ಡಾ. ಮೈತ್ರಿ ಕಾಮಣ್ಣ, 'ಮಾದೇಶ್ವರ' ಡಾ. ಕೇಶವನ್ ಪ್ರಸಾದ್. ಸಂಪಾದಿತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದವು.

ಶಿಷ್ಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟದಶಾವರ್ಣನೆಗಳು, ಯುದ್ಧ ಪ್ರಸಂಗ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಬರುವುದರಿಂದ ಬೃಹತ್ ಪಠ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಇದೇ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡು ಗಮ್ಯ ಮೊದಲಿಲ್ಲಾಟದ ಸಂಪಾದನೆಗಿಳಿದರು ಅದರ ಗಾತ್ರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬೃಹತ್ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡರು. ಎರಡನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದನ ತಂದೆ ಹಾಡಿದ ಕತೆಗಳ ಲಿಪ್ಯಂತರಗಳು ಬಂದವು. ಇದಕ್ಕೆ ಗಮ್ಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಕಾವ್ಯ ಮಾಲೆ ಉದಾಹರಣೆ. ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಾರದು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ವಾದವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ

ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ 'ಮಹಾಕಾವ್ಯ' ಎನ್ನುವ ನಿಯಮ ಮೌಖಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಈ ಪಠ್ಯವೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯಗಳು ಬರುವ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವುದೇ ಸೂಕ್ತ. ಈಗ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವ ಪಠ್ಯಗಳು ಮನಾರಾಜತನೆಯಿಂದ ಸೊರಗಿ ಪುಲಕಿತ ಓದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ತಲುಪಬೇಕಾದಷ್ಟು ಓದುಗರನ್ನು ತಲುಪಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತು ನಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ 'ದರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕತೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಪಠ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಬರಹಕ್ಕೆ ಎನ್ನುವ ನನ್ನ ಬಹು ದಿನದ ಆಸೆ ಈ ಪಠ್ಯ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಈಡೇರಿದೆ.

ಮೌಖಿಕವಾಗಿರುವ 'ಉಪಭಾಷೆ'ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕತೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಪರಿಪಾಠ ಸವೋದಯ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದವು. ವಿಪ್ರತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಇವರ ಕಾವ್ಯ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಪಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಚೆನ್ನಗೃಹಮಾಲಿಕಾರ 'ಬೆಳ್ಳೆ' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆದರು. ಇದು ಕಾದಂಬರಿಕಾರನ ಬೆಸುಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಳೆಯ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ವಾಖಾಸಾತಿಯಾಗಿದ್ದು ಅಗಿ ಸೋತು ಹೋಯಿತು. ದೇವನೂರು ಮಹದೇವ ಅವರ 'ಕುಸುಮ ದಾಸಿ' ಮಹಾದೇವ ಅವರ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಸೃಜನಶೀಲ ಬೆಸುಗೆಯಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಮಂದಿ ವಿಮರ್ಶಕರು ಇದನ್ನು ಮೆಚ್ಚುಗೊಂಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕಾದಂಬರಿ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಆದರೆ ಅದು ಮೆಚ್ಚುಗೊಂಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ ದೇವನೂರು ಓದುವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪಿಟಿಪ್ಪಿ ಮಹಾದೇವರ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಜನಪದ ಸಂಪಾದನ ಕಾರರು ಮೌಖಿಕವಾದ ಶೋಷ ವರ್ಗದ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಓದುಗರ ಪಠ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಲಾವಿದರಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಬೃಹತ್ ಪಠ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳ ಓದುಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಓದಿಗೆ ಬೃಹತ್ ಪಠ್ಯದ ಅಗತ್ಯವು ಇಲ್ಲ. ಶಿಷ್ಯ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು, ಅರ್ಥೈಸಲು ಸಂಗ್ರಹಗಳು, ಸರಳ ಸಂಪಾದನೆಗಳು ಒಂದ ಹಾಗೆ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ 'ಓದುಪಠ್ಯ'ಗಳನ್ನು ಪುನರ್ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ, ಆ ಮೂಲಕ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಓದುಗರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕಥಾಸಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡದ ತಲುಪಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಒತ್ತಡವಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬೃಹತ್ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಓದದೇ ಸಂಪಾದಕರು ಕೊಡುವ ಕಥಾಸಾರವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಠ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಐದು ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಆಕರವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದೇನೆ

೧. ಶ್ರೀ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಕಾವ್ಯ, ಸಂ.ಜೀ ಶಂ ಪರಮಶಿವಯ್ಯ, ೧೯೭೩.

೨. ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕಾವ್ಯ, ಸಂ. ಬಿ.ಎಂ.ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿ, ೧೯೮೦.

೩. ಧರಗೆದೊಡ್ಡವರ ಕತೆ, ಸಂ.ವೆಂಕಟೇಶ್‌ಇಂದ್ರಾದಿ, ೧೯೯೬.

೪. ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಸಂ. ಹಿ.ಜಿ ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ, ೧೯೯೭

೫. ಕೆಬ್ಬೇಮರದ ರಾಟೆಯ ಹಾಡಿರುವ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಮೌಖಿಕ

ಕಾವ್ಯ, ೧೯೯೯ (ಅಪ್ರಕಟಿತ)

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ತೆಗೆದು, ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಹಕ್ಕಿ ಈ ಪಠ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ವರ್ಣನೆ ಯಾವ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು. ಉಪಕತೆಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಬರುವುದು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕಲಾವಿದ ಹಾಡುವ ಇತರ ಪಠ್ಯಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದ ಮೂರಾಲ್ಪು ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿರುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಣ್ಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯವೆನಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಮಾದಪ್ಪನ ಕತೆಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಐದು ಕಥನಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತುತ್ತಿರಾಯನ ಪ್ರಸಂಗವಿದೆ. ಬಿಳಿಗಿರಿರಂಗನ ಕತೆಯ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಮುತ್ತುತ್ತಿರಾಯನಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವು ವರ್ಣನೆಗಳು ಬಿಳಿಗಿರಿರಂಗನ ಕತೆಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವಷ್ಟು ಮುತ್ತುತ್ತಿರಾಯನಿಗೆ ಕೊರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಕತೆಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವ ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಾಲು, ಮಾದೇಶ್ವರ ಕತೆಗೆ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎರಡು ಸಂಪಾದನಾ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಾಲು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಕತೆಯನ್ನು ಹಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಕಲಾವಿದರು ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಚಯ್ಯನನ್ನು ಸಿರಿಯಾಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಓದುಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ಇದು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶ್ರವ್ಯಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಕತೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಕತೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲೂ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯಾಗಿ ಇಷ್ಟವಾದ್ದರಿಂದ ಕಲಾವಿದರು ಕ್ಷಾಯವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ 'ಓದುಪಠ್ಯ'ವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವಾಗ ಇದರ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ೩ ಪಠ್ಯಗಳ ಚರಿತ್ರೆ ಅರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಕಲಾವಿದನ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲಮ ಮಂಟೇ ಸ್ಸಾಮಿಗಳು ಅಧಿನ್ನರು ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾಲಾಂತಿತ ಚಲನೆ ಸಾಧ್ಯ ಅದು ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯದ ಲಕ್ಷಣ. ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಕಾವ್ಯದ ಮೊದಲ ಸಂಪಾದಕರು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದ ಪ್ರೊ. ಜೀ.ಶಂ.ಪರಮಶಿವಯ್ಯನವರು ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಯಿತು.

ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗುವ ಅನೇಕ ವರ್ಣನೆಗಳು ಇವೆ. ಇದನ್ನು ಕಲಾವಿದ ಆಯಾಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ

ಕಥಾನಾಯಕರ ಬಿರುದುಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಜಂಗಮರ ವರ್ಣನೆ, ಪಂಚಾಲರ ಸಿಂಹಾಸನವು ವರ್ಣನೆ, ಕಲಿಗಾಲದ ವಿಚಿತ್ರತೆಯ ವರ್ಣನೆ, ಮಾಯೂರ ರೂಪರೇಷೆಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಒಂದು ಅಜರಿಸಿಂಹ ಮತ್ತೊಂದು ಅಜರಿಸಿ ಹೋಗುವಾಗ ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಕೂರುಗಳು ವರ್ಣನೆ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರದ ವರ್ಣನೆ, ನಾಯಕರು ಭಂಗಿ ಸೇವನೆಗೆ ಬಳಸುವ ಪಂಕುಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಪೂಜೆಗೆ ಬಳಸುವ ಹೂವುಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಕಾಳಿಂಗನ ಕಲ್ಲು ಗವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡುವಾಗ ಮಾಡುವ ಆಚರಣೆಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಶವಸಂಸ್ಕಾರದ ವರ್ಣನೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಓದುವವರಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಿದ್ದೇನೆ. ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಠ್ಯಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅವುಗಳ ಬಂಧ ಕೆಡದ ಹಾಗೆ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಓದುವವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದದ್ದು ಮೋಳೆ ರಾಜಣ್ಣನ ಹಾಡಿದ ಪಠ್ಯ. ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡೆ ಬಳಸಿದ್ದೇನೆ. ಮಳವಳ್ಳಿ ಗುರುಬಸವಯ್ಯನ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪ್ರಾಜೆ ಪವಾಡದ ಭಾಗ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದನ್ನು ರಾಜಣ್ಣನ ಪಠ್ಯದ ಜೊತೆ ಬೆರಸಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಾಲು ಕೆಬ್ಬೇಪುರದ ರಾಜಯ್ಯನವರ ಕೊಡುಗೆ. ತಲಕಾಡಿ ಸಿದ್ಧಯ್ಯನವರ ಪಠ್ಯ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತುಂಬಾ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪಠ್ಯ. ಅದರಲ್ಲೂ ಆಚರಣೆಗಳು ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಖರಾಯಪಟ್ಟದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ಮಗುವನ್ನು ಒಪ್ಪ ಮಾಡುವ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಪ್ರಾಜೆಗೆ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟುವ ಕತೆಯನ್ನು ರಾಜಣ್ಣನ ಪಠ್ಯದೊಡನೆ ಬೆರಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇನಕಲ್ಲು ಮಹಾದೇವಯ್ಯನ ಪಠ್ಯ ಎಲ್ಲ ಪಠ್ಯಗಳ ಗಿಂತಲೂ ಬೃಹತ್ ಪಠ್ಯ. ಮಹಾದೇವಯ್ಯನವರಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಕತೆ ಮತ್ತು ಹುಟ್ಟು ಕತೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಪುನರಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಗದ್ಯ ಪದ್ಯಗಳ ವಿಂಗಡನೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲದ ಕಾವ್ಯ ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಶಕ್ತಿ ಕುಂದಿದೆ. ಈ ಪಠ್ಯದಿಂದ ಕೆಲವು ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಬಳಕೆಯಾದರು ಪಠ್ಯ ನೋಡುವುದು ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿದದ್ದು ನನಗೆ ಮೆಚಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಲಾವಿದರು ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿರಲೇ, ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿರಲೇ ಕತೆಯನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಬಿಟ್ಟ ಕತೆಗಾರ ಒಂದೊಂದು ತಂತ್ರ ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಜಣ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿವಾಮ, ಸ್ವಳನಾಮಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾ ಕತೆಗೆ ಚಾಲನೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಜಲಜಂಬವಂತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಧರೆ ತಂದದ್ದು ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಎಂದಾಗ 'ಜಗತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಾಲು', ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಗುರು ಎಂದಾಗ 'ದೊಡ್ಡಮ್ಮತಾಯಿ ಪಡೆದ ಸಾಲು', ಘನ ಗಾರುಡಿಗರ ಗಂಡ ಎಂದಾಗ 'ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಲು', ಕಲ್ಲೂರು ಎಂದಾಗ 'ಕಲಿಸಾರಿದ ಸಾಲು' ಕಾಳಿಂಗನ ಕಲ್ಲುಗವಿ ಎಂದಾಗ 'ಕಿಂಪಾಚಾರಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪ್ರಾಜೆ [ ] ಸಾಲು' ರಾಜಣ್ಣನ ಭಾವಕೋಶಕ್ಕೆ ತಟ್ಟನೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇನ್ನು ತಲಕಾಡಿ ಸಿದ್ಧಯ್ಯನವರ ಪಠ್ಯ

ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಆಚರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ತಂತ್ರ ಒಳಸುತ್ತಾರೆ. ಮಳವಳ್ಳಿ, ಗುರುಬಸವಯ್ಯ, ಕೆಬ್ಬೇಪುರದ ರಾಜಯ್ಯ, ಇನಕಲ್ಲು ಮಹಾದೇವಯ್ಯನವರು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ತಂತ್ರ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಪ್ರೊ. ಎ. ಮುರಿಗೆಪ್ಪನವರಿಗೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾನ್ಯ ಕುಲಸಚಿವರಾದ ಪ್ರೊ. ಮಂಜುನಾಥ ಬೇವಿನಕಟ್ಟೆಯವರಿಗೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಪ್ರೊ. ಎ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ರೈ ಅವರಿಗೆ, ಮಂಟೇಸ್ಯಾಮಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಪ್ರಭುದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ ಅವರಿಗೆ, ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಸುಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಕೆ. ಮಹಾಳ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಗಲಿರುಳು ನನ್ನ ಜೊತೆ ಇದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮಿತ್ರ ಡಾ. ಸುದೀಪ್, ದೇಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ನಿಂಗಪ್ಪ, ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶ್ ಇವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

■ ವೆಂಕಟೇಶ ಇಂದ್ರಾದಿ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಪೂರ್ವ ಭೂಮಿಕೆ

ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಅಲ್ಲಮ, ಬಸವಣ್ಣ ಮುಂತಾದ ಶರಣರ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕ್ರಾಂತಿ ಯನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ರಾಂತಿ ಹದಿನೆದನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಂಟೇಸ್ಕಾಪಿಗಳ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ ಎಂಬುದು ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಮೌಖಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಕೊಡೇಕಲ್ಲು ಬರಹ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜೈನ, ವೀರಶೈವ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಈ ತರಹದ ಪರಂಪರೆಯೊಂದು ಉಗಮವಾಗಲು ಸುಮಾರು ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅನೇಕ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಮಂಟೇಸ್ಕಾಪಿ ಪರಂಪರೆಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಪೂರ್ವ ಭೂಮಿಕೆ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಪರಸ ದಾಳಿ, ಹೊಯ್ಸಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನ, ವಾರಂಗಲ್ಲಿನ ಕಾಕತೀಯರು ಮುಂತಾದ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ನಂತರ ೧೩೩೬ರಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಬಳ್ಳುರು ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ದೊರೆ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯ ವೀರಶೈವನಾಗಿದ್ದು ಇತರ ಧರ್ಮಗಳ ಹಾಗೆ ವಚನಗಳನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಭುತ್ವದ ಧರ್ಮವಾಗಿ ಪನರ್‌ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಅವನ ಕಾಲದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮುಕ್ತಕಗಳಾಗಿದ್ದ ವೇದಗಳಿಗೆ ಆಗಮಗಳು ಬಂದು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಆಚಾರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತೋ ಅದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ವಚನಗಳಿಗೆ ಟೀಕು, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅವುಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಅಪ್ರಾಸರಣ, ಪಂಚಾಚಾರ ಎಂಬ ಆಚಾರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಾಕಿ ವಚನಗಳನ್ನು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೈಪಿಡಿಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಲಕ್ಷಣ ದಂಡೇಶನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನೂರೊಂದು ಯತಿಗಣ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಾಕಿ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮೂರು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಿತು.

ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ಲಕ್ಷಣ ದಂಡೇಶ(ಶಿವತತ್ವ ಚಿಂತಾಮಣಿ) ಕರಸ್ತಲದ ವೀರಕ್ಕೊಡೆಯ(ಇಷ್ಟಲಿಂಗಚರಿತೆ, ಕರಸ್ತಲದ ವೀರಣ್ಣರ ವಚನಗಳು, ಲಿಂಗಸೂತ್ರದ ವಚನಗಳು) ಕರಸ್ತಲದ ನಾಗಿದೇವ(ತ್ರಿವದಿ, ಏಕವಿಶಂತಿ ದೀಕ್ಷಾವಿಧಾನ, ಅಕ್ಷರಬೋಪದಿ) ಗುರುಬಸವ(ಶಿವಾಯೋಗಾಂಗ ಭೂಷಣ, ಸದ್ಗುರು ರಹಸ್ಯ, ಸ್ವರೂಪಾಮೃತ, ಕೃಷ್ಣೇಶ್ವರ) ಗುಬ್ಬಿಯಮಲ್ಲಣ(ಗಣಭಾಷಾರತ್ನಮಾಲೆ) ಬತ್ತಲೇಶ್ವರ (ಬತ್ತಲೇಶ್ವರ ಖಾಡುಗಳು) ಮಗ್ಗೇಯಮಾಯಾದೇವನ(ಶಿವಾನುಭವಸೂತ್ರ), ಕಲ್ಲುಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವನ

(ಲಿಂಗಲೀಲಾವತೀ) ಚಾಮರಾಜಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ ಸಂಪಾದನಾ ಕಮಿಟಿ
ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂಕುಲ ೧ ವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬರೆದಿದ್ದರೂ
ಸ್ವತಂತ್ರ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾರೆ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಮತಗಳಿಗೆ ಬರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು
ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮತಗಳನ್ನು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೈಪಿಡಿಗಳಾಗಿ
ಮಾಡಿ, ಆಚಾರ ಮಾರ್ಗವು ಏನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಇವರವರಾ ಇಂಬಲೆಕ್ಕವಲ್ ಕೆಲಸ.
ವಿರಡನೇ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧ ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗಳು ಬಂದವು ಮೂರನೇ
ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಡೆಯೂರು: ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯತಿಗಳು ಈ ಇಂಬಲೆಕ್ಕವಲ್ ಮೆಲೆಯಿರಲನ್ನು
ಅಕ್ರಮೇಶ್ ಮಾಡಲು ೭೦೦ ಗ್ರಾಂಗಳ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ತಂದು ನೂರಾರು ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ
ಪರಿಷ್ಕಾರಗೊಂಡ ಈ ಮತಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿಸಿ ಪಠನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು
ಹುಟ್ಟಾಕಿ, ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಹಾಗೆ ವೀರಶೈವಕ್ಕೂ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟರು.

ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಹದಿನೆಂಟನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಉಳಿದು
ಕೊಂಡಿದ್ದ ವಚನಗಳು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಶಾಸ್ತ್ರರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆಗಳ
ತರ ಕಾವ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರಹಕ್ಕೆ ಬಂದವು ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಶರಿವೇಷ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾದದ್ದರಿಂದ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಗಳ ಆಶಯಕ್ಕೂ ಹದಿನೆಂಟನೇ
ಶತಮಾನದ ವಚನಗಳ ಆಶಯಕ್ಕೂ ಬದಲಾವಣೆ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಈ ತರದ ಒಂದು ಬದಲಾವಣೆಯು ಮತ್ತು ತಿರುಚೆಲ್ಲಟ್ಟಿ ಆಶಯದ ವಿರುದ್ಧ ಎದ್ದ
ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ದಂಗೆಯೇ 'ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕತೆ'. ಇದು ಸಂಘಟನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ
ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು ಇಲ್ಲ. ಪಟ್ಟಭದ್ರ
ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು, ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದನ್ನು ದಮನಿಸುವಲ್ಲಿ
ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಲಾವಿದರು ಇದನ್ನು ಒಂದು ಆಶಯದ ಕತೆಯಾಗಿ ಹಾಡು
ವುದರಲ್ಲೇ ತೃಪ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ ಇದನ್ನು ದಮನಿಸಿದ ಕುಲಶಕ್ತಿಗಳು ಈ
ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಮ್ಮ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಯಿತೆಂದು, ನಮ್ಮ ಹರಕೆ ತೀರಿತೆಂದು ಸಮಾಧಾನ
ದಿಂದಲೇ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ಆ ದಿನದ ಮರ್ಮದ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಬಂಡವಾಳ
ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತರದ ಪೂರ್ವಭೂಮಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನೀಲಗಂಧ
ಪರಂಪರೆ ತಮ್ಮ ನಾಯಕನಾದ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯು ಜೀವನ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದ
ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಪವಾಡಗಳೆಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮೌಖಿಕ ಕಥನವೊಂದನ್ನು ಹುಟ್ಟುಕೆದ.

ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೆಲೆಗಳು

ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಪರಂಪರೆ ಅರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಇರುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು
ವೀರಸಂಗಯ್ಯನ 'ನಂದಿಯಾಗಮಲೀಲೆ', ಕೊಡೇಕಲ್ಲು ಬಸವಣ್ಣನ 'ವಚನವಾಕ್ಯ'ಗಳು.

ಅನಾಮಧೇಯ ಕವಿಯ 'ಪರಿಸ್ಥಿತಿ' ದೃಶ್ಯವನ್ನು 'ಕಾಂಕ್ಷೆ' ಮತ್ತು 'ಮುಟ್ಟುಗೂಡು' ಶಾಸನಗಳು. ಇವೆಲ್ಲಗಳ ಅಧಾರವೆಂಬ ಮೂಲ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೂಲತಃ ಶಾಸನವು ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೇರಿಸಿದ್ದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಯ ಭಾವವಾಗಿವೆ. ಮೂಲತಃ ಹಾಡುವ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಅಲ್ಲಮನೊಡನೆ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಹದಿನೆದನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊಡೇಕಲ್ಲು ಬಸವಣ್ಣನು ಈ ಬಸವಣ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಭಾವಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ವಿವಿಧ ದರದ ಬಸವದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಗೊಂದಲ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಅಲ್ಲಮನ ಬಸವದ ಈ ಎಂಬ ನಿಲುವಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು.

ಮೂಲತಃ ದ್ರವಿಡ ದೇಶದವರಾದ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಗಳ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಚಾಚಿ, ಚಾಲ್, ಇತರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷಿಣದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಎನ್ನುವ ಗುರುವಿನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಗಳು ತನ್ನ ಗುರು ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಕಾಯಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೊಡೇಕಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಶೂನ್ಯಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಲ್ಲಮ ಮತ್ತು ಅನಿಮಿತರ ಭೇಟಿಯ ಪ್ರಸಂಗದಂತೆಯೇ ಇದೆ.

ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕೊಡೇಕಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಕಾಲವಿದ್ದು ಕಾಯಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಡೇಕಲ್ಲು ಬಸವಣ್ಣನ ಮಗನಾದ ರಾಜಪ್ಪಾಚ್ಚಿ ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ (ನೀಲಮ್ಮ) ತಾಯಿಯೊಡನೆ, ನದಿ ದಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಿದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಹಾದಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಪುಕ್ಕಳನ್ನು ಒಕ್ಕಲಿಸುವರನ್ನು ಪಡೆದು ಬಹು ದೀರ್ಘವಾದ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ವಿವರವನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಇಲಾಖೆ	ವರದಿ	ಸಿದ್ಧರು, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು	ಒಕ್ಕಲು	ಹನುಮಂತನಗುಡಿ	ಚಿಕ್ಕ
ಕೊಡೇಕಲ್ಲು	ಕೃಷ್ಣ-ದೊಣ್ಣೆ	ಕೊಡೇಕಲ್ಲು-	ಜಾಡರು, ಕುರುಬರು	ಕೊಡೇಕಲ್ಲು ಕಲ್ಲೆಂಬುದು	ಗುಲಬರ್ಗಾ
		ಬುಸವಳ್ಳಿ	ನೇಣಾರರು,	ನೆಲೆ ಹನುಮಂತಾಶ್ರಯವು	
		ರಾಚಿಪ್ಪಯ್ಯ	ಮಹಲಿನ	(ಸಂ.ಆ.ಲೀ)	
			ಮಠದವರು		
ಕೊಡು	ಮಲಪ್ರಭಾ	ಸಿದ್ಧನಕೊಳ್ಳೆ,	ಕೊಪ್ಪದವರು (ಕುರುಬರು)	ಏಳು ಹನುಮನ ಗುಡಿಗಳು	ಬಾಗಲಕೋಟೆ
		ಇಲ್ಲಕಲ್ಲು	ನಾಡಗೌಡರ ಮನೆತನ		
		ಚಿತ್ತರಗಿಪೀಠ			
ಕೊಡಲಸಂಗಮ	ಕೃಷ್ಣ-ಮಲಪ್ರಭಾ	ಸಂಗಯ್ಯ	ಸಾರಂಗಮಠ ಜಂಗಮರು		
ಹಂಪಿ	ತುಂಗಭದ್ರಾ	ಎಮ್ಮೆ ಬಸವ	ಸಾರುವಯ್ಯಗಳು	ಇದೆ	ಬಳ್ಳಾರಿ
ಹಲವಾಗಲು	ತುಂಗಭದ್ರಾ	ಸಿದ್ಧಾಪುರದ ಸಿದ್ಧರು	ಇಲ್ಲ	ಇದೆ	ದಾವಣಗೆರೆ
ಕುರುಮತ್ತಿ	ತುಂಗಭದ್ರಾ	ಸಿದ್ಧಾಪುರದ ಸಿದ್ಧರು	ಮಂಟೇಪ್ಪನ ಒಕ್ಕಲು	ಇಲ್ಲ	ದಾವಣಗೆರೆ
ಕಾಗಿನೆಲೆ	ವರದಾ	ಕನಕದಾಸರು	ಕುರುಬರು, ಕಟ್ಟಿಗಿ ಮನೆತನ	ಇದೆ	ಹಾವೇರಿ
			ಮತ್ತು ಮುಸಲ್ಮಾನರು		
ಬಳ್ಳಿಗಾಂವಿ	ವರದಾ	ಗೊಗ್ಗಯ್ಯ	ಇಲ್ಲ	ಇಲ್ಲ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ
ಉಡುತೂರು	ವರದಾ	ಗೊಗ್ಗಯ್ಯ	ಇಲ್ಲ	ಇಲ್ಲ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ

ವಿಷಯ	ವರದಾ	ಗೊಗ್ಗಯ್ಯ	ಇಲ್ಲ	ಇಲ್ಲ	ಶಿವಮೊಗ್ಗ
(ರಾಜಕೀಯ)					
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ	ಮೊದಲನೆಯ	ಇಲ್ಲ	ಅರಸರು ಮನೆತನ	ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು
ಮೈಸೂರು	ಕಾಮರಾಜ	ಇಲ್ಲ	ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು (ಕುರುಬರು)	ಇದೆ	ಮೈಸೂರು
ಕವಿ	ಕಾಮರಾಜ	ಇಲ್ಲ	ಕುರುಬರು, ದಲಿತರು	ಇಲ್ಲ	ಮೈಸೂರು
ಮೊದಲನೆಯ	ಮೂಲಗಿಮ್ಮ	ಕುಂದೂರು	ಕುರುಬರು, ಹರಿಜನರು,	ಇಲ್ಲ	ಮೈಸೂರು
ಪುರುಷ (ಮೂಲ)		ಬೆಳ್ಳದ ಸಿದ್ಧರು	ಪಂಚಾಲರು, ಗೌಡರು ಅಗಸರು, ಅಜ್ಜಾರರು ಕುಂದೂರು, ಮಡಿವಾಳರು		
ಚಿಕ್ಕಮಂತ್ರಿ	ಕಾಮರಾಜ	ರೋಣಸಿದ್ಧ (ಸಿದ್ಧಪ್ಪನ ಬೆಳ್ಳ)	ಕುರುಬರು, ಹರಿಜನರು, ಪಂಚಾಲರು, ಗೌಡರು ಅಗಸರು, ಅಜ್ಜಾರರು ಕುಂದೂರು, ಮಡಿವಾಳರು	ಮುತ್ತಕ್ಕಿರಾಂ	ಮೈಸೂರು

ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಕುವೇರಿ ನದಿಯ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಗಿರಿಗಳೂ ಮುಂತಾದವು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕತ್ತಲರಾಜ್ಯದ ಕತೆಯೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಬಡೆಯರ ಸಂಬಂಧ. ಕುರುಹು ಮಂಪ್ಪೇಗೌಡನವರದ ಸ್ವಕ. ತುಂಗದ ನೋಡುವ ಮಗ ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯನ್ನು ಸಿಂಹವಾಗಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಮರಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಪಂಚಾಯ ಪಂಚಾಲರಿಂದ ಕಬ್ಬಿಣಕ್ಕೆ ಮೊರೆ ಹೋಗುವುದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಬಾಹ್ಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜೀವಸಮಾಧಿಯಾಗುವಲ್ಲಿ ಕತೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸುದೀರ್ಘ ಪ್ರಯಾಣ. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗುವಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಘರ್ಷಗಳೇ ನೀಲಗಾರರು ಹಾಡುವ 'ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕತೆ'ಯಾಗಿದೆ. ಇವಿಷ್ಟು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಬರಹ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಮೂವಿ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಅನೇಕ ವರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ.

ಉತ್ತರ ದೇಶದ ಕೈಲಾಸ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕತೆಗಳು

ನೀಲಗಾರರು ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತರ ದೇಶದ ಕತೆ, ಕತ್ತಲರಾಜ್ಯದ ಕತೆ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಭಾಗೀಕರಣದ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಉತ್ತರ ದೇಶದ ಕತೆ ಕಲ್ಪನೆ, ವ್ಯಾಂಟಿ, ಆಶಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇದು ಅವರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಅಲೌಕಿಕ ನೆಲೆಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಭೂಮಿಗಳು. ಕಲ್ಯಾಣವೆಂದರೆ ಜೀವರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಳವ ಕಲ್ಯಾಣವಲ್ಲ. ಇರೆಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳು, ಕುಲೇಳು ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಬಾಳುವ ಆಶಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಳವಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿದ ಕಲ್ಯಾಣ. ನೀಲಗಾರರು ಕೈಲಾಸದಂತೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮರಾಣಿಗಳು ಸಿದ್ಧಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅವತಾರಗಳು. ಪರಂಪರೆಯ ಸುಖರಾಜ್ಯದ ಕನಸುಗಳು, ಇವೆಲ್ಲಾ ರೂಪಕ, ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಕತೆಯ ಒಟ್ಟು ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗಗಳು ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕವಾದವು. ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕತೆಗೆ ಜನಪದ ಕವಿಗಳು ಜಾಂಬವಮುನಿ ಮರಾಣ, ಶಿಷ್ಯ ಮರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭಷ್ಯಾಸುರನ ಕತೆಯನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆದು ಮಂಟೇಷ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರಾಗಿ ಮಾಡಲು ಅವರೇ ಒಂದು ಮರಾಣ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಬೇರೆ ಮೂವ ಮರಾಣ, ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗದ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಮಂಟೇಷ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಣೆ ಬೆವರಿನಿಂದ ಕತ್ತಲ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ತರುವ ಕತೆ ಕಲಾವಿದರು ಮೂಲತಃ ದಡವೆ ವರ್ಗದ ಪರ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕತೆಯ ಕಾಲಾಂತ ಪ್ರಖರ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಮಹಾದರ್ಶನವಾಗುವುದು ಉತ್ತರ ದೇಶದ ಕತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ. ಮಂಟೇಷ್ವಾಮಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮರೂಪಿಯಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡು ಕಾವಿ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬರೆದು(ಬಾಲಿ)ಮಾಡಲು ಕೈಲಾಸದಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ನೀಲಗಾರ ಪರಂಪರೆಯ ಜನಪದ ಕವಿಗಳ ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನ

ಕಲ್ಯಾಣ ಅಳಿದು ಹೋಗಿಲ್ಲ, ಅದು ಮುಸ್ಸೂರು ಸರ್ಕಾರದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಡೆದು ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಬರೆಯುವುದು ಮಾತ್ರ ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು ಕತೆಯ ಮುಖ್ಯ ತಿರುಳು. ಅವಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅವರ ಶಿರಗಗಳನ್ನು ಬದನೆಕಾಯ ಮಾಡಿಬಿಡುವುದು, ಹೆಂಡದ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಹಾಡುಕಾಡುವುದು, ಕೊನೆಗೆ ಒಂಬತ್ತು ಮಂದಿ ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಕಾಸು ಬಂಗಾರವಿಗೆ 'ಕಲ್ಲುವಡ್ಡರಾಗಿ ಗೇಯ್ತೆ ತನ್ನಿ' ಎಂದು ಶಾಪಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಏಳು ಶರಣರನ್ನು ನೇರ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಇನ್ನು ಪಾಪಕರ್ಮ ಮುಗಿಯುವ ಶರಣರನ್ನು 'ಮುಂದೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ' ಎಂದು ಅವತಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಓಜಿ ಬಸಪ್ಪ ಕಲಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಕ ಮಹಾದೇವಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಜನ್ಮ ಎತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ ಫಲಹಾರದಯ್ಯನಾಗಿ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಲ್ಯಾಣದ ಹಡಪದ ರೇಚಣ್ಣ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಂಚನೆ ಮಾಡಿದಕ್ಕೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪಡಿ ರೇಚಪ್ಪಾಜಿಯಾಗಿ ಅವತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕತೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ನಾಟಕೀಯವಾಗಿದ್ದು, ಸ್ವತಃ ಜನಪದ ಕವಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ಬೇರೆ ಯಾವ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗದ ಅದ್ಭುತ ಜನಪದ ಪುರಾಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಉತ್ತರದೇಶದ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾವ್ಯದ ನಾಯಕರು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಚಲಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸಿ ವಿಕ್ರಯಿಸಿ ದಾಟುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಚಲನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸೇರಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಕಾಲ ಇದ್ದು ಏರುದ್ದ ಶಕ್ತಿಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ದೈವಿ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಗೆದ್ದು, ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ 'ತೋರು ಗದ್ದುಗೆ'ಗಳೆಂದು ಕರೆದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರದ ಈ ಗಡಿಗಳನ್ನು ದಾಟುವುದು, ಪ್ರಭಾವಿಸುವುದು ಅಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಶಕ್ತಿಗಳ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಒಂದು ಸೈನ್ಯಬಲದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಗೆಲ್ಲುವ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತೊಂದು ಜನಪರವಾದ ನೈತಿಕವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉನ್ನತಿ. ಮಂಟ್ರೀಸ್ತಾಮಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಎರಡನೆಯದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಲನೆಗೆ ನದಿದಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಿಗಳ ಹಾಗೆ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೈಲಾಸದ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ, ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತಿ, ಹಾಗೂ ಕಲಿಗಾಲದ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಲಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಪುರಾಣ, ಚರಿತ್ರೆ, ವಾಸ್ತವಗಳೆಲ್ಲ ಮೇಳೈಸಿಕೊಂಡು 'ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ' ಇದಾಗಿದೆ.

ಕತ್ತಲ ರಾಜ್ಯದ ಕತೆಯು ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳು

ವಿಜಯನಗರ ಪತನವಾದ ಮೇಲೆ ಕೆಳದಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಪ್ರಧಾನ ರಾಜವಂಶಗಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೂ, ಅಯಾಯ ಅಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಳೇಗಾರರು

ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ಅಡಳಿತ ನೀಡಿದ್ದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಡಳಿತವು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಅಡಳಿತ ನೀಡಿದ್ದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಉತ್ತರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯಪದೆಯೊಳಗೆ ಒಂದ ಮಂಟ್ರಿಯೊಬ್ಬರು ಮೈಸೂರು ತಲುಪಿದಾಗ ಅಂದಿನ ಚರಿತ್ರಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಪಾಲಕರಾದ ಸಾಮಂತದೊಳಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಕೂಡಲೆ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶ ಅನೇಕ ಘಟಕಗಳಾಗಿ ಒಡೆದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಉತ್ತರದಿಂದ ಬಂದವರನ್ನು, ಬಂದವರನ್ನು ಮತ್ತು ಬಿತ್ತರಿಸಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ, ಬೇಲೂರು ನಾಯಕರು, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಾಗಲವಾಡಿಯ ನಾಯಕರು, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಉಮ್ಮತ್ತೂರಿನ ಪಾಲಕರು ಮತ್ತು ವಿಳಾಸದ ಅಧಿಕಾರಿ ಚಾವಣವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹುಸುಡ ದೊರಗು ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದವರು ಅಡಳಿತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (ಶಿಷ್ಯ, ಕೆಎಸ್, ೧೯೯೭ ಪುಟ ೪೨೫) ಮಂಟ್ರಿಯೊಬ್ಬರು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಒಂದಾಗ ಆದ ರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲ (೧೫೭೬-೧೬೦೭). ಇವರು ಅಡಳಿತ ನೀಡಿದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಮಂತದೊಳಗೆ ಕಾರುಗಳ ಮಾರಾಟದೊಳಗೆ ನಡೆಸಿದ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯವಾಜಿ ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ತಳಭಿಕ್ಷು

ಉತ್ತರದಿಂದ ನೂರಾರು ಮೈಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಒಂದ ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ತಂಡ ಕತ್ತಲ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ ಮಠ ಮನೆ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಜಾಗ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ತಳಭಿಕ್ಷುವೆಂದು, ಆ ತಳದಲ್ಲಿ ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮಗನ ಭಿಕ್ಷುವೆಂದು ಮತ್ತು ಪಾತಾಳ ಬಾವಿಯನ್ನು ತೋಡಿ ಮಠಮನೆ ಕಟ್ಟಲು ಬೇಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬಿಣ ಭಿಕ್ಷುವೆಂದು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೂರು ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಕಲಿಕಂಡು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ತಳಭಿಕ್ಷುಗೆ ಬೋಪ್ಪೇಗೌಡನ ಕುರಿದೊಡ್ಡಿಯನ್ನು ಉಗಿಗಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನ ಕತ್ತೆಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ರೂಪಕ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಶಿಷ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ತಿರುಳಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ, ಸೂತಕವಾದ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೇ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಹಠಗಾರಿಕೆ ಇದೆ.

ಮಗನ ಭಿಕ್ಷು

ಹಲಗೂರು ಪಂಚಾಳದವರ ವಿಳಾಸ ಮಗನಾದ ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನನ್ನು ಈ ಪರಂಪರೆಯ ವಾರಸುದಾರನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ಮಗನ ಭಿಕ್ಷು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕುಲಮೆಗಳಿಂದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಲಗೂರಿನ ಪಂಚಾಳದವರು ಆ ಕಾಲದ ಶ್ರೀಮಂತರು ಹಾಗೂ ಸಂಪತ್ತಿನ ಒಡೆಯರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ

[illegible]

ಕಬ್ಬಿಣ ಬುಲೆ

ಕಬ್ಬಿಣ ಭಿಕ್ಷ ಎನ್ನವುದೇ ಒಂದು ಉತ್ಪಾದನ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ ರೂಪೆಯನ್ನು ಒದವಾಯಿಸುವ ಆಶಯವಿದೆ. ಆ ಕಾಲದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಒಡೆಯರಾಗಿದ್ದ ಹಲಗೂರು ಪಾಂಚಾರ್ಯದವರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕುಲುಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಸಲಕರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿದ್ದರು. ಯುದ್ಧ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಕರೆಯಾರಿಕೆ ವೆಚ್ಚ, ಅವರು ವ್ಯವಸಾಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನಪರವಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶಯದ ಕತೆಯೇ 'ಕಬ್ಬಿಣ ಭಿಕ್ಷ'ದ ಕತೆ. (ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಪರಂಪರೆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಮಾಹಿತಿ ಇದೆ ಗಮನಿಸಿ)

ನೀಲಗಾರರು ಹಾಡುವ 'ಕಲಿಸಾರುವ ಕತೆ' ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಪೋಲಿನ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವ ದೇಶ ಕಾಳಾತಿತವಾದ ಮನುಷ್ಯನ ಅಸೆಯ ದುರಂತಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕತೆಯಾಗಿದೆ.

ಹದಿನೈದನೇ ಶತಮಾನದ ಸಂತನೊಬ್ಬನ ಈ ತರುವ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಯಾವ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಕಥನವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಬಹುಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವನವನ್ನು ಕತೆಯಾಗಿಸಿದ, ಹಾಡುವ ಕುಲದವರೇ ಮುಂದೆ ಮಂಟ್ರೀಸ್ಕಾಮಿಯವರ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕತೆಯಾಗಿಸಿರುವುದು. ಹಾಡುವವನೇ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಂಟ್ರೀದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಕತೆ ನಂತರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಗಳಾದ ಕಲಾವಿದರ ಕಥನವಾಗಿ ಲನರ ಜೀವನ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಇವರು ಕಾಲಚ್ಛಾನವನ್ನು ಸಾರುವುದು, ಒಕ್ಕಲಿನವರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕರ ಜೀವನವನ್ನು

ಕತೆಯಾಗಿ ಹಾಡುವುದು. ಆ ಮೂಲಕ ಒಕ್ಕಲಿನವರಿಂದ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಉಪಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವುದು ಅವರ ಕುಲ ಕಸುವಾಗಿತ್ತು. ಮಂಟೇದರು ಎನ್ನುವ ಹಾಡುವ ಕುಲದವರು ಕರಿಕೋಟುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ತಲೆಗೆ ಮುಂಡಾಸುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗೋಡಲ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಈ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಗಳ ಒಕ್ಕಲಿನವರು ಇದ್ದ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ತೊಂಬತ್ತೆರನು ವರ್ಷದ ಕಾರಾಪುರದ ಪುಟ್ಟಮಾದಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ನೆನಪಿನಿಂದ ಅಳಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದರು.

ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಗಳ ತೋರು ಗದ್ದುಗೆಗಳು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇವೆ ಎಂಬುದು ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ವಿಸ್ಮೃತಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿತ್ತು. ಕಳೆದ ಒಂದುವರೆ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಇದನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಲಾಯಿತು. ಈಗ ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೋಡೇಕಲ್ಲು ಬಸವಣ್ಣನ ಭಕ್ತರು ಕೋಡೇಕಲ್ಲು ಬಸವಣ್ಣನ ಮಗ ರಾಚಪ್ಪಾಜಿ ಮತ್ತು ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಗಳು ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಸು. ೮೦೦ ಕಿ.ಮೀ ದೂರವಿರುವ ಕಪ್ಪದಿಗೆ(ಕೆ.ಆರ್.ನಗರ ತಾಲೂಕು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ) ಕಾಲು ನದಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹರಕೆ ತೀರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನಗಳು

ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳಾಗಿ ರೂಪುಂತರ ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದೇವೆ. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸಂಪಾದಿತ ಕಾವ್ಯಗಳು, ಸಂಶೋಧನೆಗಳು, ಜನಪ್ರಿಯ ಕ್ಯಾಸೆಟ್‌ಗಳು, ಸಂಪಾದ ಸಮಾವೇಶಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಖಾಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟದ್ದು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ. ೧೯೭೩ರಲ್ಲೇ ಜೀಶಂಪ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರ'ಗಳೆಂಬ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕ್ಯಾನನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯೂ ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ನಂತರ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇನು ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವಾಲಯದಿಂದ 'ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕಥೆ'(೧೯೮೬), ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ 'ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಕಾವ್ಯ'(೧೯೯೭), ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ 'ಅಲ್ಲಮ ಶೈವ ಪ್ರತಿಭೆ'(೨೦೦೦), ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ 'ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಪರಂಪರೆ'(೧೯೯೯) ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಒಂದು ಮಾಹವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಈ ಒಂದು ದಶಕ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಕಾವ್ಯದ ಚರ್ಚೆಗಳ ಉತ್ಕರ್ಷ ಕಾಲ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು, ದೇಸಿ ಚಿಂತನೆಯ ಒತ್ತಡಗಳು, ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿವೆ.

೧೫ನೇ ಶತಮಾನದ ಈ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾವ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿರಾಗಾಗೊಂಡ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರು ನೀಲಗಾರರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು

ಆಕರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಉಪಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ. ಮಂಟೇಸ್ಕಾಪಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಶಿಷ್ಯ ಪತೆಗೆ ಶಿಷ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಸಂಬಂಧವಿತ್ತು. ಶಿವ ಪುರಾಣಗಳ, ಮತಗಳ, ತಿವಯ್ಯಗಳಿಗೆ ಇವರ ಸ್ವಲ್ಪವಾದ ಅರಿವು ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲದೂ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಡೇಕಲ್ಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಮೇಣಗಸಿದಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಂಡವರು ಇವರು. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಾವು ಕಲಿತ ಸಿಪ್ಪಿ ಮತ್ತು ಪೆದ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಯತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇರಂಬ ಕವಿ 'ತೋಂಟದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಸಾಂಗತ್ಯ ಬರೆದ ಹಾಗೆ ಕೊಡೇಕಲ್ಲು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ವೀರಸಂಗಯ್ಯ 'ನಂದಿ ಆಗಮ ಲೀಲೆ' ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಟೇಸ್ಕಾಪಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶಿಷ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಈ ಕಥನವೊಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮನ್ನಣೆ ಹೆಚ್ಚಾದ್ದರಿಂದ ಎಡಗೈನವರಿಂದ ಬಲಗೈನವರು ಟೆ ಕಲಿತು ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಚಳವಳಿ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಬಂದಾಗ ವಚನ ಪರಂಪರೆಯ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಿತು. ತೋಂಬತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಚಳವಳಿ ಅವನತಿಯ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ ಅದರ ಸೋಲಿಗೆ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪುನಿರ್ಗತಿಸುವ ಇದ್ದನ್ನು ಒಂದು ಕುರಗಾವೆಂದು ಅರಿಯಲಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ದಲಿತ ಚಳವಳಿಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಬರಹಗಾರರು ಈ ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಆ ಮೂಲಕ ದಲಿತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರ 'ಕುಸುಮಬಾಲೆ' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಪೂರ್ವಿಕ ಮಲೆಮಹಾದೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಚ್.ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್ ಅವರು 'ಮಂಟೇಸ್ಕಾಪಿ ಕಥಾಪ್ರಸಂಗ' ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದು ನೂರಾರು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ನಗರ ಜನತೆಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಮಂಟೇಸ್ಕಾಪಿ ಕಥಾಪ್ರಸಂಗ ನಾಟಕ ಎಡಪಂಥೀಯ ಚಿಂತಕರ ಆಶಯದ ಕತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಳೆದ ಒಂದು ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮಂಟೇಸ್ಕಾಪಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಹತ್ತಾರು ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಬಿಡಿಲೇಖನಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಆಶಯಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಪರಿವಿಡಿ

ಶುಭ ಹಾರೈಕೆ / 3

ಶುಭಾಕಾಂಕ್ಷೆ / 4

ಶುಭ ಸಂದೇಶ / 5

ನಲ್ಲುಡಿ / 6

ಶಬ್ದಪಾರಮಾರ್ಗಮಶಕ್ತಂ / 7

ಸಂಪಾದಕನ ಮಾತು / 10

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ / 17

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ / ೧

೧. ಜಗತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಾಲು / ೩

೨. ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದ ಸಾಲು / ೧೦

೩. ಚೆನ್ನಾಜಮ್ಮನನ್ನು ಪಡೆದ ಸಾಲು / ೨೦

೪. ಸಖರಾಯಪಟ್ಟದ ಸಾಲು / ೨೫

೫. ದೊಡ್ಡಮ್ಮತಾಯಿ ಪಡೆದ ಸಾಲು / ೨೯

೬. ಬೊಪ್ಪೇಗೌಡನಪುರದ ಸಾಲು / ೩೩

೭. ಕೆಂಪಾಚಾರಿ ಪಡೆದ ಸಾಲು / ೪೧

೮. ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನ ಸಾಲು / ೫೨

೯. ಕಲಿ ಸಾರಿದ ಸಾಲು / ೬೧

೧೦. ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪೂಜಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಲು / ೬೭

೧೧. ಕಬ್ಬಿಣ ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹಲಗೂರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ ಸಾಲು / ೭೫

೧೨. ಏಳು ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದ ಸಾಲು / ೮೭

೧೩. ಮಾರಿಯರನ್ನು ಕೂಗಿದ ಸಾಲು / ೯೪

೧೪. ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ನೇಮಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ

ಮದ್ದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮರೆಯಾದ ಸಾಲು / ೯೯

ಅನುಬಂಧ

೧. ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಕಾರಾಪುರದ ಪುಟ್ಟಮಾದಯ್ಯನವರ

ಸಂದರ್ಶನ / ೧೦೨

೨. ಅರ್ಥಕೋಶ / ೧೨೧

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ವಿದ್ಯಗುರುವಿಗೆ ಶರಣ
ಬುದ್ಧಿಗುರುವಿಗೆ ಶರಣ
ನನಗೆ ವಿದ್ಯೆಕಲಿಸಿದ
ಗುರು. . . .ವಿಗ್ ಶರಣ

ಸರಸ್ವತಿಯೇ ಶಾರದಾಂಬೆ
ಆರಲೇ ಮಾವಿನ
ತಾಳಿನಲ್ಲಾಡುವವಳೆ
ನಮ್ಮ ತಾಳ ತಂಬೂರಿಗೆ
ನಲಿಯುವವಳೆ ||

ತಾಳ ತಂಬೂರಿಗೆ
ನಲಿಯುವವಳೆ ಸರಸ್ವತಿಯೇ
ತಾಳಿಂದಕ್ಷರವ ಕಲಿಸವ್ವ ||

ಎಂಟೆಲೆ ಮಾವಿನ
ದಂಟಿನಲ್ಲಾಡುವವಳೆ
ನಮ್ಮ ಗಂಟಾಲ ಸ್ವರವ
ಬಿಡಿಸವ್ವ ಸರಸ್ವತಿಯೇ||

ಒಂಬತ್ತೆಲೆ ಮಾವಿನ
ತುಂಬಿದ ತಲೆಯವಳೆ
ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಾ
ಬಾರಮ್ಮ ಸರಸ್ವತಿಯೇ||

ಹತ್ತೆಲೆ ಮಾವಿನ
ಕಿತ್ತಿದುಂಗುರದವಳೆ
ರತ್ನದ ಹಲಗೆಯಾ
ಬಲಗೈಲಿ ಹಿಡುಕೊಂಡು ಸರಸ್ವತಿಯೇ||

Handwritten musical notation on three staves.

Handwritten musical notation on a single staff.

Handwritten musical notation on a single staff.

ಜಗತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಾಲು

ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ

ಪರಂಜ್ಯೋತಿ

ಲಿಂಗಯ್ಯ ನೀವೇ ಬನ್ನಿ||

ಪರಾಪರ ವಸ್ತು

ಪಾವನಾ ಮೂರುತಿ

ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಧರಮ ಗುರು

ಸತ್ಯವಂತರ ಮನೆಯೊಳಗೆ

ಎತ್ತುವೆನು ನಿನ್ನ ಶಿವನುಡಿಯ

ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪು ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಅರುವಾಗಲವ್ವ

ಮಹಾನುಭಾವ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಓಂಕಾರ ಮಯ ಸ್ವರೂಪ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಡ್ಡೊಟ್ಟವಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತದೆ. ನೀರು ಓಂ ಅನ್ನುತದೆ. ಓಂ ಅನ್ನೋ ಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಮಂಡಲ ಹೊಡೆದಾಗ ಉತ್ತರ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ತಾವರ ಕಿಮಲ ಕೆರಲಿತು. ಮಹಾನುಭಾವ ಆದಿ ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ತಾವರ ಕಿಮಲದೊಳಗೆ ದುಂಬಿ ರೂಪವಾಗಿ ಜನ್ಮ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಉತ್ತರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆ ಎಂಟು ಕೊಳಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಆದಿ ತರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಜಲಾಜಾಂಬಂತನನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರಾ. ಹುಟ್ಟಿದಂತಹ ಜಲಾಜಾಂಬಂತನನ್ನ ಗಂಡುಗತ್ತಿ ತೆಗೆದು ಒಂದೇಟಿಗೆ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರಾ. ಉರಿ ಉರಿ ಅಂತ ಹೊದ್ದಾಡಿದ ಜಾಂಬಂತ 'ಆಕಾಶ ಆದಿ ಬಂತು ನನಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಕೊಡಿ ಅಂದ'. 'ಕಂದ ನಿನ್ನ ರಕ್ತ ಬಿದ್ದ ಜಾಗವೆಲ್ಲಾ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಾಗಲಿ, ಈಲಿ ಬಿದ್ದ ಜಾಗವೆಲ್ಲಾ ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಾಗಲಿ, ತೊಳ್ಳ ಬಿದ್ದ ಜಾಗವೆಲ್ಲಾ ಕರಳು ಮಣ್ಣಾಗಲಿ, ನಿನ್ನ ಮೂಳ ಮುರೈಲ್ಲಾ ಅಟ್ಟಬೆಟ್ಟ ಗುಡ್ಡವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ನನ್ನ ಕಂದ.'

ಅದರುವಂತ ಭೂಮಿಯನ್ನ

ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಾರಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮೊಟ್ಟೆಕೆಮ್ಮು ಬಸುಮಾಂಗ
 ಕೈಯೊಳಗ ತಕ್ಕೊಂದು
 ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಾಡಿ
 ಎಷ್ಟತ್ತೇಳು ಮಂತ್ರ
 ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಗುರುವು
 ನವಿಲು ಮರಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದು
 ಮೂರು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟಾಗ
 ಒಂದು ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು
 ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಾಡಿ
 ರಕುತ ಮುನಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದ
 ಪಾರು ಮುನಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದ
 ಪಚ್ಚು ಮುನಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದ
 ಹೆಪ್ಪು ಮುನಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದ
 ಅದರುವಂತ ಭೂಮಿಯನ್ನು
 ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮತ್ತೊಂದು ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ
 ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಾಡಿ
 ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪಡೆದ
 ಜೀವ ಜಂತುಗಳ ಪಡೆದ
 ಮರಗಿಡಗಳನ್ನೇ ಪಡೆದ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮತ್ತೊಂದು ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ
 ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಾಡಿ
 ಅಕ್ಕಿ ಗಿಡವನ್ನೇ ಪಡೆದ
 ಎಳ್ಳು ಗಿಡವನ್ನೇ ಪಡೆದ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಹೀಗೆ ಮಹಾನುಭಾವ ಧರಗೊಡ್ಡವರು ಮೂರು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಾಡಿ ಅದರುವಂತ
 ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಂಗ ಮಾಡಿ ಜೀವ ಜಂತುಗಳನ್ನು, ಮರಗಿಡಗಳನ್ನು, ಪಶು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು
 ಪಡೆದು ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ಕತ್ತಲರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ
 ಬೆಳಕು ತರಬೇಕಂತಾ ಹೇಳಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಎನಪ್ಪ
 ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಈ ಕತ್ತಲ ರಾಜ್ಯದ ಕರ್ಮವ ಕಟ್ಟಿಕೊಡೀರೋ ಬಿಡುತ್ತೀರೋ' 'ಬ್ಯಾಡಿ
 ಮಹಾಪ್ರಭು' ಅಂದರು 'ಹಾಗಾದರೆ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರೇ'.

ಹೊತ್ತಾರೆ ಹೊತ್ತುನಂತೆ
ಸೂರ್ಯದೇವ ಬರಬೇಕು
ಸಾಯಂಕಾಲ ಚೇಮಿನಲ್ಲಿ
ಚಂದ್ರದೇವ ಬರಬೇಕು

ಅಣ್ಣಾನಾ ಮುಖವ
ತಮ್ಮ ನೋಡಂಗಿಲ್ಲ
ತಮ್ಮನಾ ಮುಖವ

ಅಣ್ಣಾ ನೋಡಂಗಿಲ್ಲ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರನ್ನು ಪಡೆದು ಜಲಜಲನೆ ಬೆವತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಬೆವತ್ತು ಹೋದ ಬೆವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಣೆಯಿಂದ ಬಾಚಿ ತೆಗೆದು ಭೂಮಿಗೆ ಎಸೆದಾಗ ಪಡೆದಿದ್ದ ಅಕ್ಕಿ ಗಿಡ, ಎಳ್ಳು ಗಿಡ ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೊನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಗಿ ವಾಲಾಡುತ್ತಾವೆ. ಒಂದು ಅರಳು ಕಾಯಿಯನ್ನೇ ಕಿತ್ತು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು

ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಂದೆ

ಮುಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಬಸಿಯುತ್ತಾರೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆಯ ತೆಗೆದು

ಎಣ್ಣೆ ಬತ್ತಿಯ ಮಾಡಿ

ಕತ್ತಲ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ

ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಬಡವರ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ

ಬಲಿಗಾರ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ

ಸತ್ತವರ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ

ಹತ್ತವರ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ

ಅರಸಗಳ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ

ಗುರುಗಳ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ

ಗುರುಕಾರ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ

ಹೊಲೆಯರ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ

ಒಡೆಯರ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ

ಕುರುಬರ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ

ಕುಂಬಾರ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ

ಮಾದಿಗರ ಮನೆಯ ಜ್ಯೋತಿ

ತೃಪ್ತಮೇಲಾ ಹಸ್ತಿಟ್ಟಿದ ಹತ್ತಿ

ಉರಿಯೊ ಪರಂಜೊತಿ ಸಿವಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ

ಕತ್ತಲ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ ಜೊತೆಯಿರುವ, ಸವರು ಹರವುಗಳಿರುವವರ
'ಆಕಾಶ ಆದಿ ಬಂತು ನನಗೆ ಮುಕ್ತಿ ಕೊಡೆ' ಅಂತ ಬರೆಯುವವರಾಂತ 'ಆಕಾಶ ಆದಿ
ತಂದುದಕ್ಕೆ ಕಂದ ನನಗೆ ಆದಿ ಪರಾಶಕ್ತಿಯೆಂದು ನಮಕರಣವಾಗಲಿ' ಎಂದು ಏ
ಧೂಳಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಟ್ಟಂತ ಕಪ್ಪು ಧೂಳಿವತ್ತಿ ಹವನಾರು ವರ್ಷದ ಬಂತು ಮು
ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಮದ, ಮತ್ಸರ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಗತ್ತಕ್ಕೆ ಹಾಕಿರುವ ಆದಿ ಪರಾಶಕ್ತಿ
ಜನ್ಮ ತಳೆದಳು. ಆಗ 'ನನ್ನ ಕಾಮಮಟ್ಟ ಮನವಕ ಗಂಡು ಪ್ರಾಣ ನಿರ್ಮಿತ ಮಾಡಿ'ನಂತೆ
ಅಂತ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಓಡೋಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಮಹಾನುಭಾವ ನೋಡಿದ್ದು, 'ಯಾಕಮ್ಮ'
'ನನ್ನ ಗಂಡು ಪ್ರಾಣ ನಿರ್ಮಿತ ಮಾಡಿಕೊಡು, ಅಲ್ಲವೆರಾ ನನ್ನ ಲಗ್ನ ಆಗು' ಅಂತ
ಕೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚೊಂಡು ಏಕಾಂಗಿ ವಸ್ತು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, 'ನಿರಾಮಯ ಅಂದ್ರಾ
ಎಲ್ಲ ಕಾಣ್ತಾದಾ ಕಣ್ಣುಬುಟ್ಟಾ ಮನು ಕಾಣದಿಲ್ಲಾ'

ಪರಾಶಕ್ತಿ ಆಡಿದ ಮಾತಕೇಳೆ

ಹರಹರ ಎಂದು ಎರಡು ಕರಣಗಳ

ಮುಚ್ಚಿತವರಾ

ಶಂಕರ ಗುರುದೇವ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಕಂದಾ, ನಾನು ಕರಿತಲಾ ಜಾತಿ, ಹೆಣ್ಣಾ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಾದಿಲ್ಲಾ, ನಾನು ಏಕಾಂಗಿ
ವಸ್ತು ನಿರಾಮಯ. ಹೇ ಆದಿಪರಾಶಕ್ತಿ ನನ್ನ ಕಾಮಮಟ್ಟ ಮಾಡ್ತೇಕು ಅಂದ್ರಾ
ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ್ಳ ಪತ್ತಿ ಆಗು"

ಅಪ್ಪಲ್ಲಾಡಿದ ಮಾತಾ

ಪರಾಶಕ್ತಿ ಕೇಳೊಂಡು

ಚಕರಮಟ್ಟ ಕಾಲ

ಆಕ್ಕೊಂಡು ಕೂತ್ಕೊಂಡು

'ಅ' ಕಾರ ಅಂದಳಂತಾ

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಪಡೆದಳಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಹುಟ್ಟಿದೇಟಿಗೆ 'ಶರಣ ಶರಣಾರ್ಥಿ ಜಗದಾಂಬಿಕೆ, ಜಗತ್ತಿಗೆ
ಅನ್ನಕೊಡುವ ಅನ್ನಪೂರ್ಣೇಶ್ವರಿ, ನನ್ನ ಪಡೆದ ಕಾರಣವೇನು ತಾಯಿ' ಅಂತಾ ಕೇಳಿದಾ.
ಪರಾಶಕ್ತಿ ಹೇಳ್ತಾ 'ನನ್ನ ಲಗ್ನ ಆಗ್ಗೇಕಪ್ಪಾ' ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಹೇಳಿದ್ದು. 'ಹತ್ತ ತಾಯಿ
ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ, ಪಡೆದ ತಾಯಿಬೇರೆ ಅಲ್ಲಾ, ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಾನು ಲಗ್ನ ಆಗದಿಲ್ಲಾ'
ಅಂದಾ.

ಬ್ರಹ್ಮಲ್ಲಾಡಿದಮಾತಾ

ಪರಾಶಕ್ತಿ ಕೇಳೆಂದು

ಉರಿಹಸ್ತ ತೆಗದಳಂತಾ

ಬ್ರಹ್ಮನ ಮೇಲಾ ಮಡಗುತಾಳ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ

ಯಾವಾಗ ಉರಿಹಸ್ತ ||ಗು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮೇಲಾ ಮಡಗು ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಸಿದ್ಧ
ಬೂದಿಯಾಗಿ ಗುಡ್ಡೆಯಾಗಿ ಹೋದಾ. 'ಉ'ಕಾರ ಅಂದಾ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಾ.
'ಶಿವ ನನ್ನ ಲಗ್ನ ಆಗ್ ಬಾ' 'ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಾ ಲಗ್ನ ಆಗದಿಲ್ಲ ತಾಯಿ' ಅಂದಾ.
ಅದೇ ಉರಿಹಸ್ತ ತೆಗ್ತು ಶಿವನ ನೆತ್ತಿ ಮೇಲಾ ಮಡಗು ಶಿವ ಸೀದ್ ಬೂದಿಯಾಗಿ ಗುಡ್ಡೆಯಾಗಿ
ಹೋದಾ. 'ಅ'ಕಾರ 'ಉ'ಕಾರ 'ಮ'ಕಾರ ಮೂರ್ಛ ಸೇರ್ಸಿ

ಓಂಕಾರ ಅಂದಳಂತಾ

ಮಾವಿಷ್ಟು ಪಡೆದಳಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಶರಣಾರ್ಥಿ ನನ್ನ ತಾಯಿ, ಪಡೆದ ಕಾರಣವೇನಮ್ಮ' ಪರಾಶಕ್ತಿ ಹೇಳ್ತ 'ನನ್ನ ಲಗ್ನ
ಆದ್ರ ಸರಿ, ಆಗದೇ ಇದ್ರ ಇವರಿಬ್ಬನೂ ಸೀದ್ ಬೂದಿ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳಲ್ತಾ ಅದೇ ರೀತಿ
ನಿನ್ನ ಸೀದ್ ಬೂದಿ ಮಾಡ್ಕೊನೆ' ಅಂದಾ. ಮಾವಿಷ್ಟು 'ಇವೆಲ್ಲೇ ಯೂಗಾರ ಮಾಡಿ
ಸೀದ್ ಬೂದಿ ಮಾಡ್ಕೊ' ಅಂತಾ 'ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನ ಕಾಮಮುಟ್ಟು ಮಾಡಕ ನನ್ನ ಒಪ್ಪನಿಂದ
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಪಡೆದ್ರ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಾಗ್ಗೀವಿ. ಆಗ ನಿನ್ನ
ಕಾಮಮುಟ್ಟು ಆಗ್ತದಾ' ಪರಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ 'ಅ'ಕಾರ 'ಉ'ಕಾರ 'ಮ'ಕಾರ ಮೂರ್ಛ
ಸೇರ್ಸಿ 'ಓಂಕಾರ' ಎಂದಿದ್ದಳಾ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವ್ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಗಿದ್ದಾರ. ಶಿವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಗಿದ್ದಾನಾ.
ಇವರಿಬ್ಬರುಗೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾವಿಷ್ಟು ನಿಂತು ಹೇಳ್ತ 'ಬ್ರಹ್ಮದೇವಾ ನಾ ಲಗ್ನ ಆಯ್ತಿನಿ
ಅಂತೇಳಿ ನಿನ್ನ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನ್ಯಲ್ತಾ ಕಿತ್ಯ'. ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಆರುಸಾವಿರ ಹದಿನೆಂಟು
ಪುರಾಣ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕಿತ್ಯಂಡ. ದಂಡವನ್ನು ಕಿತ್ಯಂಡ. ಶಿವ 'ನಾ ಲಗ್ನ ಆಯ್ತಿನಿ' ಅಂತೇಳಿ
ತ್ರಿಶೂಲ, ಡಮರುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ಯಂಡ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣನ್ನೂ ಕಿತ್ಯಂಡ. ಮಾವಿಷ್ಟು 'ನಾ ಲಗ್ನ
ಆಯ್ತಿನಿ' ಅಂತೇಳಿ ಶಂಕು, ಚಕ್ರಾಧಿಗಳು ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣ, ದಂಡ, ಗದಾ, ಮಾಯಾದಾಲ
ಕೊರಾಳನ್ನು ಕಿತ್ಯಂಡ. ಅದಿಪರಾಶಕ್ತಿ ಶಕ್ತಿನೆಲ್ಲಾ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಕಿತ್ಯಂಡ್ರ. ಉರಿಹಸ್ತ
ಮಾತ್ರ ಅವಳತಮ ಉಳಕತು. ಮಾವಿಷ್ಟು ಹೇಳ್ತ 'ಅಮ್ಮಾ ನಾ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಲಗ್ನ
ಆಗ್ಗೇಕಾದ್ರ ನಾ ಯಾವ ರೀತಿ ತಪ್ಪನ್ನ ಅಚರ್ಸತೀನಿ ಅದೇ ರೀತಿ ತಪ್ಪನ್ನ ಆಚರಣೆ
ಮಾಡು 'ಆಯ್ತು' ಅಂತೇಳಿ ಒಪ್ಪುವೀಳ್ಕ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳ. ಮಾವಿಷ್ಟು ನಲಿದು ನಾಟ್ಯವನ್ನಾಡಿ
ಎರಡು ಕೈಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ನೆತ್ತಿ ಮೇಲಾ ಮಡಗ್ತು ಪರಾಶಕ್ತಿ ನಲಿದು ನಾಟ್ಯವಾಡಿ ಅದೇ
ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಡುಗುದ್ದು ಉರಿಹಸ್ತ ಅವಳ ಕೈಲಿತ್ತು.

ಅದಿಪರಾಶಕ್ತಿಯಾಗ

ಸೀದ್ ಬೂದಿ ಅದಳಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಒಂದ್ ಗುಡ್ಡ ಬೂದ್ಡಾ
ಮೂರು ಭಾಗ ಮಾಡಿದ್ರು
ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಒಂದ್ ಭಾಗ
ಮಾವಿಷ್ಟು ಒಂದ್ ಭಾಗ
ಶಿವನ್ ಒಂದ್ ಭಾಗ
ಮೂರ್ ಭಾಗ ಮಾಡ್ಕಂಡು
'ಅ' ಕಾರ 'ಉ'ಕಾರ
'ಮ'ಕಾರ ಅಂತೇಳಿ

ಒಂಕಾರ ಅಂದರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಯಾವಾಗ ಮೂರು ಭಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಿದ್ರೂ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಕೂತಿದ್ದ ಬೂದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಮಾವಿಷ್ಟು ಕೂತಿದ್ದ ಬೂದಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆದಿಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಶಿವ ಕೂತಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಮಧ್ಯದ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾದ ಆದಿಪರಾಶಕ್ತಿ. 'ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದಾಗ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಪತ್ತಿಯಾಗು ಅಂಥಾ ಶಾಪವಿತ್ತು, ಇವೊತ್ತು ನನ್ನ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆ ಆಯ್ತು. ಇದೋ ಮೂರ್ ಜಲ್ಮವೆತ್ತಿ ಬಂದಿ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ನೀನು ನಾ ಹೆಚ್ಚು ಅನ್ನೋ ಆಗಿಲ್ಲಾ. ಶಿವ ನೀನು ನಾ ಹೆಚ್ಚು ಅನ್ನೋಗಿಲ್ಲಾ. ಮಾವಿಷ್ಟು ನೀನು ನಾ ಹೆಚ್ಚು ಅನ್ನೋಗಿಲ್ಲಾ. ನೀಮ್ ಮೂವರಲ್ಲಿ 'ನಾನು' ಎನ್ನುವ ಉದ್ಭವ ಯಾವನಾದರು ಆದ್ರೆ ನಾನೇ ಬಂದು ಸಂವಾರ ಮಾಡ್ಕೇಳ್ತಾಕದಾ'. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಸೇರಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ರು. 'ತಾವು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ತಾಯಿ'. 'ಕಂಡಾ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಎಸಂತಾ ಹೇಳಿದ್ದಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಡುವ ಅನ್ನಪೂರ್ಣೇಶ್ವರಿ ಜಗದಾಂಬಿಕೆ ಅಂತಾ ಹೇಳಿದ್ದೆರಲ್ಲಾ ನಾನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ರೆ ನರಮುಂಡಾಮಕ್ಕ ನನ್ನ ಮೇಲಾ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳಾ ತಗೀಬೇಕು ನಾನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಡುವ ಭೂಮಿತಾಯಿ ಆಯ್ತೀನಿ' ಅಂದರು.

ಭೂದೇವಿಯಾಗಿ ನಾನು

ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತೀನಿ ಅಂದಳಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಅಬ್ಬಿಪ್ಪಣೆ

೧. ಇನಕಲ್ಲು ಮಹಾದೇವಯ್ಯನವರ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಥೆ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರನ್ನು ಪಡೆದು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಪತ್ತಿಯಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸರಸ್ವತಿ ಪಾರ್ವತಿಯರನ್ನಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಧರಣಿ ದೊಡ್ಡವರು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ ವಿಧಿಯಮ್ಮ(ಸರಸ್ವತಿ) ಭೂಮಿ ತಾಯಿ ಮುಗ್ಧನಿಂದ ಗೊಂಬೆಯೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಅದಕ್ಕೆ

ಜೀವಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಗೊಂಬೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಾನು ಮಾಡುವ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಗೋಣಿ ನನ್ನದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಎದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಗೋಣಿ ನನ್ನದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಕೂಡ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಧರಣಿ ದೊಡ್ಡವರು ವಿಧಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಕರಣವಾಗಿ ಗೋಣಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಜೀವಜಂತು, ಪಶುಪ್ರಾಣ, ಸರ್ಪಪಕ್ಷಿಪರಂತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕರಣವೆಷ್ಟು? ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದೇವ ಜೀವ ತುಂಬು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೇಲಾದ ಜೀವಜಂತು, ಪ್ರಾಣಿಪಕ್ಷಿ, ನರಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಯನ್ನು ಧರಣಿ ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಕುರಿತು ನೀವು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೆ ಯಾವ ರೂಪಿಸಲ್ಪಡಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಧರಣಿ ದೊಡ್ಡವರು ನೀನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಜೀವಜಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಬೆಳಕು ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಮೂರ್ಖನಾದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಹುಳವಾಗಿ ಇದ್ದೆ ಎಂದು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ಧರಣಿ ದೊಡ್ಡವರು ನರಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ನರಮಾನವರಿಗೆಲ್ಲಾ ನೀವು ದೇವರುಗಳಾಗಿ ಬಾಳಿರಿ ಎಂದು ವರ ಕೊಟ್ಟು ಭೂಲೋಕದ ಕಡೆ ನಡೆದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

೨. ಮೋಳೆ ರಾಜ್ಯಾನವರ ಪರ್ಮದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದವರು ನಾವೇ ಎಂದು ಕದನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಬೆಳ್ಳಿತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅಳತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಯಾರದು ಹೆಚ್ಚು ತೂಕ ಬರುತ್ತದೋ ಅವರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದವರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಹ್ಲಾದೇವ ತನ್ನ ಆರು ಸಾವಿರ ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಇಡುತ್ತಾನೆ. ಶಿವ ತ್ರಿಶೂಲ ಡಮರುಗಳ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಇಡುತ್ತಾನೆ. ವಿಷ್ಣು ಶಂಕು ಚಕ್ರ ಬಿಲ್ಲು ದಂಡ ಮಾಯಾಜಾಲ ಕೊರಳನ್ನು ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಾನೆ. ಧರಣಿ ದೊಡ್ಡವರು ಅರಿದ ಬೆತ್ತ, ಮುರಿದ ಶಿವ ಕಂಠ, ಶಿವ ಜೋಳಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಬೆಳ್ಳಿ ತಾರಾಸ(ತ್ರಾಸು)ನೊಳಗೆ ಸಮತೂಕ ಎತ್ತಿದ್ದಾಗ ಈ ಭೂಮಿಗಿಂತ ಹಿರಿದಾದ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಅವರ ಬೆತ್ತ ಜೋಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಿರಿದಾಗಿ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಆಗ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಅವರಿಗೆ ಧರಣಿ ದೊಡ್ಡವರು ಎಂದು ನಾಮಾಂಕಿತ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟದ ಸಾಲು

ಮಹಾನುಭಾವ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಇಂದ್ರಾನು ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳಿಗೆ
ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳ ಮು-
ಖ್ಯತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿದ್ದೀನಿ. ನಾಳೆ ನರಲೋಕದ ಕೆತ್ತಲರಾದ್ಯದಲ್ಲಿ
ನರಮಾನವರಿಗೆ ಬೆಳಕು ತಂದು ಕಲಿ ಉದ್ಭವವಾಗುವ ತನಕ ನರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ
ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದೇಳಿ ನರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದಿ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿ ಮಡಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ

ನನ್ನ ದೇವರು

ದಯವಾದರಂತೆ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಇರೆಂಬತ್ತು
ಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೂ ನಿತ್ಯ ಅನ್ನದಾಸೋಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ಗುರುಮಠ ಕಟ್ಟಿ ಗುರುವಾಗಿ
ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸತ್ಯವಂತ ನೀಲಮ್ಮ, ಒಕ್ಕಲು, ಅಕ್ಕಿ, ಒಂದು ಬದನೆಕಾಯಿ ಕೆತ್ತರಾಕಿ
ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಗಣಂಗಳಿಗೆ ನಿಚ್ಚ ಬೋಜನ ಮಾಡಿ ಮಿಕ್ಕದ
ಪ್ರಸಾದವ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಯ ಒಳಗೆ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಸುತ್ತಾವಳೆ. ಇವರ ಸತ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ
ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿ ಮಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದಿ ಕಲ್ಯಾಣದ ಒಳಗೆ ಕೋಟಿಗೊಬ್ಬ
ಶರಣ, ಕುಲಕ್ಕೊಬ್ಬ, ಬಕುತ, ಅರವತ್ತಾರು ಮಂದಿ ಜಂಗಮರು ಮೂವತ್ತಮೂರು
ಮಂದಿ ಮುನಿಗಳು, ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಎಂಬತ್ತಾರು ಕೋಟಿ ಶರಣರಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಕ
ಮಾಡಿ ಅದು ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಕಾವಿ ಕಲ್ಯಾಣದ ಒಳಗೆ

ಎತ್ತಿಗೂ ಲಿಂಗವಪ್ಪ

ಕೆತ್ತಗೂ ಲಿಂಗವಪ್ಪ

ಕೋಳಿ ಕೊತ್ತಿಗೂ ಲಿಂಗ

ನಾಯಿ ನರಿಗೂ ಲಿಂಗ

ಗೊದ್ದ ಗೋಸುಂಬಿ ಲಿಂಗ

ಹಲ್ಲಿಪಲ್ಲಿಗೂ ಲಿಂಗ

ಬಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ
ಎಂಬತ್ತೇಳು ಕೋಟಿ
ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗಲ್ಲಾ
ಕಾವಿ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಳಿಗೆ

ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಇರೊಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಒಡೋಡಿ ಬರುವ ಬಸವಣ್ಣನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾಂಗ
ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದು, 'ಯಾಕಪ್ಪಾ' ಅಂಥ ಕೇಳಿದರು ಬಸವಣ್ಣನವರು. 'ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ'
ನಮಗೆ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದೀರಲ್ಲ ಆದ್ರೆ ನಿಮಗ ಗುರು ಯಾರ್' ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಲ್ಯಾಣ
ಪಟ್ಟಣದ ಬಸವಣ್ಣ ಎರಡು ಕರ್ಣಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ, 'ನಿನ್ನ ಮುಂದಿತವಾಗಿ ಇನ್ನು
ಗುರುಮುಟ್ಟಿದ ಗುಡ್ಡನಾಗಿದ್ದಾನೋ ಹೊರತು ನಾನು ಗುರುವೇವನಿಗೆ ಇನ್ನು ಗುರುವಾಗಲಿಲ್ಲ
ಆ ಗುರುಪಾದ ಕಾಣುವರಗೂ

ಈ ಲಿಂಗಮಣ ತೊಳೆಯಾವಿಲ್ಲ

ಲಿಂಗ ಪೂಜೆ ಮಾಡದಿಲ್ಲ

ಪೂಜೆಗೆ ಬರದಿಲ್ಲಾಂತ ಹೇಳಿ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಅಷ್ಟು ಕಾಲದಿಂದ ಇಷ್ಟು ಕಾಲಗಂಟ ನಮಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುರುಗಳು ಬಂದರು
ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅಂತ ಶರಣರು ತಾವಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ
ಕಲ್ಯಾಣದ ಕಡೆಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ

ನಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಗಂಟಾ

ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು

ಕುಡುವಿಲ್ಲದ ನಗಾರಿ

ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು

ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುರು ಬಂದಾಗ

ಕಲ್ಲುಕೋಳಿ ಕೂಗಬೇಕು

ನಾಲಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಗಂಟಾ

ನಾದ ಶಬ್ದದ ಮಾಡಬೇಕು

ಕುಡುವಿಲ್ಲದ ನಗಾರಿ

ನುಡಿಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳಿ

ಕಡೇ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ

ಗಂಟೆ ನಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಇತ್ತಕ್ಕಡಾ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಂಗಯ್ಯನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ
ವಾರ್ತೆಯೊಂದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಟುಕರ ಸಂಗಯ್ಯ ಬೋಜನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಶಿವಶರಣರು

ಮಾತುಮರು ಬರತ್ತಾರಾ. ಕುಷ್ಠರೋಗ ಕಾಯಿಲೆ ಇರೋರು, ಕಾಯಿಲೆ ಕಷ್ಟವಾದ
ಒಂಬತ್ತು ಜನ ಬಂದರೆ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಕಂತ ಪುಣ್ಯವಂತರು ನೋರುಜನ ಬರುತ್ತಾರೋಸ್ಕರ
ಒಳ್ಳೆ ಶುಭವಾಗಿ ಬರುತ್ತಕ್ಕಂತಹ ಶರಣರ ಪೂಜೆಯೊಳಗೆ ಈ ಕೊಳಕು ಬಂಗಮ
ಒಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಅರವತ್ತಾರು ಮಂದಿ ಜಂಗುಮರು ಮೂವತ್ತಾರು ಮಂದಿ ಮೂವರು
ಮುನಿಗಳು ಲಕುಸದ ಮ್ಮಾಲೆ ತೊಂಬತ್ತೇಳು ಕೋಟಿ ಶಿವಶರಣು ಮಾತುಮರನೇ ಅದಿ
ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಿನಾ ದಿನಾ ಒಂದು ದಿವಸಾ ತಮ್ಮದಂತ ಕೂಡಾ ಷ್ಟಿ
ಬೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡುವ ಬಸವಣ್ಣನಾ ಪುಣ್ಯ ಸ್ಥಾನಗಳ
ನಾನಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು ಎಂದು ಕುಷ್ಠರೋಗಿಯಾಗಿ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ
ಹೊಂಟಿದ್ದಾರೆ

ಸತ್ತಮ್ಮ ಚಕಳವಾ
ಹೆಗಲಮೇಲ ಹೊತ್ಕಂಡು
ಅರುಖಂಡುಗ ಕಜ್ಜಿ
ಕೀವು ರಸಿಕನ ಒಳಗೆ
ಎಳು ಗಿಣ್ಣಿನ ಬೆತ್ತ
ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಕಂಡು
ಕಾವಿಜೋಳುಗಾ ತಂದಾ
ಕಂಕುಳ್ಳ ಸಿಕ್ಕಂಡು
ತುಂಬಿದ ಸೋಮಾರದಿವ್ವ
ಹನ್ನೆರಡ್ಕಂಟಾ ಒಳಗಾ
ಅದಿಯ ಕಲ್ಯಾಣಕ

ಅಲ್ಲಮನಾಗಿ ಬಂದರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಬಂದಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದ ಎಮ್ಮ ಚಕಳದ
ಗಂಟಾ ಎಳು ಸಾರಿ ಥಳೀರು ಥಳೀರು ಅಂತು. ಕಲ್ಯಾಣದ ಒಳಗಿದ್ದ ನೀಲಮ್ಮನವರಿಗೆ
ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಗಲಾಟೆಯೊಳಗೆ ಆ ಶಬ್ದದ ಗೋಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಪಾದವ ತೆಗೆದಾರಂತ
ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಕಾ
ಮಡಿಗಿದರಂತ
ಅಪ್ಪ ಮಡಗಿದ ಪಾದ
ಸಂಗಯ್ಯ ಕಂಡ್ಕಂಡ

ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕಿರುಕುಳ

ಸುರಸಿಟ್ಟ ಕುಟುಂಬದ ಕುಟುಂಬದ ಕುಟುಂಬದ

ಮಹಾಕವಿ ದೊಡ್ಡವರ ಕಿರುಕುಳದ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕಿರುಕುಳದ
ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ ಕುಟುಂಬದ ಕುಟುಂಬದ ಕುಟುಂಬದ ಕುಟುಂಬದ ಕುಟುಂಬದ
ಮಹಾಕವಿ ದೊಡ್ಡವರ ಕಿರುಕುಳದ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕಿರುಕುಳದ
ಹೇಳಿಕೆ, ಇದೆ ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬದ ಕುಟುಂಬದ ಕುಟುಂಬದ
ಹಣ್ಣಿನ ಬಿಟ್ಟು ಈ ಲಿಂಗ ಮುಟ್ಟುವ ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬದ
ಕೈಯಾಕೆ ಅದೆ ತಕ್ಕದಾರ, ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕಿರುಕುಳದ
ಉಂಡು ಅದು ದಿವ್ಯವಾಯ್ತು, ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಮೂರು ದಿವ್ಯ ತುಂಬುಡ್ಡು
ಹಸಿದು ಹಣ್ಣಿನ ಭಗವತು ವಾಸಾಗಿ ಕೆಲವು ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟ ಬೋಜನ ಬಡಿಸ್ತಾರೆ
ಅಂತ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಗುರುವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ' ಅಂದ. ಕುಟುಂಬದ ಸಂಗಮ ಹೇಳಿದ 'ಇರಂಬತ್ತು
ಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಗುರುಗಳು, ಅವರೇ ಗುರುಗಳು
ಅಂತ ಹೇಳಿಕೆಯಿಲ್ಲ ಹುಚ್ಚುಬುದ್ಧಿ ಮಗ್ಗೆ

ನೀನು ಲಿಂಗವಾ ತೋರಿಸಿದ್ರೆ

ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಿಡ್ತಿನಪ್ಪಾ

ಕುಟುಂಬದ ಸಂಗಮ

ಅಡಿದ ಮಾತು

ನನ್ನ ಗುರುದೇವ ಕೇಳಿಂಜು

'ಶಫಾಸ್ ನನಕಂದಾ'

ನಾ ಲಿಂಗವ ತೋರ್ದದ್ರಾ

ಕಲ್ಯಾಣದೊಳ್ಳ ಬಿಟ್ಟಿಯಪ್ಪಾ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

'ಬಿಡ್ತಿನ ಕೇಳೋ ಹುಚ್ಚು ಮುಂಡಾಮಗ್ಗೆ' ಅಂದಾ. ಮಹಾಕವಿ ದೊಡ್ಡವರು
ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಎಷ್ಟೇನೇ ಕುಡಿಬಡೆ ಮರಿಜಡೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಒದರಿದ್ವಾರ. ಎಳೆಂಬತ್ತುಕೋಟಿ
ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಕತ್ತಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಲಿಂಗಿತ್ತು ಅಷ್ಟು ಲಿಂಗುವಾ ನಮ್ಮ ಪಾಪಿಯವರ ಜಡಾ
ಒಳಗಾ ದೊಳದೊಳನ ಸಂಗಮನ ಸುತ್ತ ಕತ್ತಮಟ್ಟ ಸುರದೋಯ್ತು. 'ಈಗಲಾದ್ರು
ಬಿಟ್ಟಿಯಿವ್ವಾ ನನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ' ಅಂದ್ರು. ಸಂಗಮನ ಹೇಳ್ತ 'ತಿರ್ಕ್ ಬಡ್ತಿಮಗ್ಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ
ಒಟ್ಟುಗಿರಾದು ಒಂದ್ ಕಟ್ಟಿಂಗ್. ಇಷ್ಟ ಲಿಂಗವಾ ಈ ಜಡಾ ಒಳ್ಳ ಸುರಿಸಿದ್ವಯ್ಯಲ್ಲಾ
ಇದು ಹಸುರ್ ಸೂಚಿನ ಲಿಂಗಾ' ಅಂದಾ.

ಕಟ್ಟ ಲಿಂಗಾ ತೋರಿಸದ್ರೆ

ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಿಡ್ತಿನಪ್ಪಾ

ಶಬ್ದಾನ್ ಸನಕಂದಾ

ಕಟ್ಟಿದ ಲಿಂಗಾಬೇಡಾ

ಆತ್ಮಲಿಂಗವ ತೋರಿಸ್ತೀನಿ

ಮೋಡಕಪ್ಪಾ ಅಂದರಂತೆ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಮಹಾನುಭಾವ ಎರಡು ಕೈಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಎದೆಯನ್ನು ಸೀಳಿದ್ದಾರೆ. ಬಲೆ ಬಿಡಿ 'ಬುಟ್ಟಿಗ್ಗೆ', ಎಡಬೊರಿ ಬಿಲ್ಲವತ್ತದಳ, ನಟ್ಟಿ ನಡುವಿಲಿ ಜಗತ್ತೇ ಉರಿತು ಕುಂಟದಾ. || ಕುರುಕ ಸಂಗಯ್ಯ ಕರ್ಮ ಸೇಸಕ್ಕ ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಆತ್ಮಲಿಂಗ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಿಡ ಕೀವು, ರಕ್ತ ಮಾತ್ರ ಕಾಣ್ತದೆ. 'ಛೆ, ಹುಟ್ಟು ಮುಂಡಾಮಗ್ಗೆ', 'ಯಾಕಪ್ಪಾ' ಅಮ್ಮ, 'ಏನಾದರು ವಸ್ತು ಹೊಂಟೋದ್ರ ನನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣದೊಳಗಿರುವ ಬಸವಣ್ಣವರ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಬತ್ತದಾ, ಮುಟ್ಟು ಹುಟ್ಟು ಬಡ್ಡಿಮಗ್ಗೆ' ಅಂದಾ. ಎರಡು ಗಕ್ಕೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿವ್ವ ಮಹಾನುಭಾವ. 'ಎಷ್ಟು ಬೋದ್ರು ತಿರ್ಕ್ ತಿನ್ನವರ ಕೋಪಾ ಬರಾದಿಲ್ಲಾ' ಅಂತೇ. ಎಷ್ಟತ್ತೇಳು ಕುಡಿಜಡೆಯನ್ನು ಕುಣ್ ಕಾಲ್ ಗಂಟಾ ಬಿಟ್ಟಂಡು, ಬಲದ ಪಾದವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಎತ್ತಿ ಮಡ್ಲದಾಗ ಆತ್ಮಬಿಡ್ತು ಬಲ್ ಕೋಪಾ ಓಜಿ ಬಸವಾಜಿಗ. ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಎಷ್ಟತ್ತೇಳು ಕುಡಿಜಡೆಯನ್ನು ಮೂರ್ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಂಡು

ಮುಸ್ಸಿಯನ್ನು ತೆಗೆದನಂತಾ

ಮೂರ್ ಗುದ್ದ ಗುದ್ದಿದನಂತಾ

ನಮ್ಮಪ್ಪ ಗುದ್ದಿದಾ ಗುದ್ದಾ...

ಕಲ್ಯಾಣದ ಒಳಗೆ

ಬಸವಣ್ಣನ ಆರೇಟು

ನೀಲಮ್ಮನವರ ಮೂರೇಟು

ಆರು-ಮೂರು ಒಂಬತ್ತೇಟು

ಕಲ್ಯಾಣದೊಳಗೆ ಬಿದ್ದವಂತಾ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಮೂರೇಟು ಗುದ್ದಸ್ಕಂಡು, ಎಮ್ಮೆ ಚಕಳ ಕಿತ್ತು ಬೀದ್ ಗಿಟ್ಟಿರು. ಆ ಚಕಳ ಕೋಣನ ಮರಿಯಾಗಿ ಕೆವರ್ತ ನಿಂತತ್ತು. ಅರುಳಯ್ಯನವರ ಬಾದಿ ಗುಡ್ಡಗಾ ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ತಳ್ಳುಟ್ಟು.

ಇಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದ್ರು. 'ಯಾಕ ನೀಲಾಂಬಿಕೆ ನನ್ನ ಆರೇಟ ಹೊಡೆ' 'ಸ್ವಾಮಿ ನಾನ್ಯಾಕ ಆರೇಟ ಹೊಡಲಿ, ನನ್ನೂ ಮೂರೇಟು ಬಿತ್ತು ಪ್ರಭು.' ಮೇಲಕ್ಕೆ ಅಂತು ನೋಡಿದ್ರು. ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಬಸವಣ್ಣ ಹೇಳ್ವ 'ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಅದಿಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುವಾಗಿ ಬತ್ತೀನಂತಾ ಹೇಳಿದ್ರು ಅಂದಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕಡಾ ಬಾಕಿ. ಏನ್ ಅತುಚುರ್ರವಾಗಿದ್ದು ನಡಾ.' ಶರಣೆಯಾದ ನೀಲಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಬಂದ್ರು. 'ಏನಯ್ಯ ಕುರುಕರ ಸಂಗಯ್ಯ 'ಎನ್ ಸ್ವಾಮಿ' 'ಯಾರ್ ಬಂದ್ವಿದ್ರು' 'ಯಾರೋ ಬೀದಿಯೊಳಗೆ

ಭಿಕ್ಷಾ ಮಾಡುವ ತಿರುಕ ಕೀವು ರಸ್ತೆಮೊಳಗ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳಿ ಕಲ್ಯಾಣದೊಳಕ್ಕೆ
ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಾ ಅಲ್ಲಿ ಬೂದಿಗುಡ್ಡ ಬಳ್ಳ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಶರಣೆಯಾದ ನೀಲಮ್ಮ
ಎರಡು ಕರಣಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಹತ್ತು ಕಂಡಾ...

ಇಂಥಾ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಬೇಡ

ನಿನ್ನ ವಂಶ ಅಳಾಗೋಗಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಅವ್ರ ಯಾರುಂತಾ ತಿಳ್ಕಂಡ ಅವರೇ ಧರೆಗೆ ದೂಡ್ತವರು ಧರೆಯತ್ತಿದ ಮಾಮೂರ್ತಿ,
ಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡ ಭೂಲೋಕದ ಗಂಡ' ಅಂತೇಳಿ ಶರಣೆಯಾದ ನೀಲಮ್ಮ ಒಂದು
ಪಾದ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟದ ಬಸವಣ್ಣ ಒಂದ್ ಪಾದ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ, ಇಬ್ಬರುಗೂ
ಒಂದೊಂದು ಪಾದ ಕೈಗೆ ಬಂತು. ಕೀಲ್ ಕೀಲ್ ತೆಗೆದ್ದು, ಶಿರ್ಸ ನೀಲಮ್ಮನ ಕೈಗಾಯ್ತು,
ನಡುರುಂಡಿ ಬಸವಣ್ಣ ಕೈಗಾಯ್ತು

ಮುಟ್ಟು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾಮ

ಮಾಂಸವಾಗಿ ಕಳಕಂಡರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಏನ್ ಮಾಡಾದು' ನೀಲಾಂಬಿಕೆ ಅಂದರು. 'ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಮುತ್ತಿನ ಸೆರಗನ್ನ
ಮೇಲ್ ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರವನ್ನ ಹಾಸಿ, ಆ ಮಾಂಸವೆಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರದೊಳಗೆ ತುಂಬಿ.'
ಪೊಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಆ ಮಾಂಸದ ಪೊಟ್ಟವನ್ನ ಎತ್ತಿ ತಲೆಮೇಲೆ
ಮಡಿಕೊಂಡು. ಕೀವು ರಸ್ತು ಕಟಬಾಯಿ ಮೇಲೆ ಹರಿತ್ತಿದ್ದಾದೆ' ಎಡದ ಕೈಲಿ ಬಲದ ಕೈಲಿ
ತೊಡ್ಕತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಿ ಕಲ್ಯಾಣದ ಗುರುಮಠಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆ ಮಠದೊಳಗೆ ಎಂಬತ್ತೇಳು
ಕೋಟಿ ಶರಣರು ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಊಟ ಮಾಡೋರ
ಮುಂದಾಕಾಣೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಪೊಟ್ಟ ಹೊತ್ತೊಂಡು ಬಂದು. ಊಟ ಮಾಡುವಂತ
ಶರಣರೆಲ್ಲಾ ಊಟ ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದಬಿಟ್ಟರು, 'ಕಲ್ಯಾಣ ಕೆಟ್ಟೊಯ್ಯು, ಲಿಂಗ ಕೆಟ್ಟೊಯ್ಯು,
ಜಂಗು ಕೆಟ್ಟೊಯ್ಯು. ಕಾವಿ ಕಮಂಡಲವೇ ಕೆಟ್ಟೊಯ್ಯು, ಈ ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟದ ಬಸವಣ್ಣ
ಮಾಂಸದ ಪೊಟ್ಟ ಹೊತ್ತೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಇವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚೊ ಬೆಪ್ಪೊ' ಎಂದು ಹೇಳಿ
ಶರಣರೆಲ್ಲಾ 'ಬ್ರತಗಟ್ಟೋಗುಬುಟ್ಟೋ' ಅಂತೇಳಿ ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದ ಅನ್ನವನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟಿಟ್ಟು
ಕುಂದಕದ ನುಡಿ ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 'ಯಾರು ಏನೇ ಅಂದು ನಾನು ಗುರಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕು'
ಎಂದೇಳಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಆ ಮಾಂಸದ ಪೊಟ್ಟವನ್ನು ಹೊತ್ತೊಂಡು ಬಂದು

ಎಡಚೋರಿ ಮಾದಾರಿ

ಚನ್ನಯ್ಯನ ಗದ್ದ

ಬಲಚೋರಿ ಹೊಲಾರ

ಹೊನ್ನಯ್ಯನ ಗದ್ದ

ನಟ್ಟಿನರುವಿನಲ್ಲಿರೋದು

ಬಸವಣ್ಣನವರ ಉರಿಗದ್ದ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಆ ಉರಿಗದ್ದ ಮೇಲೆ ಮಾಂಸದ ಪೊಟ್ಟಿವನ್ನು ಮಡಗಿ, ಶರಣೆಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಣದ ಪಟ್ಟದ ಬಸವಣ್ಣ, ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಕೊಳಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಸಣ್ಣ ಮಡಿ ಉಟ್ಟೊಂಡು ಆ ಪೊಟ್ಟಿಗೆ ಪೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಗಿದ್ದಾಳೆ. ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಶವರೆ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾಗಿದ್ದನೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆ ಮಾಂಸದ ಪೊಟ್ಟಿದಿಂದ ಉದ್ಭವವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. 'ಬಸವಣ್ಣ, ನಿನ್ನ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ' ಎಂದೇ ಆಶೀರ್ವಾದ ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರ 'ಸ್ವಾಮಿ, ನಿಮ್ಮನ್ನ ಹೊತ್ತೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದನ್ನ ನೋಡಿ ಮಾಂಸ ಪೊಟ್ಟಿ ಅಂಥಾ ತಿಳೆಂಡು ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಎಂಬತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಗಣಗಳು ಉಟಿ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮಾಡಕ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಕೊಳ, ಪೊರಟೋದರು ಸ್ವಾಮಿ' ಎಂದರು. 'ಬಸವಣ್ಣ ಈ ಕಲ್ಯಾಣ ಜಂಗಮರು: ಒಳ್ಳೆ ಶರಣರಲ್ಲ ಕಣಯ್ಯ, ಒಳ್ಳೆಯ ಯಾರು ಕೆಟ್ಟೋರು ಯಾರು ಎನ್ನುವುದು ನಿನ್ನ ಇನ್ನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಕಣಯ್ಯ. ಮೂವತ್ತೊಂದು ಮಂದಿ ಮುನಾದಿ ಮುನಿಗಳು ಅರವತ್ತೊಂದು ಮಂದಿ ಜಂಗಮರು ಲಿಂಗ ಕಟ್ಟೊಂಡು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರಪ್ಪ, ಕಳ್ಳರಾರು ಸತ್ಯಪುರುಷರು ಯಾರು ಎಂಬುದು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಿನಿ' ಎಂದು ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಸವಣ್ಣನ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಕೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಚಕ್ರಮಟ್ಟ ಕಾಲಾಕೊಂಡು ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಕೊಳದ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಂಟೊಂಡು, ಸುತ್ತಾಮುತ್ತ ಇಳೆಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ಲಿಂಗಕಟ್ಟೊಂಡ ಜಂಗಮರನ್ನ ಹೇಳಿ 'ಏನಿಲ್ಲಾ ಶರಣಾತ್ಮರೆ ಈ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಜಪ ಮಾಡುತ್ತೀರಲ್ಲ, ಏಕೆಲ್ಲಾ' ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಸವಣ್ಣ ಮಾಂಸ ಹೊತ್ತೊಂಡದ್ದನ್ನ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿದೊ, ನಮ್ಮ ಲಿಂಗ ಕೆಟ್ಟೋಯ್ಯ, ಜಂಗು ಕೆಟ್ಟೋಯ್ಯ, ಜಪ ಮನ ಕೆಟ್ಟೋಯ್ಯ. ಈ ಲಿಂಗಗಳಿಗೆ ಮಲ್ಲಮ್ಮನ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಜನ್ಮಿಸುದ್ದ ಆಗಬೇಕು.' ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಇದೇ ಸಮಯ ಅಂಕ ತಮ್ಮ ಕತ್ತಲಿದ್ದ ಲಿಂಗವ ಕಿತ್ತು ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಯಾವಾಗ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಕಿತ್ತಿಟ್ಟು ಇಳೆಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ಜಂಗಮರು ಕಿತ್ತು ಕಿತ್ತು ಇಟ್ಟು, ಎಲ್ಲರ ಕತ್ತು ಬರಕತ್ತು ಆಗೋಯ್ಯ. ಮಹಾನುಭಾವ ಆಕಾರ ಉಕಾರ ಮಹಾರವನ್ನು ಸೇರಿ, ಓಂಕಾರ ಎಂದೂ, ಅವರು ಕೊಳದೊಳಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಲಿಂಗ ಅವರ ಕತ್ತ ಬಂದು ಕೂತ್ಕೊತ್ತು. ಇಳೆಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ಜಂಗಮರನ್ನ ಲಿಂಗ ಇಲ್ಲದಂಗಳಾತು. 'ನಮ್ಮ ಲಿಂಗ ಕೊಡಿ ಬುದ್ದಿ' ಅಂದ್ರು. 'ಎಲ್ಲು ಲಿಂಗ ಕೊಡಕ್ಕಲ್ಲ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿರೋದು, ಪಂಚಲಿಂಗ ಐದು ಲಿಂಗ. ಅಂಚುಲಿಂಗ ಎರಡು ಲಿಂಗ. ಆತ್ಮಲಿಂಗ ಎರಡು ಲಿಂಗ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಒಂಬತ್ತೇ ಲಿಂಗ.' ಇವ್ವ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡ್ತಿನಿ ಕೇಳೋ

ಜಾರಪ್ಪ ನನಕಂಡಾ

ನೀತಿಲಿ ಲಿಂಗವಂತಾ

ಜಾತಿಲಿ ಕುರುಬಗೌಡ

ಕುರುಬರ ಬೀರಯ್ಯನ,
 ಒಂದ್ ಲಿಂಗ ಕೊಟ್ಟರಂತ,
 ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ ಲಿಂಗ
 ಕುಂಬಾರ ಗುಂಡಯ್ಯ ಲಿಂಗ
 ಹಡಪದ ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಲಿಂಗ
 ಹೊಲಾರ ಹೊನ್ನಯ್ಯ ಲಿಂಗ
 ಐದಲಿಂಗ ತಂದರಾಗ
 ಪಂಚಲಿಂಗವ ಕೊಟ್ಟರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮಾದಾರಿ ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಲಿಂಗಾ
 ದೇವಾಂಗ ದಾಸಯ್ಯ ಲಿಂಗಾ
 ಎರಡು ಆತ್ಮಲಿಂಗ ತೆಗೆದು
 ಇವೇಳು ಕಟ್ಟಿಂಗ್
 ಒಕ್ಕಲಗೇರಿ ಒಳಗೆ
 ಗಂಗಡಕಾರ ಗೌಡ್ನ್
 ಆತ್ಮಲಿಂಗ ಕೊಟ್ಟವರೆ
 ಹಾದಿ ಎಳವಾರದೊಳಗೆ
 ಮೇಲು ಸಕ್ಕರಶೆಟ್ಟಿ
 ಜಾತೀಲಿ ಉಪ್ಪಲಿಗಶೆಟ್ಟಿ
 ಮಿಕ್ಕಾದ ಲಿಂಗವಂತರು
 ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟದೊಳಗೆ
 ಕಲ್ಲು ವಡ್ಡರಾಗಿ

ಗೇಯ್ಯ ತಿನ್ನಿ ಅಂದಾರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮಹಾನುಭಾವ ಧರೆಗೆದೊಡ್ಡವರು ಕಲ್ಯಾಣದ ಇಳೆಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ಜಂಗಮರ
 ಲಿಂಗ ಕಳೆದು ಕಲ್ಲು ವಡ್ಡರಾಗಿ ಗೇಯ್ಯ ತಿನ್ನಿ ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟು ಕಲ್ಯಾಣದ ಕಡೇ
 ಬಾಗಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ

ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ಶಿವಶರಣ
 ಬಾಚಿಬಸಪ್ಪಾಜೀ
 ಮರಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಮಾಡಿ
 ಮರಳುಲಿಂಗ ದೇವರು ಅಂತೇಳೆ
 ಶಿವಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ರಾಚಿಬಸಪ್ಪಾಜಿ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಸುಮಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಅಂದಾ,
'ಕಂದಾ ನಿನ್ನ ಜನ್ಮ ಆರುಸತಿ ಹುಟ್ಟಿ ಆರುಸತಿ ಸತ್ತು ಜಲ್ಮ ಎತ್ತಿದರು ಇನ್ನ ಕರ್ಮಸಿ
ತೀರಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಂಟೇಲಿಂಗಯ್ಯನಾಗಿ ಜನ್ಮ ಪಡೆದಾಗ
ನೀನು ಎಳನೇ ಜಲ್ಮದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದಮ್ಮನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿಕೆಂಪಚಾರಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ
ನಿನ್ನ ಜಲ್ಮ ಸುದ್ದಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಯಾಗಿ ಮಾಡ್ತೀನಿ' ಅಂದು ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು.

ಕಡೇ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದ ರೇಚಪ್ಪಾಜಿ
ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿ ಮಡ್ಗದ್ದು. 'ರೇಚಪ್ಪಾಜಿ ಕರಿಯಲಾ ಹಂಚ್ಚ ಮಾಡ್ ಮಡ್ಲಿನ್ನಿ ಕುಂಕಿ
ಪ್ರಜೆಗಳ್ಗೆ ಹಂಚ್ಚಬಾಪ್ಪ' ಅಂದು ರೇಚಪ್ಪಾಜಿ ಎಲ್ಲನೂ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದಾರ ಗೊಟ್
ಅಡ್ಡ ತಂದು ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಮುಂದಾ ಮಡ್ಲಿ 'ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಭು' ಅಂದಾ 'ಬಸವಣ್ಣ',
ಅಂದು ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು 'ಕಲ್ಯಾಣದೊಳ್ಗೆ ವಂಚ್ಚಯಿಲ್ಲಾ ಅಂದಲ್ಲಾ ಕರಿಯಲಾ
ಗೊಟ್ ಅಡ್ಡ ನನ್ನಕೊಟ್ಟು ಹಸರೆಲಾ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನ ತನ್ನ ಕಿರಿಬೆರಳ್ಗೆ ಸೇರ್ಸಕ್ಕಂಡಾ ಈ
ರೇಚಪ್ಪಾಜಿ ಯಾರೇ ಆಗ್ಲಿ ಕಂದಾ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಡ್ಸ್ ಬೇಕಾದರಾ ಕೆಟ್ಟದಾ ತಾ ಮಡಿಕಂಡು
ಒಳ್ಳೆದಾ ಪರರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು, ತನ್ನದು ನನ್ನದು ಎನ್ನುವ ಭಿನ್ನಬೇಧವಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವರೂ
ಒಂದೇ ಅಂತೇಳಿ ಭರ್ಜರಿ ಹಂಚಿದವರ್ದ ಮಾತ್ರ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಳ ಕರಿಯಲಾ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನ
ವಂಚ್ಚ ಮಾಡ್ತದಕಾ

ವಂಚಕಾರ ರೇಚಣ್ಣಾಂತಾ

ನಾಮಕರಣವಾಗಲೆಪ್ಪ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಮಹಾನುಭಾವ ಧರಗೆದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳಿದ್ದು 'ಈವೊತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಿ ಬಂದು
ಮಾಡ್ತೀನಿ, ನೀವು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಡ್ರಪ್ಪಾ, ಕರಿಯಲಾ ಪಟ್ಟಿಗೊಸ್ಕರಾ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ವಂಚ್ಚ ಮಾಡ್ತದಕಾ ರೇಚಣ್ಣನಿಗಾ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಳವಿಲ್ಲಾ ಮುಂದೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ
ರೇಚಪ್ಪಾಜಿ ಕಪ್ಪಡಿ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ರಾಚಪ್ಪಾಜಿ ಅಂತಾ ಜಲ್ಮ ಎತ್ತಲೀ ಇದ್ದ ಎರಡನೇ
ಕೈಲಾಸ ಮಾಡಿ'

ಮಗ್ಗ ಮರಳ್ಳಿ

ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ

ಪಟ್ಟಿ ಪಾಲಳ್ಳಿ

ಸರಗೂರು

ಅರೆಕರೆ ಬನ್ನೂರು

ಹಂಪಾಪೂರದ ಗ್ರಾಮ

ಬಂದಾಗಲದ ತೋಟ

ಚುಂಚನಕಟ್ಟೆ ತಾಲೂಕು

ಎಡಕೊರೆ ಗ್ರಾಮ

ಮೈಸೂರು ದಿಸರಿಕಟ್ಟೆ

ಕಪ್ಪಡಿ ಕೈಲಾಸಾಂತ

ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುತೀನಿ

ಮೈಸೂರು ದಿಸರಿಕಟ್ಟೆ ಜನಾಸಲ್ಲಾ ಒಕ್ಕಲು ಮಾಡ್ತೀನಿ'ಅಂದು,

||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಅಡಿಪತ್ರಿಕೆ

ದೋಳಿರಾಜ್ಞಾನವರ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದ ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣಾಚಾರ್ಯ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಗುರುವಿಲ್ಲದ ಗುಡ್ಡನಾದ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಪಟ್ಟದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮೊಕ್ಕಣಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಾಗ ನೀಲಮ್ಮನವರು ಬಂದು ಕ್ಲೇದು ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಲಿಂಗದಾಗ ತೊಲೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ನನಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಗುರುವಿನ ದರುಶನ ಪಡೆದ ಕವಕ ಅನ್ನ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರು ಅನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇರಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಅನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಚಿಂತಿತಳಾದ ನೀಲಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕಡೆಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಣದ ಸರಪಳ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಗುರುವಾಗಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾಚಾರ್ಯ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ಬಂದಾಗ ನಾನಿಗೆ ಇಲ್ಲದ ಎಮ್ಮೆಚಳದ ಗಂಟೆ ಶಬ್ದವು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅರಿತು ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ವರಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಚೆನ್ನಾಡಮ್ಮನನ್ನು ಪಡೆದ ಸಾಲು

ಕಲ್ಯಾಣ ಬಿಟ್ಟರಂತೆ

ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ದಯವಾದರಂತೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಬ್ಯಾಸ್ಕ ಬಿಟ್ಟು ಅರಾಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲಾ ಸ್ವಾಮಿ ಹುಲ್ಲೆ ಚರ್ಮಹಾಸಿಕೊಂಡು ಹುಲಿಯ
ಚರ್ಮಹೊದುತ್ತೊಂಡು ಬಲಮೊಗ್ಗಲಾಗಿ ಪವಾಡಿಸಿದಾಗ ಆ ಅರಾಕಲ್ಲೇ ಕೊಡೇಯಾಗಿ
ವೇಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆತಂತಾ, ಕಿಡಗಣ್ಣ ರಾಚಪ್ಪಾಜಿಯವರಿಗೆ ನಿಡ್ಡೆ ಬರನಿಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲೊಂದು
ವಿಜಯನಗರ ಅಂತ ಇದ್ದದ್ದಾ ಅಲ್ಲಿ ಗೋಲಿ ಗೆಜ್ಜನಾದ್ರು ಆಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ
ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಬರುತಾರ ರಾಚರಾಯ್ತು ವಿಜಯನಗರ ಕೋಟೆ ಒಳಗಾ ನೂರಾರು
ಮಂದಿ ಗಾರ್ಡ್‌ಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಹೆಣಕೂಯ ಗಾರ್ಡ್‌ಗ, ರಕ್ತ ಬೇದಿ ಗಾರ್ಡ್‌ಗ, ರಣವೋಡಿ
ಗಾರ್ಡ್‌ಗ ಈ ಗಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಗೆಜ್ಜಿಗ ಆದ್ತಿದ್ದಾರೆ, ರೇಚಪ್ಪಾಜಿಯವರು
ನಾಗಬೆತ್ತವನ್ನು ಕೈಲಿ ಹಿಡ್ಕೊಂಡು, ನಾಲ್ಕುಪಾದದ ಜೋಳ್ ಕಂಕಳ್ ಹಾಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ಇಳಾಗೆಜ್ಜ ಆಡದ ನೋಡ್ ರೇಚಪ್ಪಾಜಿ. 'ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬರ್ಲ ಬುದ್ಧಿ' ಅಂದಾ. 'ಛೇ
ನಿನ್ನ ಜೊತಾ ಆಳ ಕರ್ಕಬರ್ಲಾ' 'ಇಲ್ಲಿತನಕ ಗುರು ಇದ್ದರು ಇಲ್ಲಿಂದಾಚ್ಚ ನಾನೊಬ್ಬನೇ'
ಅಂದ್ರು ರೇಚಪ್ಪಾಜಿ. ಗಾರ್ಡ್‌ಗ್ರಾ ಮಕ್ಕಳ್ ಕೋಪ ಅತ್ತುದ್ರು. 'ನಾವೆಲ್ಲ ಒಂದಾದ ಮೇಲಾ
ಇವನೊಬ್ಬನೇ ಒಂದಾದರ ಇವ ಗೆದ್ದಾಗ ತಾನೇ ಆಯ್ತು' ಚನ್ನಿಕೋಲ್ ಹೊಡದ್ರು.
ಹೊಡೆದ ಚನ್ನಿಕೋಲ ಎಡಗೈನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಂಡಾ ರಾಚಪ್ಪಾಜಿ. 'ಈಗ ನಾನ್ ಒಡತೀನಿ
ನೋಡಕಳ್‌ಲಾ' ಅಂದಾ ರಾಚಪ್ಪಾಜಿ. ನಾಲ್ಕುಪಾದ್ ಜೋಳ್ ದಂಡೆಲಿ ಮಡಗಬಿಟ್ಟು,
ಕಪ್ಪುಧೂಳ್ ಶೆಗ್ಗು ಚನ್ನಿಕೋಲಗಿಟ್ಟದ್ದಾನ.

ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ನೆನಪನಂತಾ

ಚನ್ನಿಕೋಲ ಹೊಡೆದನಂತಾ

ಹೊಡೆದಂತಾ ಚನ್ನಿಕೋಲು

ನೂರು ಮಂದಿಗಾರ್ಡ್‌ರ ಮಕ್ಕಳ

ಮೊಕುದಲ್ಲಿ ಮಗ್ಗಿ

ಮೂಗಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ

ಮೊರಣೊಂತಾ ಹೊಡುತಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮೂಗಲಿ ಮರೆಯಾಗಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ, ನಾವರ ಮೊದಲ ಗುರುಗಳ ಮಕ್ಕಳು
ಹುಡುಕುತ್ತಲಾದ್ದೇ ಕುಸ್ತುಗಿ ಬಂದುಹೋದರು. ಗುರುಗಳಿದ್ದ ಸ್ಥಳವು ತಿಳಿದುಬಂದಿತು. ಇವರು
ಬೀದಿಯೊಳಗಾಗಿ ಭಿಕ್ಷಾ ಕೊಡುವ ಕೊಠಡಿ ಸಾಗಬಿಟ್ಟು, ಸಿಕ್ಕಾಕೊಂಡು ನಾವರವಾದ ಜೋಳ
ಹಾಕೊಂಡು ನಮ್ಮೊರಗಿ ಬಂದು ಆಡ್ತವ ನಡೆಸಲು ಅಂದರಂತೆ. ಈ ಗುರುಗಳ ಕೊಠಡಿ
ದಂಡಕ್ಕೆ ಒಡೋಡಿ ಬಂದರಂತೆ.

ನಗಾರಿ ನೌಭತ್ತು
ಉರಿಜೋಲು ಉರದಮ್ಮ
ಹಗಲಬತ್ತಿ ಉದರ್ಬಾಗಾ
ಬಿರುಸು ಬಿಟ್ಟುಂಡು
ಹಿಂದಾ ಸೂಳರಾ ಮೇಳಾ
ಮುಂದಾ ಗೊಲ್ಲರ ಪಾರ
ಒಂದು ಕಾಕಾ ಹೊಡೆದರಂತಾ
ಘೈ ತಕ್ಕಾ ಕುಣಿದರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಯಾವಾಗ ಒಂದ್ ಕಾಕಾ ಒಡೆದು ಕೈಮುಕ್ಕೊಂಡು ಗಾಣೆಗರ ದೇವತೆ ವಾಲಾಡ್ಕೊಂಡು
ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. 'ಛಿ' ನನ್ನ ಕರ್ಮ ಕಾರಣವೇನು' ಅಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಆಗ ಗುರುರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
'ಮಾರಮ್ಮ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿ ನಾಮ ಉಳಿಸಬೇಕು ಯಾವನೊ ಹುಟ್ಟು ಮುಂದೇಮಗ
ಒಂದು ನಮ್ಮ ಗುರುರ ಮಕ್ಕಳ ಸೊಲ್ವಿದ್ದಾನೆ'. ಗುರುರ ದೇವತೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ 'ಲೈ
ಹಾಕಿಲಾ ಮೋಡಿ

ಬಾಳಹಣ್ಣು ನುಂಗಾಗ
ಎಡ್ಕ ಬಲ್ಕ ನುಂಗಿತೀನಿ
ಮಿಣಕಹಣ್ಣು ಕಡಿಯಾಗ
ಕಟ್ಟು-ಕಟ್ಟುನ ಕಡಿತೀನಿ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಯಾವಾಗ ಮಾರಮ್ಮ ಆಡ್ತಮಾತ್ ಕೇಳೊಂಡು ಗುರುರೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ಒಂದ್ ಕಂಡ್ಕ
ಇಟ್ಟಿಗ ಪುಡಿ, ಒಂದ್ ಕಂಡ್ಕ ಮಸಿಪುಡಿ, ಒಂದ್ ಕಂಡ್ಕ ರಂಗೋಲಪುಡಿ, ಐದು
ಮಂಡಲವನ್ನು ಒಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದ್ಲನೇ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಿಂಬಿಯಿಣ್ಣು ಮಂತ್ರಿಸಿ ಮಡ್ಗಿದ್ದಾರೆ.
ಎರಡನ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕೋಳಿಮೊಟ್ಟೆ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಮಡ್ಗಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರನೇ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ
ಮುಕ್ಕುಗಮಾರಿಯಾದ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಮಡ್ಗಿದ್ದಾರೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ
ನೂರ ರೂಪಾಯಿ ಮೊತ್ತಕ್ಕಾಣ್ಣು ಮಡ್ಗಿದ್ದಾರೆ. ಐದನೇ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳ ದೇವತೆ
ಕುಂಟಿದ್ದಾಳೆ. 'ಎತ್ತಲಾ ಮೋಡಿಯ' ಅಂದಳು.... ಕಡೆಗಣ್ಣು ರೇಚಪ್ಪಾಜಿ ಗುರು ಹೇಳಿದ್ದ
ನೆನಪುಕ್ಕೊಂಡು: 'ಮೂಡ್ಕಾಗ ಹೋಗು, ತೆಂಕ್ಕಗೋಗು, ಪಡ್ಕಗೋಗು, ಬಡ್ಕಗೋಗ್ ಬ್ಯಾಡ್'
ಅಂದ್ರು. ಆ ಗುರುವಾಕ್ಯ ಮೀರಿ ಬಂದದ್ದು ಇದೇ ಸಾಕ್ಷಿ ಅಂತೇಳಿ

ಅಣ್ಣನಾಸೆ ನನಗಿಲ್ಲ
 ತಮ್ಮನಾಸೆ ನನಗಿಲ್ಲ
 ತಾಯಾದರೂ ಇಲ್ಲ
 ತಂದೆಯಾದರೂ ಇಲ್ಲ
 ಯಾರು ಇಲ್ಲದ ಅನಾಥರ
 ನಿನ್ನದೇ ಸಕಾರವು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಎರಡು ನೇತರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರ ತುಂಬುಂಡ. ಯಾವಾಗ ಅತ್ತಂತಾ ಕಣ್ಣೀರು ಧರಗ
 ದೊಡ್ಡವರ ಎದಮೇಲಾ ಧಾರಾವತಿಯಾಗಿ ಹರಿತು. ಬೆಚ್ಚೆಬೇಡ ನನಕಂಡ ಕಡಗನ್ನ
 ರಾಚಪ್ಪಾಜಿ ಬೆದ್ರಬೇಡ. ಕಪ್ಪು ಧೂಳವನ್ನು ತೆಗ್ಗು ಮಂಡಲಕ್ಕೆಲ್ಲಾ 'ಉಫ್ಫೋ' ಅಂತ
 ಉರುಬಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ಕಾಕಾ ಹೊಡದನಂತಾ
 ಇಂಬಿಹಣ್ಣು ಒದ್ದನಂತಾ
 ಒದ್ದಂತಾ ಇಂಬಿಹಣ್ಣು
 ಆ ಗಾರ್ಡರ ದೇವತಿ
 ಹಿಂದೆ ರಪ್ಪನಾ ಬಿತ್ತು
 ರಪ್ಪಾನ ಬಿದ್ದೇಟ್ಗೆ ಮಾರಿ
 ಬೊದ್ಬನ ರಕ್ತ ಕಕ್ಕುತಾಳ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಉಗ್ರಕೋಪ ತಾಳಿದನಂತಾ
 ಕೋಳಿಮೊಟ್ಟೆ ಒದ್ದನಂತಾ
 ಕೋಳಿಮೊಟ್ಟೆ ಒದ್ದಾಗ
 ಉರಿ ಉರಿ ಅಂದಳಂತಾ
 ತುಮ್ಮಾ ತುಮ್ಮಾನ ಕುಣಿದಾಳಂತಾ
 ಮುಕ್ಕಣ್ಣಾ ಮಾರಿ
 ಒದ್ದಾ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ
 ಮಾರಿ ಎದಗ ರಪ್ಪಾಂತ ಬಿತ್ತು
 ಮನೆದೇವ್ರು, ಕುಲದೇವ್ರು
 ನಿಮ್ಮ ಪಾದ ಕೊಡಿ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಹೊಡೆಯಬೇಡಿ ನನ್ನಪ್ಪ, ತಡ್ಕನಾರಿ. ಮನೆದೇವ್ರು, ಕುಲದೇವ್ರು, ಅನ್ನಾದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ.
 ಯಾವಾ ದೇಶದ ಜಂಗಮರ ಮೊದ್ಲು ಹೇಳ್ ಕೊಡಿ' ಅಂದ್ರು. ಆವಾಗ ನಮ್ಮಪ್ಪಾಜಿ
 ಮೊತ್ತಕಾಣ್ತಾ ತೆಗ್ಗು ಮುತ್ತುನ ಜೋಳ್ಳ ಹಾಕ್ಕಂಡ್ರು.

ಈ ಕಟ್ಟಿ ದೇವಿ ಗುಟ್ಟು.

ಹಾಡಿಸಿ ಕೊಡರಂತಾ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬಟ್ಟೆ ||

'ನಾನು ಮಾಟ ಕಟ್ಟಿದ ಕತ್ತ ಮುಚ್ಚಿವರೊಗ್ಗೆ ಮಗ' ಅಂದ್ರು, ಗಾರ್ಡಗರ ದೇವತೆ
ಯೇಳೆ, 'ಗುಟ್ಟು ಮೊದಲೇ ಇಂತವರು ಅಂತ ಗೊತ್ತು/ದರು ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು
ಕಂಡಾಯಿಗಳ್ಳೆ, ಯೂ ಹೊಂಬಾಳ ಮಾಡಿ, ಕಮಡ ಸಾಂಪ್ಪಾಣ್ ಗೂರಿ ಕಡಗು, ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳ
ನೇಳೆ ನನ್ನ ಮನಗೇ ಕರ್ಪಕತ್ತಿ, ಮೋಡಿ ಹಾಕತ, ಹೊದಾ ಗಾರ್ಡಗರ ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳು
ಸತ್ತ ಮಲಗಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲರಕ್ಕಿಂತ ಹೀಗೆ ಗಾರ್ಡಗರ ಮಗಳು ಹಿರಿಯವಳೆ, ಅಂತವರ
ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಶರಣ ಮಾಡಿ 'ನನ್ನಿಂದ ಮಗ ಅಗ್ಗೆಣ ಮಾಡ್ಕೊ, ಈ
ಗಾರ್ಡಗರನಲ್ಲಾ ಬದುಕ್ಕು ಕೊಡಿ ಅಣ್ಣಾಯ್' ಅಂದಳು.

ಹೊನ್ನುಗು ಬಂದಿಲ್ಲ

ಒಡವೆಗೂ ಬರಾದಿಲ್ಲಾ

ಮುತ್ತು ರತ್ನಕ ಬಂದಿಲ್ಲ

ಈ ಗಾರ್ಡಗರ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಾ

ಬದುಕ್ಕ ಕೊಟ್ಟರಾ

ಕಿರಿ ಮಗಳ

ನನ್ನ ಸಿರು ಮಗಳಾಗಿ

ನನ್ನ ವಶಕ್ಕಾದರು ಕೊಟ್ಟಿಯವ್ವಾ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬಟ್ಟೆ ||

'ಕೊಡ್ತಿಸಿ ಮಾಪ್ರಭು' ಅಂದ್ರು, ಯಾವಾಗ ಕಪ್ಪುಧೂಳವನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಗಾರ್ಡಗರಲ್ಲಾ
'ಉಸೋ' ಅಂತಾ ಎದ್ದು ಕುಂತಿದ್ದಾರೆ, ಅಪ್ಪಾಜಿ ಹೇಳ್ಳ 'ನನ್ನ ಮೋಡಿಯಾಕದಾಗಿ ನರ
ಮಾನವರಿಗೂ ಮೋಡಿ ಹಾಕಬೊದು ರಕ್ತದ ಸೊಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ನರ ಮಾನವರು ಬರಬೊದು,
ಎತ್ತಲಾರದೆ ರಕ್ತ ಕಣ್ಣು ಸಾಯಬೊದು, ಅದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಗಾರ್ಡಗರ ಜಾಕಿವೊಳಗೆ
ಹಾಕಿದ ಮೋಡಿ ಎತ್ತಬೇಕಿ ಹೊರತು ಮೋಡಿ ಮಾತ್ರ ಹಾಕಕಿಲ್ಲಾಂತೇಳೆ' ತಾಮ್ರ ತಗಡು
ಚಪ್ಪೋಡು ಬರಸ್ಯಂಡ್ರು, 'ಇಲ್ಲಿತನಕ ಹೀರಾಮಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು, ಇಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ 'ಕಿರಿ
ಬೆನ್ನಾಜಮ್ಮ' ಅಂತಾ ಇವಳೆ ನಾಮಾಂತಿತವಾಗಲಿ, 'ಇಲ್ಲಿ ತನಕ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಾಗಿದ್ದ
ಇಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮಗ' ಅಂತೇಳಿದರು ರಾಜಪ್ಪಾಜಿ, ಗಾರುಡಿಗರು
ಮಗಳನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅಡಿ ಪಕ್ಕಾ

ಇನಕಲ್ಲು ಮಹಾದೇವಯ್ಯನವರ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಗಾರುಡಿಗರ ಒಂದು ಸವಾಲು ಕುಂಬಾ ಹ್ಯಾಂಟಿಸಿ
ಯಾಗಿದೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ- ಹರಿಯುವಂತ ನದಿಯ ಮೇಲೆ ಪಾದಕ್ಕೆ ಚೆದಾಮುಟ್ಟಕೊಂಡು,
ಬಾಳೆ ಎಲೆ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡ್ಕಂಡು, ಅನೆ ಉದ್ದದ ಆಳದ ನೀರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಂಗಡಿ

ಮಡಗುತ್ತೀವಿ ನೀನು ಬಂದು ಯಾಪಾರ ಸೆಪಾರ ತಕ್ಕಬೇಕು ಈ ೦-೩ ನದಿ ಬೀದಿ
 ಬರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಅಂಗಾಲು ನೀರಾಗಬಾರದು ಆಗ ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಡಬೇಡ
 ದುಡ್ಡುಕೊಡಬೇಡ ನೀ ಕೇಳಿದ ಯಾಪಾರವ ನಾವೇಕೊಡುತ್ತೇವಿ

ಸಖರಾಯಪಟ್ಟದ ಸಾಲು

ವಿಜಯನಗರ ವಿಟ್ಟರಂತಾ

ಸಖರಾಯನ

ಪಟ್ಟಕ್ಕ ಬಂದರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ಸಖರಾಯನ ಪಟ್ಟದೊಳಗಾ
ಲಿಂಗಯ್ಯ ನೀವೇ ಬನ್ನಿ||

ಅರಳಿಕ್ಕಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಕುಂತು ಹುಲ್ಲೆ ಚರ್ಮ ಹಾಸಿ, ಇಬತ್ತಿಗಟ್ಟಿ ಹರಡಿ, ಕಂಡಾಯ
ತೆಗೆದು ಭೂಮಿಗೆ ನಾಟವರೇ ಪರಂಜೋತಿಯವರು. ಉತ್ತರದಿಕ್ಕ ಪಾದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತಲಾ
ಎಕವಾಗಿ ಮಲಗಿ ಚಾಮುನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬೆಳ್ಳಿಮೂಡಿ ಬೆಳಕರಿದು ಬಂತು. ಸಖರಾಯನ
ಪಟ್ಟದ ರಾಜ ಮಕ್ಕಳ ಹುಟ್ಟಿದಬ್ಬಿ ಮಾಡ್ವೇಕು, ನಾಮಕರಣ ಮಾಡ್ವೇಕು ಅಂತಾ ದಂಗೂರ
ಸಾರ್ವಜನಿಕ. ಭಟ್ಟಿರು ಯಾವ ರೀತಿ ಸಾರ್ವಿದ್ವಾರ 'ಇವೊತ್ತು ಮಹಾರಾಜನ ಮಕ್ಕಳ ನಾಮಕರಣ
ದಾಸಯ್ಯ ಜೋಗಯ್ಯ, ಹರುಕ ತಿರುಕ, ಗುರುವ, ಗುಡ್ಡ, ಭಿಕ್ಷುಕನಾದು, ಸರಿಯೇ ಭಿನ್ನ
ಬೇದವಿಲ್ಲದೆ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡ್ವೇಕು' ಇದನ್ನಾ ಮಹಾನುಭಾವ ಅರಳಿಕ್ಕಟ್ಟಿ ಮೇಲಾ
ಕುಂತು ಕೇಳಿಸ್ಕಂಡು.

ಈ ಮಹಾರಾಜನ ದುಡವ

ನೋಡಬೇಕು ಅದರಂತಾ

ಆ ಭಿನ್ನಬೇದದ ಚಿಂದ

ಪರಿಶೋಧ ಆಗಬೇಕು ಅದರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮಹಾರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚೆಪ್ಪನ್ನಾರು ದೇಶದ ರಾಜರು ಭೋಜನ ಮಾಡ್ವೇಕು
ಅಂತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾನುಭಾವ ಒಂದು ಎಡಗಡ ಕಂಡಾಯ ಮಡ್ಲಿ, ಬಲಗಡ ತಂಬೂರಿ
ಯನ್ನ ಇಟ್ಟು, ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತು, ಒಂದು ತುತ್ತು ತೆಗೆದು ಬಾಯ್ಗೆ ಹಾಕಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಕೈಗೊರಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ
ಮೈಲ್ಲ ಕೈ ತಕ್ಕಂದ್ರಂತಾ

ಮೈ ಕೈಗಲ್ಲಾ ಒರಿಸಿದರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಊಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜರಲ್ಲಾ ಮೇಲ್ಮ ಎದ್ದ ಬಿಟ್ಟು. 'ಛಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷ ಮಾಡುವ
ತಿರುಕ್ಕ ತಕ್ಕ ಒಂದು ಸಭಾ ಒಳಗ ಕುಂಡ್ರಸಿ ಸುಟ್ಟಕ್ಕುವಾಗ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೈ ತೊಳೆಯದೆ

ಮೈತ್ರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ನಮಗೆ ಅವಮಾನವಾಯ್ತು' ಅಂತಾ ಮೇಲ್ಮೆ ನೀಡಿದರು. ಮಾರಾಜ ಹೇಳಿ 'ದಿನೇ ಆದ್ರೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮಾತು ನಾವೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈಗ ಹೆಸರನ್ನ ಪಾಯ್ತಿ ಚೊಕ್ಕ ಭೋಜ್ಜ ಪ್ರತ ಕೆಡುವೆವೆಂದು. ನಾವು ಕೊರಗುವುದು ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಾಯ ತುಪ್ಪ. ಆ ಮುದ್ದನ್ನ ಮೂರ್ ಎಪ್ಪದ ಕಷ್ಟಾಯ ಕಟ್ಟಿಸಿ ನಾವು ಬಿಡುವೆವು' ಯಾರು ಸಂಕೋಚ ಪಡುವೆಡಿ' ಅಂದಾ. ಮಹಾಪ್ರಭು ಕೈಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಡುವುದು ಕೈ ಕಟ್ಟುವ ಯಾವಾಗ ಕಂಡಾಯಗಳ್ಳ ಹೂ ಹೊಂಬಾಳ ಮಾಡಿದರು. ಬೆಳ್ಳಿ ಮೂಡು ಬಿಡುವುದು ಬಂತು ಭಟ್ಟರ ಕೈಲಿ ಸಾರ್ಸ್ 'ನನ್ನ ದಿವ್ಯ ಹೆಸರನ್ನ ಪಾಯ್ತಿ ಚೊಕ್ಕ ಭೋಜ್ಜ. ಇವತ್ತು ಕಷ್ಟಾಯ ತುಪ್ಪ, ದಾಸಯ್ಯ-ಚೋಗಯ್ಯ, ಪರಕ್ಕು-ತಿರುಕ್ಕು, ಗುಡ್ಡ ಗುರುವಯ್ಯ, ಮೂವು ಭಿನ್ನಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಬಿನ್ನಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು' ಅಂದ್ರು.

ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಬಂದು ಒಂದು ಕಷ್ಟಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮದ್ದರ ವಿರಡು ಕಷ್ಟಾಯ ತೆಗ್ಗು ಮುತ್ತಿನ ಜೋಳ್ಳ ಹಾಕವೆ. 'ಅವ್ವ ಮನಕಷ್ಟಾಯ ಅದ್ವಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡ್ತಿನಿ' ಅಂತೇಳಿ ಮಹಾಪ್ರಭು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಾಗ ಮಾರಾಜ್ಜಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ರು 'ಮಾರಾಜ ಹೋಗ್ಬಿಟ್ಟಾ ಬರ್ಲಾ'. 'ಹೋಗ್ಬಿಟ್ಟು ಬಿನ್ನ ಮಹಾಪ್ರಭು' ಎಂದ. ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಡುವಾಗ 'ಮೂರು ಮಾಕ್ಕೆ ಹೇಳ್ತಿನಿ ಕೇಳು ಮಾರಾಜ ಸಿಡಿದವರ್, ನಿನ ಸಾಕ್ಷಿ ಮಾಡಿದವರ್ ಮನಸಾಕ್ಷಿ ತೋಡಿದ ಬಾವ್ವ ಜಲವೇ ಸಾಕ್ಷಿ'.

ನೀನು ಮಾಡ್ ಮಾಡ್ತಲ್ಲಾ

ನಿನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲೇ ಕಟ್ಟಿವಿನಿ ಮಗ್ಗೇ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಓದುವ ಹಲಗೆಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿಡಿದು, ಕಲ್ಲೆಂಬ ಹುಲ್ಲೆಂಬ ದೇವರುಗಳಿಗೆ ಬಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿ ಶರಣು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅತ್ತಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬರುವಂತ ಮಕ್ಕಳ ಕಂಡ್ರಲ್ಲ ಗುರುವ. 'ಅಯ್ಯೋಯ್ಯೋ ನನ್ನಕಂದ, ಬನ್ನಿರೆಂದು. ಅನ್ನಯಿಕ್ಕಿದ ನಿಮ್ಮನೆ ಹಾಲು ಸಾಗ್ರವಾಗಲೀ, ಹೆಚ್ಚೊಕ್ಕಲಾಗಿ ಬಾಳುವಂತಾಗಲೆಂದು ಹಿರಿಯವನು ಹಿರಾಪ್ಪಾಜಿ ನೀನು ಬಾರಪ್ಪ ಕಿರಿಯವನು ಚೆನ್ನಾಪ್ಪಾಜಿ ನೀನು ಬಾರೆಂದು' ಮುತ್ತಿನ ಜೋಳಿಗೆಗೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಕಷ್ಟಾಯ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಮಂಟೇಲಿಂಗಯ್ಯನ ಕೊಟ್ಟ

ಕಷ್ಟಾಯಗಳನೆ ತಿಂದರಲ್ಲ

ಪಟ್ಟಿನೇ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಾರಲ್ಲ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ತೇಗಿನಲಗೆ ತಂದು ಕುರ್ಚು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ, ಬಿದರಚ್ಚೆ ಹೊಡೆದು ಕುರ್ಚು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಜಾತಿಗೊಂದು ಬಗೆಯ ಹೂಗಳ ತಂದು ಹೂವಿನ ಕುಚ್ಚುಗಳನೆ ಕಟ್ಟಿದರಂತೆ, ತೆಂಗಿನ ತಾರುಗಳನೆ ಕಟ್ಟಿದರಂತೆ. ನಾವು ಮೂಲೆಗೂ ನಾವು ಬಾಳೆಕಂಬ, ನಾವು ಮೂಲೆಗೂ ನಾವು ಕಬ್ಬಿನಜಲ್ಲೆ ಕಟ್ಟಿ ಕುರ್ಚು ಸುಂಗಾರ ಮಾಡಿ ಸಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀರೊಂದು ಕೊಳೆದು ಬಾಚಿಬೈತಲೆ ತಗದು, ಸುಂಗಾರ ಮಾಡಿ, ನವರತ್ನದ ಕಂಠಿಹಾರವ ಕೊರಳಗಾಕಿ.

ಕೇಳುಕಂಕಣ ಭುದೀರ್ಘಿಗಳನೆ ಇಕ್ಕಿ, ಕಾಲಿನ ಗೆಜ್ಜೆಯಮ್ಮಾಲೆ ಬಿನ್ನದಾರ ಹಾಕಿ, ಕುಂಟು
ಮ್ಮಾಲೆ ಮಕ್ಕಳ ಕುಂಡಿಸಿದರೆ.

ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ನೋಡಲಾರದೆ

ಬಾಳ ಶೋಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ

ಗಾಳುಗೋಳನೆ ಅಳುತ್ತಾರೆ

ಕೊಂಬು ಕಹಳೆಗಳ ಕರೆಸಿ ಕೈತಾಲ ಕರೆಸಿ

ಸುಡುಗಾಡು ಮಾಳಕಾದರು ಬರುತ್ತಾರೆ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡಯ್ಯನವರು ಕರಿಯ ಪಾಗನ್ನೆ ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಗಾವ
ಬಳೆಸದ ಹಾಕ್ಕೊಂಡು, 'ದುಗ್ಗಾಣೆ ಕೊಡಿರಮ್ಮ' ಎಂದೊತ್ತಾ ಬಂದರು. ಸತ್ತು ಮಲಗಿರುವ
ಮಕ್ಕಳಿಣಗಳನೆ ಮೂರು ಬಳಸು ಬಂದು ದುರದುರನೆ ನೋಡಿ 'ಇಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಮಲಗಿರುವ
ಮಕ್ಕಳ ಈಗಲೇ ಪಡೆದು ಅವರ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದರೆ ನನಗೇನು ಕೊಟ್ಟಿರಯ್ಯಿ',
'ದಂಡು ದಾಳಿ ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯವೆನೆ ಕೊಡ್ತಿವಿ, ಹೊನ್ನು ಬಂಗಾರ ಅರ್ಧ ಭಾಗ ಕೊಡ್ತಿವಿ'
ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳನೆ ತುಂಬಿಕೊಡ್ತಿವೆಂದರೆ ನೀವು ದಂಡುದಾಳಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಪಡೆನಾರಿ, ಅರ್ಧ
ಮೈಸೂರು ಪಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಿರೂ ಪಡೆನಾರಿ, ಹೊನ್ನು ಬಂಗಾರಗಳ ಕೊಟ್ಟಿರೂ ಪಡೆನಾರಿ
ನಿಮ್ಮ ಸತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ದಾನ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ಈಗಿಂದೀಗಲೇ ಮಕ್ಕಳ ಪಡೆತೀನಿ

ಅವರೆಲ್ಲಾದರೂ ಸುಖವಾಗಿ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಲಿ

ನೀವು ಕರಿದಿರಿಸಿನವನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿರಯ್ಯ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

'ಬಾಯಿಮಾತಲಿ ಹೇಳಿದರೆ ಒಪ್ಪುವುದಲ್ಲಾ, ಇವು ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಮಕ್ಕಳೆಂದು
ಕೈಪತ್ತು ಬರೆದು, ಕರಾರು ಕಾಗದ ಬರೆದು, ತಾಮ್ರದ ಚಪ್ಪೋಡಿನಲ್ಲಿ ಬರಕೊಟ್ಟಿರೇ,
ನಾನು ಮಕ್ಕಳ ಪಡೆತೀನೆಂದು' ಮಾನ್ಯರಿಗೇಳಿ, ಹಸುಳೆಯ ಸುತ್ತ ತೆರೆಯ ಬಿಡಿಸಿಬುಟ್ಟು
ಮಾನ್ಯರ ದೂರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುಬುಟ್ಟು, ಗುರುವು ಒಳಗೆ ದುರತಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು

ದುರತ ಮಾಡಿ ಕಪ್ಪು ಧೂಳಿ

ತಕ್ಕಂಡು ಮಕ್ಕಳಮ್ಮಾಲೆ

ಉಘ್ ಎಂದು ಉರುಬುತ್ತಾರೆ

ಆಗಲೀಗ ದಡಬಡನೆ ಎದ್ದಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಸುಖರಾಯಪಟ್ಟದ ಮಾರಾಜ ಹೇಳೆ 'ನಾವ್ ನೋಡ್ತಾ ಲಕ್ಷಿಕರು. ನೀವ್ ನೋಡದ್ರ
ಅರುಜೋಳ್ಳ ಮುರೈಬೆತ್ತ ಹಾಕ್ಕೊಂಡು ದೇಸ ದೇಸದ ಮೇಲಾ, ನೆರಮನ ಬಾಕ್ಕೀ ಭಿಕ್ಷಾ
ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ತಿರಕ ತಿನ್ನವು. ಈ ಲಕ್ಷಿಕರ ಮಕ್ಕಳ ತಕ್ಕಂಡು ಏನ ಮಾಡ್‌ದರಿ
ಮಾಪ್ರಭು'. ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳಿದ್ರ 'ಮಾರಾಜಾ ನಾನು ಭಿಕ್ಷುಕನಾದ್ರ ನಿನ್ನ
ಮಕ್ಕಳ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಾನ್ ಕಾಡ್ ಮಾಡಾದಿಲ್ಲಾ. ಓಲಾಗರಿತಕ್ಕ, ನವಿಲಗರಿ ಬೆಂಡತಕ್ಕ,

ದೊಡ್ಡಮ್ಮತಾಯಿ ಪಡೆದ ಸಾಲು

ಸಖರಾಯಪಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಿರಂತೆ

ಕಾಗಿನೆಲೆಗೆ ದಯವಾದರಂತೆ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ಕಾಗಿನೆಲೆಯಲ್ಲಿ
ಲಿಂಗಯ್ಯ ನೀವೇ ಬನ್ನಿ||

ಈ ರಾಜಪ್ಪಯ್ಯನವರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂದರಂತೆ ಎಲ್ಲಾರ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ದೇವರ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಕಾಗಿನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲದ ಅರಸುನೋರಂತೆ, ಅವರ ಮಡದಿ ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮನವರು ತುಂಬ ಭಾಗ್ಯವಂತರು. ಅವರಿಗೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗ ಇರುವುದಂತೆ ಅವಾಗ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯವರು

ಬಾರಿ ಡಂಗೂರವನ್ನು

ಕೊಚುಮಾಡಿಕೊಂಡು

ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯನವರ

ಅರಮನೆಗೆ ಕ್ವಾರಣ್ಯಕೆ

ದಯಮಾಡುತ್ತರೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಸ್ವಾಮಿಯ ಮೊಖವನ್ನು ನೋಡಿದರು ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮ. ಮುತ್ತುರತ್ನದ ದಾನವನ್ನು ಬೇಗದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕಂಡು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಕ್ವಾರಣ್ಯ ತಂದರು. ಮುತ್ತುರತ್ನದ ದಾನಕ್ಕೆ ಬರನಿಲ್ಲ ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮ. ಮತ್ತೇನ ಒಪ್ಪಿ ಬಂದ್ರಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಂಗುಮಯ್ಯ

ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಒಳಗೆ

ಒಂದು ಹೆಣ್ಣುಮಗ ಅದಲ್ಲ

ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗೀಗೋಸ್ಕರ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ

ನೀವು ಸತಿಪತಿಯರು ಒಪ್ಪಿ

ನಾಕೊಪ್ಪಾದ್ದ ಜೋಳ್ಗೆ ದಾನ ಕೊಡಿರಮ್ಮ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಸ್ವಾಮಿ ಆಡಿದ ಮಾತ ಕೇಳಿದರು ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮ. ಅವರ ಪತಿಯ ದಂಡಾ ಹೋಗಿ ಅರಕೆಯ ಮಾಡತಾರೆ, 'ಸ್ವಾಮಿ ಮುತ್ತುರತ್ನ ಒಲ್ಲರಂತೆ ನಮ್ಮ ಸತಿಪತಿರಿಬ್ಬರೂವ ಒಂದೇ ದುಡದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಗಳ ದಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಂತೆ' ಅಂತ ಹೇಳಿದರು.

ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯನವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕೃಪೆ ಬಂದಿತಂತೆ 'ಭಿಕ್ಷುಕ ಬಂದವನು ಸೋದರನೊಡನೆ, ಒಂದೇ ಹೆಣ್ಣುಮಗ ಗಂಡು ಮಗಿಸಂಗ ಸಾಕ್ಷಿಯಿರಿಸಿ ಆ ಮೊಗ್ಗಿನ ಬಂದವನಲ್ಲ ಪರದೇಶಿ ಅವನ ಕತ್ತ ಮೇಲೆ ಗುದ್ದಿ ಆಚೆಗೆ ನೂಕಿದಳೆ'.

ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ಮಾತ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಗುರುವು ಇಂತಹ ಮಾತು

ಕೃಪಾಕ ಕಮ್ಮ ಧೂಳಿ ತಗದು
ಮಗೀನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದರಂತೆ
ಅರಮನೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು
ಶರಣ ಮಹಾತ್ಮರ ದಂಡೇಲಿ
ಮೋಹರ್ತ ಮಾಡಿದರಂತೆ
ಅಲ್ಲಿ ಭಂಗಿ ಫಲಾರವ
ಮಾಡುತಾರೆ ಪ್ರಭುದೇವ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಅತ್ತ ಮಗಿಗೆ ಯಮದ ಸಳಿ, ಯಮದ ಜಠಾ ಒಂದು ಬಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣು ಮಗ ಒಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತಂತೆ. ಸತ್ತ ಮಗನ ಹಾಕ್ಕೊಂಡು ದುಃಖವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಯಾವಾನೋ ಪರದೇಶಿ ಬಂದಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಮಗ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಹೋದ. ಪರದೇಶಿಗಾದರೂ ಮಗ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಅನ್ನಾಯವಾಗಿ ಮಗ ಸತ್ತೋಗಿಬಿಡ್ತಲ್ಲ. ಎಂದು ಬಾಳಾ ಶೋಕ ಮಾಡ್ತ

ಹೆಣವನ್ನು ತೊಳೆಸಿ
ಸುಂಗಾರ ಮಾಡಿ
ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಮ್ಮಾಲೆ
ಹಣ ಮಲಿಗಿಸಿಕೊಂಡು
ಮಸಣಾಕ್ಕೆ ತರುತಾರೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮಸಣಾಕ್ಕೆ ಬಂದರಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳವನ್ನು ತಗಿಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಒಪ್ಪ ಮಾಡಿಸಿದರಂತೆ ಮಗೀಗೆ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಪೂಜೆ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಂತ ಮಾನವರಲ್ಲ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಅರಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡುತಾರೆ. ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರೂವ ಮಂಚದ ಮ್ಮಾಲೆ ಕುಂತೊಂಡು ದಂಪತಿಗಳು ದುಃಖ ಮಾಡ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯವರು
ಮಸಣಾಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡುತವರೆ
ನಾಕು ಪಾದ ಜೋಳಿಗೆಯಿಂದ
ಕಮ್ಮ ಧೂಳಿ ತಗದರಂತೆ
ಗೋರಿ ಮ್ಮಾಲೆ ಎಸೆದರಂತೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಬಿಳಿಳು ಮಗಳ ನಿನಗೆ

ಜಯ ಜಯ ಅಂದರಂತೆ

ಗೋರಿಂದ ಮಗುವು

ಒಡೆದು ಮೂಡಿತಂತೆ

ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿ ಪಾದಕೆ

ಬಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾದೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮಗ ಕರೈಂದು ಸ್ವಾಮಿ ಹರಿವ ಜಲಧಿಗೆ ದಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ■ ಮಗುವಿಗೆ ಮೀಯಾನ ಮಾಡಿಸಿದರು, ಕಾಪಿ ದೇವಾಂಗ ಉಡಿಸಿದರು, ಇಬತ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿಕಪ್ಪ ಧರಿಸಿದರು. ಬಲಚಾರಿ ಹೆಗಲಮ್ನಾಲೆ ನಾಗಬೆತ್ತ ಹೊರಿಸಿದರು. ಸತ್ತ ಮಗವ ಕೆಮ್ಮ ಕರೈಂಡ್ಲೋಗಬಾರದು. ಇವರ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಮನ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಕರಕಂಡೋಗಬೇಕು ಅನ್ನೋದಾಗಿ

ಹೆಣ್ಣು ಮಗವ

ಕೈಲಿ ಓಡಕಂಡು

ಆ ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯನವರ

ಅರಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡುತ್ತವರೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಅದೇ ತಾನೆ ಹೆಣ ಒಪ್ಪ ಮಾಡಿ ಹೋಗಿ ಮಂಚದ ಮ್ಮಾಲೆ ದುಃಖ ಮಾಡ್ತ ಕೂತಿದ್ದು. ಅದೇ ಯಾಳ್ಕಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿ ಚಂಗೂರ ಕೂಚು ಮಾಡಿಕೊಂಡು. ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ಅರಮನೆಗೆ ದಯ ಮಾಡುತ್ತವರೆ. ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯ ನಮ್ಮಸ್ವಾಮಿ ನೋಡಿ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ರೇಗಿದರು. 'ಹಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟು ಆಚೆಗ್ಗೋಗು ಹುಚ್ಚು ಕಾಡ್ ಜಂಗಮನೆ' ಎಂದರು. 'ಏನಯ್ಯ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಬೇಡಿ ಯಾರದೋ ಹೆಣ್ಣು ಮಗ ನೋಡಿರಯ್ಯ' ಅಂದರಂತೆ.

ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯನವರೂ

ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮನವರು

ಮಂಚವನ್ನಿಳಿದು

ಗುಡುಗುಡನೆ ಓಡಿಬಂದು

ಈ ಮಗ ನಮ್ಮದು ಅಂದರಂತೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಾದರೆ ನೀವು ಕರಕೊಂಡ್ಲೋಗಿರಪ್ಪ' ಅಂದ್ರಂತೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಸತಿವತಿ ಯರಿಬ್ಬರೂವೆ ಮಗಳ ಓಡಿದು ಎಳೆದರಂತೆ 'ಬಾರಮ್ಮ ಮಗಳೇ' ಅನ್ನೋದಾಗಿ. 'ಯಾವಾಗ ನನ್ನ ವಸ್ತು ಹೋಯ್ತೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಯುಗಾಂತರ ತುಂಬಿತು, ಅವರ ಪಾದನೇ ಕಂಡು ಬದಕತೀಸಿ ಹೋಗಿ ಅಂದುಬುಡ್ತು' ಮಗು. ತಾಯಿ ತಂದೇರು ಬಹಳ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯನವರೇ ಕಲ್ಯಾಣಮ್ಮನವರೇ ದುಃಖ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಈ

ಹೆಣ್ಣುಮಗಳ ನಾವು ದೇವರ ಮಾತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿವೆ ಇದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಷಯಂತ ಜಾಣೆ ಬಿಟ್ಟು
ಜನ್ನಿಗೆ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಹಣ. ಈ ಹಣವೆಲ್ಲಾ ನೀವೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವೆವು
ಮಠದ ಕಡೆಬಾಕಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಬನ್ನಿ

ಹೆಣ್ಣು ಮಗೀನ ಪೂಜೆ

ನಿಮಗೇ ನೇಮಿಸಿವೆ

ಅವರ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಕರಕಂಡು

ಹೆಣ್ಣುಮಗಾನು ಕರಕಂಡು

ಕಾಗಿನೆಲೆ ಊರಂಕಕ್ಕೆ

ದಯಮಾಡುತಾರೆ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ

ಅರಿವಿಪ್ಪಣೆ

ನೀಲಗಾರ ಗುರು ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಮಳವಳ್ಳಿ ವಾಚಪ್ಪನವರ
ಗುರುಪರಂಪರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಾಪುರದ ಪುಟ್ಟಮಾದಯ್ಯನವರ ಗುರುಪರಂಪರೆ. ಮೇಲೆ
ರಾಚಯ್ಯನವರ ಗುರುಪರಂಪರೆಯವರು ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ವಿಗಿನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿ
ಕಾರಾಪುರದ ಪುಟ್ಟಮಾದಯ್ಯನವರ ಗುರುಪರಂಪರೆಯವರು ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು
ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ತಾಯಿ ಕಾಳೇಶವರ
ಸರಶೆಟ್ಟಿ ಮನೆತನದವಳು ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಳವಳ್ಳಿ ವಾಚಪ್ಪನವರ ಕುಟುಂಬ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಪರಂಪರೆಗಳಿವೆ ಎಂಬ ಗುರುತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇವೊಂದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸ
ಮಾತ್ರ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗದ ಕತೆ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇದೆ.

ಬೊಪ್ಪೇಗೌಡನಮರದ ಸಾಲು

ಕಾಗಿನೆಲೆಯ ಬಿಟ್ಟಿರಂತೆ

ಎಲಾಕುಂದೂರು

ಬೆಟ್ಟಕೆ ಬಂದರಂತಾ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ಬೊಪ್ಪೇಗೌಡ

ಲಿಂಗಯ್ಯ ನೀವೇ ಬನ್ನಿ||

ಮಹಾನುಭಾವ ಧರಗೆದೊಡ್ಡವರು. ಕಿಡುಗಣ್ಣರಾಜಪ್ಪಾಜಿ, ಕಿರಿಯಚೆನ್ನಾಜಮ್ಮ, ದುಡವುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನನ್ನು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು 'ಈ ಭೂಮಿ ಪಡೆದೆ, ಭೂಲೋಕ ಪಡೆದೆ, ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದೆ, ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದೆ, ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬರಿದು ಮಾಡಿದೆನ್ನಲ್ಲಾ ಈ ನಾಲ್ಕು ರಾಜ್ಯಕ್ಕು ಒಪ್ಪಿತವಾದ ಜಾಗ ಪಡಿಬೇಕು' ಅಂದ್ರಂತಾ. ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹೇಳ್ತ 'ಊರಲ್ಲ-ಕೇರಿಲ್ಲ, ತಳವಲ್ಲ-ಕುಲವಲ್ಲ, ನೆಪ್ಪಿಲ್ಲ-ಗುರ್ತಿಲ್ಲ ದೇಶ್ತ ಮೇಲೆ ಮುರೈಬೆತ್ತ, ಹರೈಜೋಳ್ಳ, ಸಿಕ್ಕಾಕಂಡು ಭಿಕ್ಷಾ ಮಾಡೋ ತಿರೈ ತಿನ್ನೊ ಜನ್ಮ, ಜಾಗ ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಾರು ಅಪ್ಪಾಜಿ' ಅಂದು. 'ದೊಡ್ಡಮ್ಮ, ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಣೆ ಮಾಡಿರುವಂತ ಭಕ್ತಾಧಿಗಳಲ್ಲಿ, ಇಬ್ಬರು ಇದ್ದಾರ. ಜಗತ್ತದಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಕೊಡೋ ಭಕ್ತರು' 'ಅಂತವರ್ಯಾರು ಪ್ರಭು' ಅಂದು.

ಕಣ್ಣಿಗೆ ದಂಡೆವ್ವ

ಕಾಲಿಗೆ ಬಲ್ ದೂರ

ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡವ್ವ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದೊಳಗ

ನೀತಿಲಿ ಲಿಂಗವಂತ

ಜಾತಿಲಿ ಕುರುಬಗೌಡ

ಬೊಪ್ಪೇಗೌಡ ಘನಶರಣ

ಒಕ್ಕಲೆಚ್ಚಿ ಬಾಳತಾನ

ಕುರುಬ ಗೌಡನ ಬಾಳಾಟನ

ಹೇಳುತ್ತೀನಿ ಕೇಳು ಮಗಳ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮುಂದೇಳಿ ಕಂದಾ
 ಹಿಂದೇಳಿ, ಹಗಲೇ
 ಎಳೆದಾಡಿ ಕುರಿಗೊಡ,
 ಎಳೆದಾಡಿ ಕುರಿಗೊಡ,
 ಹಗಲೇ ಕುರಿಗೊಡ
 ಎಳೆದಾಡಿ, ಕುರಿಗೊಡ
 ಕುರಿಗೊಡ ಕುರಿಗೊಡ
 ಉರಿಗೊಡ, ಅಗಲೊಡ
 ಮಾವದೇವರ ಕತ್ತಿಗೊಡ,
 ಚಂದ್ರಶಾಲ ಅಗಲೊಡ
 ಉರಿಗೊಡ, ಅಗಲೊಡ
 ಉರಿಗೊಡ ಅರಮನೆ ಅಗಲೊಡ
 ಕುರಿಗೊಡ ಒಳಗೊಡ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ
 ಮದ್ದನ ಬಾವಿ ಒಂದೊಡ್ಡೆಕು || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಕಪ್ಪು ಕೆಲಸ
 ಚಕ್ಕಲಿಗರು ಗುರು ಮಾತ
 ಮಾದರಿ ಹಲವಾರ
 ಬಾಬಕ್ಕ ಮಳವಳಿ
 ಪೂಜಕ ಬೊಪ್ಪಗೊಡ
 ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಬೇಕು
 ಬೊಪ್ಪಗೊಡನ ದುಡವ ಸ್ವಲ್ಪ
 ನೋಡಬೇಕು ಅಂದರಂತಾ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಹಿಂದೇಳಿ-ಮುಂದೇಳಿ ನನಕಂಡ, ಎಳೆದಾಡಿ, ಎಳೆದಾಡಿ, ಹಗಲೇ
 ಗೊಡ ಒಳಗೊಡದಾನ. ಆ ಕುರಿಗೊಡನ ಕುರಿಗೊಡ, ಉರಿಗೊಡ, ಅಗಲೊಡ. ಮಾವದೇವರ
 ಕತ್ತಿಗೊಡ, ಚಂದ್ರಶಾಲ ಅಗಲೊಡ. ಉರಿಗೊಡ ಒಳಗೊಡ ಉರಿಗೊಡ ಅರಮನೆ ಅಗಲೊಡ
 ಆ ಬೊಪ್ಪಗೊಡನ ದುಡವ ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಬೇಕು ಅಂದರಂತಾ

ಕಂಡಾಯ ಹೊಕ್ಕಂಡು
 ತಂಬೂರಿ ಎತ್ತಂಡು
 ಕಾವಿ ಬೋಳಗ ತಂದಾ
 ಕಂಕಳಗ ಹಾಕಂಡು

ಎಲಕುಂದೂರು ಬಿಟ್ಟು
 ಶ್ರೀಮದಗ್ನಿ ಬಿಟ್ಟವರೆ
 ಯಾವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ
 ಮನೆದೊಳಗೆ ಬತ್ತವರೆ
 ಚಂದನಕ್ಕೆ ಚಿಟ್ಟೆ
 ವಡ್ಡೆ ಹೂಸಕ್ಕೆ
 ದನಗೂರು ದಬ್ಬೆ
 ವೀರಗುಮ್ಮಳಪುರ
 ಮಂದಲಗರೆ ಮಠ
 ಕಾಡು ಬಸವನಕಟ್ಟಾ
 ಕಂಚಗಲ್ಲಿ ಬೋರಾಣಿ
 ಅಂಚಗಲ್ಲಿ ಕಡ್ತವರೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಗುಂಡಪುರದ ಹೊಳೆಕರ, ನನ್ನ ರಾಜಗುರು ದಯವಾಗಿ ಅಶ್ವತ ಅರಳಕಟ್ಟೆ, ಚಂದ್ರ
 ಜಗಲಿಯ ಮೇಲಾ ಹಾಸಿದರಂತ ಹುಲ್ಲುಚರ್ಮ ಹರಡಿದ್ದಾರೆ ಇಬ್ಬತ್ತಿಗಟ್ಟ

ಹರನ ಗುರುವು ಭಕ್ತ
 ಗುರು ಸಂಗಯ್ಯನ ಭಕ್ತ
 ಅದಿ ಎಲವರ ಭಕ್ತ
 ಸೆಟ್ಟುಗ ಸಂಗಯ್ಯನ ಭಕ್ತ
 ಮಾಮೂರ್ತಿಗಳ ಭಕ್ತ
 ಮುಕ್ಕಣೇಶನ ಭಕ್ತ
 ಬೊಪ್ಪೇಗೌಡನ ಮನೆಯ
 ಮುಂದೆ ಮೊದಲ ಭಕ್ತ ಅಂದರಯ್ಯ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಹೊತ್ತಿನಂತೆ ಬಾ ಹೋಗು
 ಅಕ್ಕಿಬೇಳೆ ಕೊಡ್ತೀನಿ
 ಅಡ್ಗೆ ತವ್ವಲ ಕೊಡ್ತೀನಿ
 ರಾಗಿಭತ್ತ ಬೇಕಾದ್ರೆ
 ಜೋಳ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಕೊಡ್ತೀನಿ
 ಜೋಬ್ಬ ಕಾಸ್ ಕೊಡ್ತೀನಿ
 ಹೆಚ್ಚು ಮಾತೊಂದಾಡಬೇಡ
 ಹಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬೋಗು ಮಗ್ಗೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಗೌಡಣ್ಣ, ಅಡಿದ ಮಾತು
ನನ್ನ ಗುರುದೇವ ಕೇಳಿಂದು
ನನ್ನ ಅಕ್ಕಿಬೇಳೆ,
ನಿನ್ನಾಟ್ಟುಗಾ ಬರ್‌ಲಿಲ್ಲಾ,
ರಾಗಿಭತ್ತಕ್ಕಾಗಿ

ನನ್ನ ಮನೆಗೂ ಬರಲಿಲ್ಲಾ, ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ, ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಗೌಡಣ್ಣ, ನಾ ನೋಡದ್ರ ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ಮುಖ್ಯನ ಕಾಲದ ಮುದಕಯ್ಯ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಕಾಣ್ತ ಇಲ್ಲ. ಎರಡು ಕರಣ ಕೇಳ್ತಾ ಇಲ್ಲಾ. ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ಕುಡ್‌ಬಡ ಕುಣ್‌ಕುಲಗಂಬ ಇದ್ದದ್ದಾ. ಈಶಾನ್ಯ ಮೂಲ ಒಳಗ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡು. ಬಿರುಗಾಳಿ ಬಿರ್‌ಮಳ ಬರ್‌ತಿದ್ದಾ. ಈ ಮಳಗಾಳ ಒಳಗ ಮುಸಂದ. ಬೇವಂದ್ಲಿ. ಬನ್ನ ಮನೆ ಮುಂಬಾಗಿಲ ಜಂಡಾ ಬಿಟ್ಟದ್ದಿನಿ' ಈ ಮಳಗಾಳ ನಿಲ್ಲುವವರೆಗೆ ನಿನ್ನ ಮುಂಬಾಗಿಲ ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆನೂ ಮುಂದಿಡಲಾರಿ.

ಕಾಕೋಳ ಕೂಗಗಂಬ

ಲೋಕ ಬೆಳಗಾಗಗಂಬ

ನನ್ನ ಹಟ್ಟಿಯೊಳಗ ಗೌಡ ನನ್ನ

ಒಂದು ಗಳ್ಳ ಜಾಗ ಕೋಡೋ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ, ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ, ಬೊಪ್ಪೆಗೌಡ ಹೇಳ್ತ 'ಎಲಾ ತಿರಕಾ, ಇವೊತ್ತು ನನ್ನ ಹಟ್ಟಿಒಳಗ ಜಾಗ ಕೇಳ್ತಿಯಲ್ಲಾ ಹನ್ನೆರಡ ಕಂಬದಟ್ಟಿಯ ನಿಮ್ಮಪ್ಪಾಕಟ್ಟಿಸಿ ಮಡಿಗಿದ್ದಾನುಡ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತೂಂದು ಅಡದೆ ನನ್ನ ಹಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟು ಆಚೆಗೋಗು.' 'ಹನ್ನೆರಡ ಕಂಬದಟ್ಟಿ ನಮ್ಮಪ್ಪಾ ಕಟ್ಟಿ ಮಡಿಗಿದ್ದರ, ನೀ ಇಂಥಾ ಮಾತಾಡಕಾಯಿತಿತ್ತಾ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಮುಟ್ಟಿ ನೀ ಹಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟೀರಬೊದು. ಹೊತ್ತು ಬೀಳಗಂಬ ನಿನಗೆಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರವುಂಟು. ಹೊತ್ತು ಬಿದ್ದ ಮೇಲಾ ಹೊಸ್ತಿಲಾದಚೆಗೆ ನಿನ್ನ ಅಧಿಕಾರ.

ಹೊಸಾರು ಅನ್ನೋದು

ಹೊರಗಿನವರ ಕಾಣೋ

ಈ ಪಡಸಾಲೆಯನ್ನೋದು

ನಮ್ಮಂತ ಪರದೇಶಿಗಳ್ಲ ಅಂದನಂತೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ, ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಈ ಪಡಸಾಲೆ ಅನ್ನೋದು ನಮ್ಮಂತ ಪರದೇಶಿಗಳ್ಲ ಕಾಣೋ. ನನ್ನ ಜಾಗ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದು ಬಂತಿಲ್ಲಾ, ನನ್ನ ಕತ್ತಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರಾಮನೆ, ಎದೆಯ ಮೇಲಿನ ತಂಬೂರಿ, ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಕೆಂಡಾಯಕ ಅಂಗೈ ಅಗಲ ಜಾಗಕೊಡು' ಅಂದು, ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು. ಬೊಪ್ಪೆಗೌಡ ಹೇಳ್ತ 'ನಿನಗೇ ಅಂದ್ರಾ, ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಜಾಗ ಕೊಡತಿರಲಿಲ್ಲಾ. ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಬಿರುದ್ಲಾ ಮಲ್ತಾದಿ ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಜಾಗ ಕೊಡ್ತೀನಿ. ಬೆಳ್ಳಮೂಡಿ ಬೆಳಕರಿಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ

ನನ್ನಜಾಗ ನಮಗ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದೆ ಹೋದ್ರ ಕುಂದೊನ್ನ ತಕ್ಕಂಡು ತರಾಮಾರ್ ಕೂಡ್ತೊನಿ
 'ಶಭಾಸ್ ನನ್ನಕಂದಾ, ಇವೊತ್ತು ತುಂಬಿದ ಸೋಮಾರ ನಾನಾ ಮಟ್ಟಮಂಗಳವಾರ ಎಲ್ಲಿ
 ಕೂಡ್ತಿಯೋ ಬೊಪ್ಪೇಗೊಡ' ಆದರವಾಗಿ ಕೇಳ್ತ 'ನಿಮ್ಮಂಥ ವಾಸಯ್ಯ-ಜೋಗಯ್ಯ,
 ಹರುಕರು ತಿರುಕರು, ಗುದ್ದ ಗುರುವಯ್ಯಗಳ್ ನಡಟ್ಟಿ ನಡಕೊಟ್ಟ ಒಳಗಾ ಜಾಗ
 ಕೊಡಾದಿಲ್ಲ' ಅಂದಾ, 'ಯಾಕವ್ವ, ಕೊಡಗಂಬ ನರಿಯಾಂಗ ಇರ್ದದ್ದೋ, ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲಾ
 ಹುಲಿ ಆಯ್ತಿದ್ದರಿ'.

ದೇಶದೇಶದಾ ಮೇಲಾ

ಸೀಮಾ ಸೀಮಾ ಒಳಗಾ

ಈ ಗುರುಮನೆ ಕಟ್ಟಕಂಡು

ಗುದ್ದನಾ ಬಿಡ್ತಕಂಡು

ಭಿಕ್ಷಾ ಮಾಡಾ ಮುಂಡಾ ಮಕ್ಕಾ

ನೆಟ್ಟಬೊದ ಧರೆಯ ಮೇಲಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಎಳುಂಡಿ ಕುರಿಕೊಟ್ಟ,

ಕೆಜ್ಜಿ ಹುಂಡಿಯೊಳಗ

ಮುರುಕ ಮಂಚಾ ಹಾಕ್ತಿನಿ

ಹರುಕು ಚಾಪ ಹಾಸ್ತಿನಿ

ಕುರಿಕೊಟ್ಟ ಒಳಗಾ

ಬಿದ್ದಿದ್ದು ಎದ್ದೋಗ ಮಗನಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ನೀ ಜಾಗ ಕೊಡ್ತೊನಿ ಅಂದಾಗಲೇ

ನೀ ಕೆಟ್ಟಯಲ್ಲೊ ಬೊಪ್ಪಣ್ಣಗೊಡ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ನಾ ಕೇಳತಿದ್ದದ್ದು ಅದೇ, ಇವ ಕೊಡ್ತೊನಿ ಅಂದದ್ದು ಅದೆ' ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ಕುರಿ
 ಜಡೆಯ ನನ್ನ ಉತ್ತರ ದೇಶದ ಒಡೆಯ ಎಡಕ ಬಲಕ ಒದರವರಾ, ಹುಲ್ಲಚರ್ಮಹಾಸಿ,
 ಇಬತ್ತಿಗಟ್ಟ ಹರಡಿದ್ದಾರ, ಕಂಡಾಯ ಜಡ್ಡು ಭೂಮಿಗೆ ನಾಟಿದ್ದಾರ. ಚಕ್ಕರಮಟ್ಟಿ ಕಾಲ್
 ಹಾಕ್ಕಂಡು ಮೂಡಿಬರೋ ಸೂರ್ಯನಾಗಿ, ಮುಳಗಿಬರೋ ಹೊತ್ತನಾಗಿ ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ
 ಕಂಡಾಯಕ್ಕೆ ಭಂಗಿನಿವೇದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರ. ಮೂಡಾ ಪಡ್ಲು, ತಂಕಾ ಬಡ್ಗಲೂ ಹಾರೈಸಿ
 ನೋಡುತ್ತಾರ

ಬೊಪ್ಪೇಗೊಡನ ದೊಡ್ಡಿ

ನಡುರಾಜ್ಯ ಅಂಥಾ ಹೇಳಿ

ಇದು ರಾಜಾ ಬೊಪ್ಪಣ್ಣಪುರ ಅಂಥಾ

ನಾಮಕರಣ ಮಾಡ್ತೇಕು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಯಾವಾಗ ಭಂಗಿ ಕುಡ್ಡ ಗ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾನುಭಾವ ಧರೆಯತ್ತಿದ ಮಹಾನುಭಾವ
ತುಂಬಿದ ಸೋಮಾರ ದಿವ್ಯ ದನ ಕುರಿ ಹಾಡಿನ ಹುಂಡಿಗೆ 'ಗೊಲ್ಲೊ' ಅಂಥಾ ಉರುದ್ದಾದ
ಎಳು ಸಾವಿರ ಗೊಲ್ಲ ಗುರಿಗಳ್ಳ
ಕಸ್ತೂರೋಗ ಬಂದೋಯ್ತು
ಎಳುಂಡಿ ಎಮ್ಮೆಗಳ್ಳ
ನಾಗೇರು ಬಂದೋಯ್ತು
ದೊಡ್ಡಿ ದನಗಳೆಲ್ಲಾ
ದೊಡ್ಡ ರೋಗ ಬಂದೋಯ್ತು
ಹುಟ್ಟಿರ ಹೋರೊಗಳೆಲ್ಲಾ
ಚಪ್ಪರೋಗ ಬಂದೋಯ್ತು
ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿದ ಗೊತ್ತಲ್ಲಿ
ಪಟ್ಟಿನ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟವಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಬೊಪ್ಪೇಗೌಡ ಎದ್ದು 'ಬೀದಿಯೊಳಗಾ ಭಿಕ್ಷು ಮಾಡುವ ತಿರುಕ್ಕಗಾ ಜಾಗ ಕೊಟ್ಟದ್ದಿ
ಹೊಂಟಗಿದ್ದನಾ, ಇದ್ದನಾ, ನೋಡಾಮು' ಅಂತಾ ಬಂದಾ. ಎಳು ಸಾವಿರ ಗೊಲ್ಲ ಗುರಿಗಳ
ಕಸ್ತೂರೋಗ ಬಂದಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡ ದನಗಳೆಲ್ಲಾ ನಾಗೇರು ಬಂದಿತು. ಬೊಪ್ಪೇಗೌಡ
ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಶರಣ ಮಾಡ್ತ 'ಅಪ್ಪಾಜಿ ಇಂಥವರು ಅನ್ನೋದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೆ
ಹೋಯ್ತು, ನಿಂದ್ರ ಆಡಿದ್ದೀನಿ, ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ, ಹಾಸ್ಯ ಮಾತಾಡ್ತಕ್ಕೆ ನನ್ನಟ್ಟಿ
ನಾಸ್ಸ ಮಾಡಬ್ಯಾಡಿ, ಹಟ್ಟಿ ದನನೆಲ್ಲಾ ಒಕ್ಕಲೆಟ್ಟಿ ಬಾಳ್ವ ಕೊಟ್ಟ ನಿಮ್ಮ ಹನ್ನೆರಡು
ಅಂಕಣ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡ್ತೀನಿ' ಅಂದಾ. 'ಛೇ ನರಮುಂಡಾ ಮಕ್ಕಳಗಾ ನಾಲಿಗ ಸಂದಿಲ್ಲಾ,
ಹಸ್ಸದಾಗ ಶಿವಶಿವ ಅಂತೀರಿ. ಹೊಟ್ಟ ತುಂಬಿದಾಗ ಸಿಡಿಸಿಡಿ ಅಂತೀರಿ. ಈ ಕಂಡಾಯ
ಮುಟ್ಟು ಮುಂಡಾ ಮಗ್ಗೆ'. ಬೊಪ್ಪೇಗೌಡ ಘನಶರಣ. 'ಈ ಕಂಡಾಯದ ಪಾದಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ
ನೀ ಕೀಳದ್ದ ಜಾಗ ಕೊಡ್ತೀನಿ' ಅಂತೇಳ್ತ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಕಪ್ಪುಧೂಳವನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ,
ಎಳು ಸಾವಿರ ಗೊಲ್ಲಗುರೊಗಳು 'ಗೊಲ್ಲೊ' ಅನ್ನಂಡು ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದಾದ. ಎಳುಂಡಿ
ಎಮ್ಮೆ 'ಅಮ್ಮ' ಅಂತಾ ಅರಚಿದ್ದಾವ. ಹಟ್ಟಿ ದನಗಳೆಲ್ಲಾ ಬೆಟ್ಟಬೆರಗಾಗಿ ನಿಂತುಂಡ್ರು.
'ಯಾವ ಜಾಗಬೇಕುಂತಾ' ಕೀಳದ್ದು ಶರಣೆಯಾದ ನಿಂಗಮ್ಮ ಬೊಪ್ಪೇಗೌಡನ ಘನಶರಣ.
ಈ ಕುರಿಕೊಟ್ಟಗ ನನ್ನ

ಧಾರನಾದರು ಎರಿ ಮಗನೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಈ ಹಟ್ಟಿ ನನಗೆ ಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ಜಾಗೂ ಬೇಡ. ನಾ ಕುಂತಿರುವಂತ ತಳಾ
ಈ ಕುರಿಕೊಟ್ಟ ನನಗ ಉರಿಗದ್ದ ಆಗಬೇಕು'. ಶರಣೆಯಾದ ನಿಂಗಮ್ಮ ಬೊಪ್ಪೇಗೌಡ
ಘನಶರಣ ಹಾರಿ ರಂಗೋಲಾ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಹಸಾಮಣೆಯನ್ನು ತಂದು ಮಡಗಿದ್ದಾರೆ.

ಚೆಂಬ್ಲಾಲ ತಂದು
 ಗರ್ಜಪತ್ರ್ ತಂದು
 ಕೊಂಡ ಮಾವಿನ ಪತ್ರಿ
 ಪಿಂಜೆ ಕಟ್ಟಿಂಡು
 ಪನ್ನೀರು ತಂದು
 ಪಾದವ ತೊಳ್ಳು
 ಬಸವಣ್ಣನ ಹೆಸ್ರ ಹೇಳಿ
 ಭಸ್ಮಂಗ ಧರಿಸಿದ್ದಾರ
 ತುಂಬಿಪುಷ್ಪ ತಂದು
 ಲಿಂಗ ಪೂಜಾ ಮಾಡಿ
 ನಿನ್ನ ಹರ್ಮಾ ನೀ ಒಪ್ಪಕಪ್ಪಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ನಿನ್ನ ಹಾಲು ಮತಸ್ತಗೊಡ
 ಅಂತಾ ನಾಮಕರಣವಾಗಲಿ
 ನಿನ್ನ ಕುರಿಕಾಯದೊಣ್ಣ
 ನಾಳಾ ನಂದಿಕಂಬ ಆಗಲಿ
 ಗೋಣೆ ಗುಬ್‌ಗೋಟಾ
 ಕುರುಬರ ಬೀರದೇವ್ರ ಸತ್ತಗ
 ನಿನ್ನ ಜಾತಿಯವರು
 ನಿನ್ನ ಕುಲದವರು
 ನಮ್ಮ ಮನ 'ಕಿರುದೇವ್ರ' ██████████
 ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮೆರೆಯಲಪ್ಪಾ
 ವೀರ್ ಚಾವಟಿ ಹೊಡ್ಕಂಡು
 ಬೀರದೇವರ ಹೊಡ್ಕಂಡು
 ಕುರುಬರ ಕೂಟ ಅಂತೇಳಿ
 ಕುಣಿದು ಮೆರಲಿಯಪ್ಪಾ
 ಹಾಲುಘಟ್ಟ ಕೊಪ್ಪಲು ಅಂತಾ
 ಹಾಲು ಮತಸ್ತ ಗೊಡ
 ಒಕ್ಕಲೆಚ್ಚು ಮಾಡುತಿನಿ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಈವೊತ್ತು ಹಟ್ಟಿ ನಿನ್ನ ವಶವಾಯ್ತು. ಕೂಟ ನಿನ್ನವಶವಾಯ್ತು. ನನ್ನ ಮಡದಿ
 ಮಕ್ಕಳ ಕಟ್ಟಿಂಡು ನಾ ಯಾವ್ ದಿಕ್ಕು ಹೋಗಲೆಪ್ಪಾ ಪ್ರಭು' ಅಂದಾ. ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು

ಹೇಳಿದು, ಮೂಡ್ಲಾಗು ಹೋಗಬೇಡ, ತಂತ್ರನಾಗಗೋಗಬೇಡ, ಬತ್ತಾಗಿ ಹೋಗಬೇಡ, ಪಡಲಾಗ ಹೋಗು. ಮೂರ್ ಮೈಲಿ ದೂರ. ಆಲದ ಮರದ ತೋಪು ತಲ್ಲಣ್ಣತದಾ. ಹಾಲದಮರದ ಅಂಡಿನೋಳಾ ತರ್ಗೂಡ್ತಿ ಮನ ಮಾಡು ಅನೇಕ ದಿಕ್ಕಗಂಟಾ. ನನ್ನ ಮಾರಳಗೋಗಿ ಮಗ್ಗ ತಕ್ಕಬಂದು. ಕಾಳಂಗನ ಕಲ್ಲಗವಿಗ ಎಸ್ತಾಗ ಮಾರಳ ದುಂಬುಧೂಳ ನನ್ನ ಮಂಡ್ಯ ಕೌಸ್ಯಂಡಾಗ, ಕುಕ್ಕೂರು ತಲಕಡು ಮಾಲಂಗನ ಮಡಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೂಗಬಿಟ್ಟ ಬರಾತನಕ ನೀನು ಅಲ್ಲಿರು ಕಂದಾ'

ಅಡಿಪತ್ರ್ಗೆ

ನೀಲಗಾರ ಮೋಳೆ ರಾಜಣ್ಣ ಬೊವ್ವೇಗೌಡನಪುರದ ಸಾಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾನೆ. ೫೦೪ದ ಮೂರು ಸಂಪಾದಿತ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಚ್ಚೇಪುರದ ರಾಜಯ್ಯನ ಮೌಖಿಕ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಸಂಗವಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ■■■ ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಸಂಗದ ವಿವರಣೆ: ಗುಂಡಾಪುರದ ಕೆರೆ ■■■ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೊವ್ವೇಗೌಡನನ್ನು ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡ ಅವನು ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಗಳು ನಾನು ಧರೆಯತ್ತಿದ ಮೂರ್ತಿ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವನು ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮನೆಗೆ ದಯಾಮಾಡಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಗಳು ನನ್ನ ಕುಡಾಯಕ್ಕೆ ಭಂಗಿಸೇವೆ ಮಾಡಿಸು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಗೌಡ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಾಗ ಎಲಾಕುಂದೂರು ಬೆಟ್ಟದ ಕಾಳಂಗನ ಕಲ್ಲಗವಿಯ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಕಂಚು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೈಯೆಗಲ ಹೊಂಗೆ ಮರದ ಎಲೆಯಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಚಿಲುಮೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಭಂಗಿ ಸೇವನೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಗೌಡ ಎಲಾಕುಂದೂರುಬೆಟ್ಟ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ಎದೆಗರ್ಭ ನಡುಗುತ್ತದೆ. ಹುಲಿ ಕರಡಿ ದೊಡ್ಡನಾಯಿ ಕಾಡೆಮ್ಮ ಹಾವುಚೇಳುಗಳೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿದೆ. ಹೇಗೆ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮುತ್ತಿನ ಬೋಳೆಗೆಯಿಂದ ಕಪ್ಪು ಧೂಳ ಕೊಡ್ತಿನಿ ಅದರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನೀ ಎಲ್ಲಾವನ್ನು ಜಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಗೌಡ ನನ್ನ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಯಾರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಕಪ್ಪು ಧೂಳವನ್ನು ತೆಗೆದು ಎಳುಸಾವಿರ ಗೊಲ್ಲಗುರಿಗಳನ್ನು ಗೋಗಲ್ಲುಗಳಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗೌಡ ಯಾಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಈ ಶಾಪ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಗಳು ನನ್ನ ಪುಟ್ಟಪಾದ ನೋಯುತ್ತದೆ, ನಿನ್ನ ಕುರಿಗಳು ಓಡಾಡಬಹುದು, ನಾನು ಓಡಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೊಂಗೆ ಎಲೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ಗೋಗಲ್ಲಾಗಿರುವ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕುರಿಗಳಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ನಂತರ ಗಾಯಕ ಬೊವ್ವೇಗೌಡನ ಸಾಲಿನ ಕತೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಂಪಚಾರಿ ಪಡೆದ ಸಾಲು

ಯಾವಾಗ ಬೊಪ್ಪಗೌಡನ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕುತ್ಕಂಡು ನಮ್ಮಪ್ಪಾಜಿ. 'ಕೇಳವ್ವಾ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಮಠ ಮನಗ ನಾ ಒಕ್ಕಲ ಪಡದೀನಿ, ಆದ್ರ ಈ ಮಠವಾ ಮಾಡಾಕ ಒಟ್ಟು ಸುಮಗನ ಪಡಿಬೇಕು' ಅಂದ್ರ. ಆಗ ಜಗನ್ನಾತೆಯಾದ ದೊಡ್ಡಮ್ಮತಾಯಿ 'ಅಪ್ಪಾಜಿ, ಯಾವ ಒಳಗಾ, ಯಾವ ಕುಲದೊಳಗಾ' ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ರ 'ಕೇಳು ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ನಿಡಫಟ್ಟು ಅಗ್ನೋಜಿ ಮಗ ಬಾಚಿ ಬಸವಣ್ಣಚಾರಿ ಅನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಭಕ್ತಿವುಳ್ಳ ಮುದ್ದಮ್ಮ ನಿಡಫಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣಾಕ ಅನ್ನ ಇಲ್ವೆ ಉಡೋಕಾ ಬಟ್ಟೆಇಲ್ವೆ ಗಂಡಾ ಹೆಂಡಿರಾ ಒಂದ್‌ಪಾಡೆಯಾಗಿ ನಿಡುಫಟ್ಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಳ ಬಡತನದಿಂದ ಮೂರಳು ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸೇರ್‌ಒಕ್ಕಲಾಗಿ ಬಂದ್ರ. ಆರು ಮಂದಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕು ಹೊಟ್ಟೆಒಳ್ಳೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ರ. ಭಾಗ್ಯ ಅನ್ನೊದು ಬರಲಿಲ್ಲಾ. ಏಳನೇ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ರತ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಗೊಂಬೆ, ಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳ ಕೆಂಪಣ್ಣ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಮುತ್ತು ಮೂಗಲವಾಯ್ತು
ರತ್ನ ನಾಗಲವಾಯ್ತು
ಮೊರದ ಬಂಗಾರವಾಯ್ತು
ಮುತ್ತಿನ ಮುಂಬಾಗ್ತು
ರತ್ನದ ತೊಲಗಂಬಾ
ಅವಳದಲ್ಲಿ ಅರ್‌ಗ್ನಾಡ
ಅಪರಂಜಿ ದಾರಂದ
ಕಂಚಿನ ಕೊಮಾರ
ಕಬ್ಬಿಣದ ತೊಲಗಂಬ
ಬೆಳ್ಳಿ ಉರ್‌ವರೇ
ಗಲಗಲ್ಲ ಬೀಸ್‌ವರೇ
ಚಿನ್ನದ ತಂತಿ ಒಳಗೆ
ಹಂಜರಗಳ ಬೀಸವರೇ

ಬ್ರಹ್ಮಪಂಚಾಲದವರು

ಮೇಲಾ ದಬ್ಬಾಕಿರದೆಲ್ಲಾ

ತಾಮ್ರದ ಬಲ್ಲಿ ಅಂಚು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಪಾದ ತೊಳೆಯೊಕಲ್ಲು ಚಿನ್ನದ ಪಚ್ಚಾಕಲ್ಲು, ಎತ್ತು-ಕಡು ಕುಣ್ಣು
ಚಿನ್ನದೆಳ್ಳಿಗೂಟ, ರತ್ನ ಚಿನ್ನದ ಮಂಚ, ಬ್ರಹ್ಮ ಪಂಚಾಲದವರು
ನನಕಂದ ಕಿರಿಯವನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಮಾರಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮನೆಮಾಡು
ಬಂದ್ ಬಿಡ್ತು.

ಆ ಮಾರಳ್ಳಿಗ ನಾ ಹೋಗಲೇ

ಕೆಂಪಚಾರಿ ತರಲೇ ಬೇಕು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಮುದ್ದಮ್ಮನ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಕುಂಬವಾ ಸುಮ್ಮನಾ
ಮುಸ್ಯಂಜೆ ಟೇಮಿನಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಶರಣೆಯಾದ ಮುದ್ದಮ್ಮ, ಕರಡು ಕುಣ್ಣು
ಇಟ್ಟುಂಡು, ಕಾಮಧೇನು ಕರೀತಿದ್ದ, ಜಂಗಿನ ಶಬ್ದದಕ್ಕೆ ಕಾಮಧೇನು ಬೆವರು ಕುಣ್ಣಿನ
ಕರಂಡನ ಪಟ್ಟೀರನ ಒದ್ದು ಬಿಡ್ತು. ಹಂಡ ಒಳಗಿದ್ದ ಹೂವು ಭೂಮಿ ಮಾರಯ್ಯ
ಹಂಡನ್ನೊಂದಿಕ್ಕೆ ಮಂಟ್ರಿತು. ಕರಾತಿದ್ದ ಮುದ್ದಮ್ಮ ಒಂದ್ ದಿಕ್ಕಾ ಮುರುಟ್ಟಿದಳು. ಕಾಮ
ಮಂಟ್ರಿಡಂಗ ನಿನ್ನ ಮನ ಮಂಟ್ರೀಗ್ಗಿ ಮುಂದಕ್ಕಾ ಹೋಗಪ್ಪಾ'

ಮುದ್ದಮ್ಮಾಡಿದ ಮಾತು

ಮಾದೇವರು ಕೇಳ್ಕುಂಡು

ಈಗಂದಾ ಮಾತನ್ನು

ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಅನ್ನು ಮಗಳೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಈವಾಗ ನಾ ಹುಟ್ಟಿದ ಪವಾಡ ಹೇಳ್ತೇನೆ ಗ್ಯಾನವಾಗಿಟ್ಟಕೋ. ಹೊಟ್ಟೆಪೊದಕು
ಒಂಕಾರಮಯ ಸ್ಮರಣಪನಾಗಿ ಆದಿ ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ಆಗಿದ್ದಿ, ಅಕಾಶ ಆದಿ ತರಬೇಕುಂಕ
ಹೇಳಿ ಉತ್ತರಕಾಂಡದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗಿದ್ದಕ್ಕಾ ಉತ್ತರ ದೇಶದ ಸಿದ್ಧ ಅಂದು. ಕತ್ತಲ
ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಳಕ ತಂದದಕು ಜ್ಯೋತಿಲಿಂಗಯ್ಯ ಅಂದು. ಆದಿ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣದಯ್ಯ
ಅಂದು. ಜಲಜಾಂಬವಂತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಧರೆ ತಂದದಕು ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಅಂದು.
ಇವೊತ್ತು ಕಂದಾ, ಸಕರಾಯ್ತು ಮಾರಾಜನ ಪಟ್ಟಕ್ಕ ಭಿಕ್ಷುಕ ಹೋದಿ. ಆ ಮಾರಾಜ ದೇವ
ವಿಷದ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಕ್ಕಿಸ್ತದ. ಅವ್ವ ಮನ ಕಜ್ಜಾಯವ ಅವ್ವ ಮಕ್ಕಳಗೇ ಕೊಟ್ಟು
ಸತ್ತೋದ ಮಕ್ಕಳ ಜನ್ಮ ಪಡಕುರು, ಕೊಡೇಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೊಂಡಮಕ್ಕಳ ತಕ್ಕಂದದ್ದಕ್ಕಾ,
ಕೊಡಾಲಾದಯ್ಯ ಅಂದು. ಕಾರಂಜಿ ಕಿರ ಒಳಗ ಕಾವಿಡೇರ ಹೂಡದು ಮೈಸೂರು
ಮುಸ್ಯಾನಕ ಅರಸಿ ಚಿನ್ನದ ಕಂಡಾಯ ಅರಮನಲಿಟ್ಟು. ಕಾರಗಲ್ ಮಾರಾಜಯ್ಯಕನ
ಜಾತಿ ಪರಿವಾರದವರ್ಗ ಒಟ್ಟು ಮಾರಣಕೊಟ್ಟು, ಲಂಕಾರದಿಂದ ಅರಮನ ಹೊಕ್ಕು

ಕೀಳೆ ಬಂದುದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿ ಪರಿವಾರದವರ ಅಪರಾಧವೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದರಿಂದ
 ದೇಶದ ಮೇಲೆ ನಿಮಗ ಹೆಣ್ಣೆಂದು ಬಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಅದು ಅದರ ಕಾರಣವು ಅಂದರೆ
 ಮಡವುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಕ್ಕಂದಿ ಕೂಡಾ. ಬೆನ್ನಿನಿಂದ ಸತ್ತು ಮೂರು
 ಅಂದು. ತುರುಕಾಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಸುಮಾನವು. ಅದೇ ಅಲ್ಲಂತೂ ಹತ್ತು ಕೊಡವರು
 ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಅಂದು. ಹೊನ್ನನಾಯಕನಿಗೆ ಹೊನ್ನಮತ್ತವನು ನಂದಿವರಾಡು
 ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನಯ್ಯ-ಚೆನ್ನಯ್ಯ ಎರಡು ಕುಡಿಯುವ ದೇಶವು ನೋಡು ವೆತ್ತಿರುವ
 ಚೆನ್ನಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಅಂದು. ಮುದ್ದಮ್ಮ ವಿಜಯನಗರ ಕೊಡವೆಯೊಳಗೆ ನಾ ಮಾರೆಯ
 ಗಾರಡಿಗರೊಡನೆ ಮೋಡಿ ಎತ್ತಿ ಹಿರಿಗಾರ್ತಾಗುವ ಮಗ ವಿಜಯವಳು ಬಿಡುವ
 ಕಿರಿಚೆನ್ನಾಜಮ್ಮನ ಮತ್ತು ತಕ್ಕಂದಿ. ಹಾಕಿದ ಮೋಡಿ ಎತ್ತಬೇಕು ನಿಮ್ಮ ಗಾಢಗಂ
 ಜಾತಿವೊಳಗೆ ಮೋಡಿ ಹಾಕಲ್ಲಂತ ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ತಗಡಿ ಚೆನ್ನೋಡು ಬರ ಕೊಟ್ಟವರು.
 ಘನಗಾರ್ಡರ ಗಂಡ ಅಂದು.

ಇವೊತ್ತು ಹೊತ್ತುನಂತೆಯೆ
 ಎದ್ದು ಕೈಕಾಲ ಮೊಖವ ತೊಳೆದು
 ಕಂಡಾಯ ಹೊತ್ತಂಡು
 ತಂಬೂರ ಎತ್ತಂಡು
 ಕಾವಿ ಜೋಳ್ಳ ತೆಗ್ಗು
 ಕಂಕಳಗ ಹಾಕ್ಕಂಡು
 ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಮಗಳೆ
 ನಿನ್ನ ಮನ ಬಾಕಲಗೆ ಬಂದದಕು
 'ಮಂಟೇದ' ಅಂಥಾ
 ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದೆವ್ವಾ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಜಗತ್ತಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಮೇಲಾ ನೀನು ಕರೆದ ಹೆಸರು ಶಾಶ್ವತವಾಗಲಿ. ನಾಳಾ ಗುಡ್ಡನ
 ಬುಟ್ಟಕ್ಕಂಡು, ಗುರುಮನ ಕಟ್ಟಂಡು, ಬೆತ್ತಜೋಳ್ಳ ಕಂಕಳ್ಳ ಹಾಕ್ಕಂಡು, ದೇಶದ
 ಮೇಲಾ ಭಿಕ್ಷು ಮಾಡವರಗೆಲ್ಲಾ ಮಂಟೇದಪ್ಪನ ಮಕ್ಕು ಅಂಥಾ ನಾಮಾಂಕಿತವಾಗಲಿ.

'ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಷ್ಟು ಕಂಡಾ', 'ಒಬ್ಬರಲ್ಲಾ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಾ ವಿಳುಮಂದಿ ಗಂಡುಮಕ್ಕ
 ಮಾರಳ್ಳಿಯೊಳಗೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಭಿಕ್ಷು ತಕ್ಕಾ ಹಟ್ಟಿ ಬಾಗ್ಲ ಬಿಟ್ಟೊಗಾ' ಅಂದ್ರು. 'ಅವ
 ಏಳೆ ಮಂದಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗಾ ಯಾವ್ ಯಾವ್ ಕೆಲಸಮ್ಮ'

ಒಬ್ಬನ್ನ ಚೆನ್ನಗೆಲ್ಲ
 ಒಬ್ಬನ್ನ ಬೆಳ್ಳಗೆಲ್ಲ
 ಒಬ್ಬನ್ನ ಕಂಚುಗೆಲ್ಲ

ಒಬ್ಬನ್ನ ಹಿತ್ತಾಳಗೆಲ್ಲ
 ಇನ್ನೊಬ್ಬನ್ನ ಮರಗೆಲ್ಲ
 ಆರು ಮಂದಿ ಗಂಡ ಮಕ್ಕಳಿಗಾ
 ಈ ಆರು ಗೆಲ್ಲ ಅಂದರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಕಿರಿಯವನು ಕೆಂಪಾಚಾರಿ
 ಕಬ್ಬಿಣ ಕಛೇರಿ ಒಳಗೆ
 ಕಬ್ಬಿಣ ಉದ್ಯೋಗದ ಕೆಲಸ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

‘ಎಲ್ಲರಕ್ಕಿಂತ ಕಿರಿಯವನಾದ ಏಳು ವರ್ಷದ ಎಳೆಯ ಕೆಂಪಾಚಾರಿ. ಅರವತ್ತಾರು ಆಳ್ ಕರ್ಕಂಡು ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ಕುಲಮಗಟ್ಟಿ ಹಾಕಂಡು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟದ ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಚಿನ್ನದ ತೊಲಾ ಗೇಡು ಗರುಡಗಂಬ ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿತನಕ ಆಳಗಳ್ಗೆ ಒಂದು ಕವಡ ಕೂ ಕೊಡದಿಲ್ಲಾಂತ ಬಿಟ್ಟ ಜೀತ ಗೇಯ್ತವ್ರೆ. ಇದು ನನ್ನ ಮನತನ. ಇದ್ರ ಸುದ್ದಿ ನಿನನ್ನಾಕೆ. ಭಿಕ್ಷಾ ತಕ್ಕಂಡು ಹಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟೋಗು’ ಅಂದ್ರು. ಶರಣೆಯಾದ ಮುದ್ದಮ್ಮ. ಅಪ್ಪಾಜಿ ಹೇಳಿದ್ರೆ, ‘ಮನಾ ಒಳಗೆ ಹಿತ್ತಾಳ, ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ ಸಿಲವಾರ, ವಜ್ರ, ವೈಡೂರ್ಯ, ಮುತ್ತು, ರತ್ನ, ಅಕ್ಕಿ ಬತ್ತ, ರಾಗಿ ಧಾನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡ್ತದ. ವಂಚನಕಾರ ಮುಂದೇ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇವೊತ್ತು ನಿನ್ನ ಮನಲಿ ಇದ್ದರಾ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನಗೆ ಮುಂದಲವರ್ಷಕ ಹೊರಟು ಹೋಯ್ತದಾ.

ನಿನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ
 ಮುತ್ತುರತ್ನವೆಲ್ಲಾ
 ನನ್ನ ಮರಮನೆಯ
 ಮುಗ್ಗಲು ಜೋಳ
 ಮಾಡದ ರಾಗಿ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಹೇಳಿದ್ರೆ, ‘ಕಂದಾ, ಆರು ಮಂದಿ ಗಂಡ ಮಕ್ಕಾ ನಿನ್ನ ಮಾರಳ್ಳಿ ಆಳಾದು ಸಾಕು. ಕಿರಿಮಗಾ

ಬಂಗಾರದ ಗೊಂಬ
 ಭಾಗ್ಯವುಳ್ಳ ಕೆಂಪಣ್ಣ
 ದಾನಕೊಂಡು ಅಂದರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಭಿಕ್ಷಕ ಬಂದವರು
 ಬಿಸಿ ಅನ್ನ ಕೇಳ್ತಂಗಾ
 ದುಡುಕು ಮುಂಡಾ ಮಗ್ಗೆ
 ನನ್ನ ಕಿರಿ ಮಗನ ಕೇಳಬೊದಾ

ಬಂಗಾರ ಕೀಳಪ್ಪಾ
 ಬಂಡಿಕ್ಕಟ್ಟ ಹೂಡ್ಕತೀನಿ
 ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಕೀಳು
 ಜೋಳ್ಳ ತುಂಬಾ ತುಂಬ್ತೀನಿ
 ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳ ಭಿಕ್ಷವಾ
 ಯಾರು ತಾನೆ ಕೊಟ್ಟರಪ್ಪಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಗುಡ್ಡನ ಒಟ್ಟು ಮಗನ ಜಲ್ಮ ಸುದ್ದ ಮಾಡ್ತೀನಿ, ವಿಳು ಹನ್ನೆರಡು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು
 ವರ್ಷದ ಮಗನ್ನ ಒಂದ್ ದಿನ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿ ಆ ಗುಡ್ಡು ಗುಡ್ಡರಿಗೆಲ್ಲಾ ಇವ್ವ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿ
 ಮಾಡುತೀನಿ. ನಾ ಮರೆಯ ದೇವರಾದರ ಇವ್ವ ಮರೆಯ ದೇವರ ಮಾಡುತೀನಿ ನಾ
 ಒಳಗಲ ದೇವರಾದ್ರ ಇವ್ವ ಹೊರಗಲ ದೇವ್ರ ಮಾಡುತೀನಿ. ರಾಜಜೊಪ್ಪಣಾಪುರಕ
 ರಾಜನ ಮಾಡುತೀನಿ' ಎಂದರು ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು.

'ಏಲಾ ಪರದೇಶಿ, ಕಬ್ಬಿಣ ಕಛೇರಿಯೊಳಗ ನನ್ನ ಮುದ್ದುಮುಖದ ಕೆಂಪಚಾರಿ ಸೈತವಾಗಿ
 ಆರು ಮಂದಿ ಗಂಡಮಕ್ಕು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಛೇರಿ ಒಳಗ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಲಪ್ರ
 ಆರು ಮಂದಿ ಗಂಡಮಕ್ಕು ರಕ್ತ ಕಕ್ಕಾ ಸತ್ತುವಾ, ಈ ಕೆಂಪಚಾರಿ ಕೊಡದಿಲ್ಲಾ

ಮುತ್ತಿನ ಜೋಳ್ಳ ತೆಗ್ಗು
 ನನ್ನ ಉತ್ತರ ದೇಶದ ಒಡೆಯ
 ಕಪ್ಪು ಧೂಳಿ ತೆಗೆದರಂತಾ
 ಮುದ್ದಿ ಮೇಲಾ ಇಟ್ಟರಂತಾ
 ಎರಡು ನೇತ್ರ ಇಂಗೋಯ್ತು
 ಬಾಜಿ ಬಸವಣ್ಣಚಾರಿಗ
 ಎರಡು ಕಾಲು ಸೇದೋಯ್ತು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಕೆಂಪಚಾರಿ ದುಡ ನೋಡಬೇಕುಂತಾ ಮಹಾನುಭಾವ ಕಂಡಾಯ ಹೊಕ್ಕಂಡು, ತುಂಬಾರಿ
 ತಕ್ಕಂಡು, ಕಾವಿ ಜೋಳ್ಳ ಕಂಕುಳಗೆ ಹಾಕ್ಕಂಡು ಎಗ್ಗಲಮೂಲತಿಟ್ಟುಗಾ ಬರ್ತಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ,
 ಎಗ್ಗಲ ಮೂಲತಿಟ್ಟು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಛೇರಿ, ಕುಲುಮೆ ಗಟ್ಟಿಯೊಳಗ ಚಿನ್ನದ ಕುರ್ಚಿಯೊಳಗ
 ಕುಂತಿದ್ದಾನೆ ಕೆಂಪಣ್ಣ. ■ ಕೆಂಪಣ್ಣನಾದರು_

ಹತ್ತು ಬೆರಳಗೂ
 ಮುತ್ತಿನ ಉಂಗುರ
 ಹಾವುದ ಚಡವಾ
 ಕಾಲಲ್ಲಿ ಮೆಟುಕೊಂಡು
 ಮುತ್ತಿನ ಮಗ ಕವಚ
 ಎಡಕ ಬಲಕ ಬಿಟ್ಟುಂಡು

ಅವನು ಎತ್ತಾಗ ಹೊಳ್ಳಿದರು
ಸರಿಯೆ ಫಲಫಲಕನೆ ಹೊಳಿತಾನ
ಆ ಕೆಂಪಚಾರಿ ಚಲುಮೆಗೆ

ಇಂಪುಳ್ಳ ಗುರು ಹೊರಟರಯ್ಯ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

'ಹೇ, ಕೆಂಪಚಾರಿ' ಎಂದು ಕೂಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಂಪಚಾರಿಗೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ
ಚಿನ್ನದ ಕುರ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟು ದಡ್ಡಾದಡ್ಡನೆ ಇಳುತ್ತಾ 'ಎಂಯ್' 'ತರವತ್ತಿರು' 'ಅಯ್ಯ' 'ಓಂ
ನಿಲ್ಲರಲಾ' 'ಯಾಕಪ್ಪ ಕೆಂಪಣ್ಣ' ಅಂದರು. ಯಾವನೋ ಬರಿಗವು ಮನೆಯಿಂದ ಬಂದು
ಮುದ್ದೆ ಇಸ್ಯಂಡು ತಿಂದು ಮಾರಿಗುಡಿಯೊಳಗೆ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡದ ಬಿಟ್ಟು ಇವೊತ್ತು ನಾ
ಕುಲುಮಾ ಮುಂದಾ ನಿತ್ಯಂಡು, ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಬಂಧು ಬಳಗದವರೇ ಕೆಂಪಣ್ಣ
ಅಂಥಾ ಕರೀತಾರ, ಈ ಹುಟ್ಟು ಮುಂಡಾ ಮಗಾ 'ಕೆಂಪಚಾರಿ' ಅಂಥಾ ಕರೀತನನ್ನಾ
ಅವ್ ಯಾವ ದೇಶ್ತ ಮುಂಡಾಮಗ್ಗ ನೋಡಬೇಕು ಅಂದರಂತೆ

ನಾನೊಬ್ಬ ಗುರುಕಾಣೊ

ನೀನು ನನಗೆ ಶಿಷ್ಯಕಾಣೊ

ಲೋ ನೀನಲ್ಲ ನಾನೇ

ಮೊದಲ ಗುರುಕಾಣೊ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

'ಯಾವ ರೀತಿ ನೀ ನನಗೆ ಗುರುವಾದೆಯಪ್ಪ, ನಾ ನನಗೆ ಶಿಷ್ಯನಾದೆಯಪ್ಪ ಹೇಳು'
ಎಂದರು. ತಂಬೂರಿ ತಾನೇ ಯಾರು ಮಾಡಿದ್ದು, ಕಟ್ಟಿರುವ ಲಿಂಗವನ್ನೂ ಯಾರು
ಮಾಡಿದ್ದು. ಜಾಗಟೆ, ಬಿರುದು, ಲಾಂಛಾನ, ಕಂಡಾಯ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟವರು ನಾವೇ
ತಾನೆ'.

ತಂಬೂರಿ ಮಾಡವಗೆ

ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾ

ಬಾರಿಸೊನಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾ

ತಿಳಿದೇಳು ಎಂದನಂತೆ

ಮೊದಲನೆ ಗುರುವು ನಾನೇ ಕಣೊ

ಎರಡನೆ ಗುರುವು ನೀನು ಕಣೊ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳಿದ್ರಂತೆ

ನಾನೊಬ್ಬ ದೇವು ಕಣೋ

ನೀನೊಬ್ಬ ನರಮನುಷ್ಯ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

'ಹೇ ಜಂಗಮ, ದೇವು ತ್ರಿಷ್ಯ ಮಾಡದವರು ನಾವು. ಒಂದು ಕರಿಕಲ್ಲ ತರತ್ತೀವಿ.
ಕಾಲಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡ ಉಳಿಯ ತಗಂದು, ಚಿಕ್ಕ ಸುತ್ತ ತಕ್ಕಂಡು ಎಗ್ರಹ

ಮಾಡ್ತೀವಿ ನಾವು ಮಾಡಿದ ವಿಗ್ರಹ ತಕ್ಕಂಡು ಮನೆದೇವು ಅಂತ ಹೊಯ್ದೀವು,
ಕಾಯ ಹೊಯ್ದು ಹಣ್ಣು ಮುತ್ತು ಕರ್ಪೂರ ಸಾಂಬ್ರಾಣ ಲೋಭನಾ ಬೇಗ ನಗ
ವರಕೊಡು ದೇವು ಅಂತ ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ಕೇಳಿಯಾ'

ದೇವು ಮಾಡವಗೆ

ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ

ಪೂಜೆ ಮಡುವಗೆ

ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ

ತಿಳಿದು ಹೇಳು ಅಂದಾನಂತೆ

ದೇವದೇವಗೆಲ್ಲಾ

ನಾವೇ ಮೊದಲ ದೇವು ಅಂದಾನಂತೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳಿದ್ದು, 'ಅಯ್ಯಾ ಜಡಜಾರಕ್ಕೆ ಗಂಡ, ಅರಶೂನ್ಯಕ್ಕೆ ಬಡವು
ಮಾಪ್ಪಿ ಕೊಟ್ಟದ ತಂತ್ರಕೇಳೋ ಮಂಟೇಲಿಂಗಯ್ಯ ಕೇಳೋ. ನೀ ದವಸ ರೀತಿಯೊಳಗೆ
ಗಂಡನಾದೆ ಮಗನ ತಿಳಿದೇಳು ಅಂದ್ರಂತೆ.

ಅಯ್ಯಾ,

ತಾಲೇ ಮಾಡವು ನಾವೇ

ತಂತಿ ಮಾಡವು ನಾವೇ

ಗಂಡಗಂಡರಿಗೆಲ್ಲಾ

ಮೊದಲ ಗಂಡ

ನಾವೇ ಕಾಣೋ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ನಾವು ಮಾಡ್ತ ತಾಲಿ

ನೀ ತಕ್ಕಂಡು ಹೊಯ್ತಯ್ಯ

ಕೂಡ್ತ ಕುಲದಲ್ಲಿ

ಸೇರಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ

ಸೀತಾಳ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ

ಎನಪ್ಪಾ ಕುಲದವರೇ

ಎನಪ್ಪಾ ಮಠದವರೇ

ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿಯಾ ಕತ್ತಿಗೆ

ಪಾಲಿಯ ಕಟ್ಟುತ್ತೀ

ಅಪ್ಪನೆಯಾ ಕೊಟ್ಟೀರಯ್ಯ

ಹಾಗಂತಾ ಕೇಳಿಯಾ

ನಿನ್ನ ಹೆದ್ದಿ ಕೆತ್ತ
 ತಾಲಿ ಕಟ್ಟು ಅಂಕ ಹೇಳಾರಿ
 ನಿನ್ನ ಹೆದ್ದಿ ಕೆತ್ತಿಗೆ ನೀನು
 ತಾಲಿ ಕಟ್ಟುಬುಟ್ಟರೇ
 ನಿನ್ನ ಹೆದ್ದಿಗೆ ನೀನು ಗಂಡನಾ
 ತಾಲಿ ಮಾಡವನ್ನೇ ಎಚ್ಚಿದದೊ ಕಷ್ಟ
 ಕಟ್ಟು ಬುಡವನಿಗೆ ಕಷ್ಟವೇನೊ
 ತಾಲಿ ಮಾಡೋನು ಮೊದಲೇ ಗಂಡ
 ಕಟ್ಟಿದವನು ಎರಡೇ ಗಂಡಾ
 ನಿನ್ನ ಹೆದ್ದಿಗೆ ನೀನಲ್ಲ ಗಂಡಾ ಕಣೋ
 ಮೊದಲೇ ಗಂಡಾ ನಾನು ಕಾಣೋ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮ

ಗುರು ಗಂಡದೇವು ನಾನೇ ಆಗಿರುವಾಗ ನೀ ಯಾವ ಜೂರ ಪರದೇರಿ ತಿಳಿದೇಳು
 ಅದನಂತೆ

ಯಾರಾಲಾ ಪರದೇಸಿ
 ಯಾವೂರಲಾ ಜಂಗಮ
 ಕಬ್ಬಿಣದ ಕುಲಮೆಲಿ
 ನೋಣಕೇನು ಕೆಲಸವಯ್ಯ
 ನೀ ಕೇರಿ ಕೇರಿಗೆ ಹೋದರೆ
 ನಿಂಗ ಯಗಿ ಜೋಳ ಕೊಡ್ತಾರೆ
 ಅಯ್ಯ ರಾಗಿಗೆ ಬರನಿಲ್ಲಾ
 ಜೋಳಕೆ ಬರನಿಲ್ಲ
 ಕಲಿಯಬಾರದಿತ್ತು ಭಂಗಿ ಚಟವ
 ಬೆಂಕಿ ಕೆಂಡ ಕೊಟ್ಟು ಮಗನ
 ಮನೆ ದೇವ್ರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸಪ್ಪಾ

'ನಿನಗೊಂದು ಕೆಂಡ ಕೊಟ್ಟರೆ ನನಗೊಂದು ಉರಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ
 ಹೋಗು' ಅನ್ನುವಾಗ ಮಹಾನುಭಾವ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಕಬ್ಬಿಣದ ಗಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ
 ತಮ್ಮ ಜಡೆಯಿಂದ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ಬೆಂಕಿ ಕೆಂಡ ಸುರಿಸಿದ್ದು. ಈಗಾಲಾದರೂ ಬೆಂಕಿ ಕೆಂಡ
 ಕೊಡವು ಎಂದಿಲ್ಲ.

ಗ್ನಾಡೆ ಬೆರನಲಿ ಮದ್ದಿ ಕೊಡೊ
 ಬಾಬಿ ಬಕ್ಕೇಲಿ ಇರಿಸಿ ಕೊಡೊ

ಗ್ಯಾಡೆ ಬೆರಗಯ ನಿಮ್ಮಜ್ಜಮ್ಮ ತಟ್ಟ ಮಡಗಿಲ್ಲ

ಬಾಚಿ ಚಕ್ಕಿಯ ನಿಮ್ಮಜ್ಜಯ್ಯ ಕೆತ್ತಿಲ್ಲ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ಯಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಬೆಂಕಿ ಕೇಳಿದಲ್ಲೊ ಹಿಡಿಯೊ ನಿನ್ನಂಗಯ್ಯ'ಎಂದು ಸರಕ್ಕನೆ ಮೂಗಿಕ್ಕಳ ಇಂದರು
ಕೆಂಪಣ್ಣನವರು. ದಪ್ಪದೊಂದು ಕೆಂಡ ಇಕ್ಕಳದೊಳಗೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು 'ಹಿಡಿಯೊ
ನಿನ್ನ ಎರಡು ಕೈಯ' ಅಂದನಂತೆ

ಬೆಂಕಿಯ ಕೆಂಡವನ್ನು

ಹಸ್ತದೊಳಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು

ಎರಡು ನಯನಕೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡು

ಭಂಗಿ ಫಲಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಗುರುವು

ಕಪ್ಪು ಧೂಳವ ತೆಗೆದರಂತಾ

ಕೆಂಪಚಾರಿಗೆ ಇಟ್ಟರಂತಾ

ಹುಚ್ಚು ಬೆಪ್ಪು ಬಂದಿತಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ಯಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಇಕ್ಕಿದ ಕವಚನೆಲ್ಲಾ

ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡುತ್ತಾನ

ಚಿಂದಿ ಚಿಂದಿ ಮಾಡ್ತನೆ

ಬಂಗಾರ ಕಿರೀಟ

ನೀರಿಗೆ ಇಟ್ಟವನೆ

ವಜ್ರದ ಕವಚವೆಲ್ಲಾ

ಕತ್ತರಿಸಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕ್ತನೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ಯಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಹುಟ್ಟಿದ ನಿರ್ವಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪ

ಥೈ ತಕ್ಕನ ಕುಣಿದನಂತಾ

ಕುಣತ್ತಿದ್ದ ಕೆಂಪನ

ನೋಡ್ತ ನಮ್ಮಪ್ಪಾ

ಇನ್ನಪ್ಪು ಹುಚ್ಚ

ಕೊಡಬೇಕು ಅಂತೇಳಿ

ಭಂಗಿ ಚಿಲುಮೆ ತೆಗೆದರಂತ

ಒಂದು ಧಂ ಹೊಡೆದು

ಎಡಗಡ ಜೋಲಾಡಿ

ಎರಡು ಧಂ ಹೊಡೆದು

ಬಲಗಡ ಜೋಲಾಡಿ

ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೊಗೆ ತುಂಬುಂಡು

ನಿಂತಿರುವ ಕೆಂಪಣ್ಣನ ಮೊಕ್ಕ

ಉಪ್ಪೋ ಅಂಥಾ ಉರುಬಿದರಂತಾ || ಸಿದ್ಧನ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು

ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಗೆನೆಲ್ಲಾ ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಿದ ಕೆಂಪಣ್ಣ ಗುಡ್ಡುಗುಡ್ಡುನೊ ಮೊದಲಂತಾ

ಹುಟ್ಟು ನೀಲಿ ಬೆಪ್ಪು ನೀಲಿ

ಆನಂದದ ನೀಲಿ

ಡಿತಣದ ನೀಲಿ

ಮಣ್ಣು ತಿನ್ನುವ ನೀಲಿ

ಕಲ್ಲುಕರಗುವ ನೀಲಿ

ಹುಸಿ ಸಿದ್ಧನ ನೀಲಿ

ರೋಣ ಸಿದ್ಧನ ನೀಲಿ

ಗಳಗ ಸಿದ್ಧನ ನೀಲಿ

ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ

ಎಂಭತ್ತೆಂಟು ನೀಲಿ ಅವನ

ಹೊಟ್ಟೆ ಒಳಗ ಓಡಾಡಿತಂತಾ

ಯಾವಾಗ ಎಂಭತ್ತೆಂಟು ನೀಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಗಳೊಳಗ ಓಡಾಡಿ, ಗುಡುಗುಡುಂತಾ ಗುಡುಗಿ, ಬರ್‌ಸಿಳ್ಳಾಗಿ ಒಡ್ಡು ಬಿಡ್ಡು ನೀಲಿ ಬಂದ ಗ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಿದ ಕೆಂಪಣ್ಣ.

ಕಂಡಕಂಡವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೆಂಪ

ಕಲ್ಲನಾದರು ಹೊಡೆದನಂತಾ

ಹಳ್ಳಕಾಯಿ ಕಂಡಾರೆ

ಕಟ್ಟನೆ ಕಡಿದವನೆ

ಎಕ್ಕದ ಹಾಲ ಕಂಡರೆ

ಪಕ್ಕನ ಬಾಯ ಬಿಟ್ಟನಂತಾ

ಮುಗಂಡುಗ ಸುಣ್ಣದ ತಿಳ

ಮೂಗಲ್ಲಾದರೂ ಎಳೆದನಂತೆ

ಅರವತ್ತಾರು ಆಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆಂಪಾ

ಒಬ್ಬ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಎತ್ತ ಹಾಕುಂಡು

ಬತ್ತ ಬಡಿಯಾಂಗ ಬಡಿದನಂತಾ

ಆಗ ಅರವತ್ತಾರ್ ಆಳ ಬಂದು ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಪಾದಕ್ಕಾ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ. 'ಬುದ್ಧಿ, ಶ್ರೀರಂಗವಟ್ಟದರಂಗಸ್ವಾಮಿಗ ದಾಸೋಹ ಆಗಬೇಕುಂತಾ ಚಿನ್ನದ ತೊಲಗೇದು, ಗರುಡುಗಂಬ ಸಿಲ್ಪವರಗೂ ನಾವು ಕವಡಕಾಸ್ ಕೊಡಾದಿಲ್ಲಾ ಅಂದಾ.

ಬಟ್ಟೆ ಜೀತ ಗೇಂತ್ ಇದ್ದೀವಿ ಪ್ರಭು' ಅಂದ್ರು. ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳಿದ್ದು 'ಕೆಂಪಾ ಬೆಳ್ಳಿ ಮೂಡಿ ಬೆಳಕರಿಯೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಾರಲ್, ಹಾಳ್ ಮೂಡಿ ಮಳವಳ್ಳಿ ಬಾರಾರ ಮಾಡ್ತೀನಿ. ಅರವತ್ತಾರು ಆಳು ಮಳವಳ್ಳಿಗೋಗಿ' ಅಂದ್ರು. ಅರವತ್ತಾರು ಆಳು ಮಳವಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಕುಲುಮೆ ಗಟ್ಟಿಯೊಳಗ ಕೆಂಪಚಾರಿ ಕತ್ತಿನ ಮಗ್ಗುಲಿದ್ದು ಇಂದು ಕಟ್ಟಕಳಕು ಒಂದು ಕಚ್ಚೆಪಾವ್ವ ಇಲ್ಲೆ ತನ್ನ ಮಾನವಾ ತಾನೇ ಮುಚ್ಚಿಕ್ಕವಾ ಅಂದ್ರಾ ಮಗನ್ನ ಬಟ್ಟಾಪಾಡ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟು ನಿರ್ವಾಣದಲ್ಲಿ ಕುಣಿತಿದ. ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಮುಂದಗಡೆ ಕೆಂಪಣ್ಣ ಹಿಂದುಗಡೆ ಕುಂದೂರು ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಂಪಣ್ಣನ ಮುಂಗೈ ಇಡಿದುಕೊಂಡು ಕತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಗುದ್ದು ಗುದ್ದಿ ಕಾಣಗನ ಗವಿಯೊಳಗ ಸೆರೆ ಮುಡಗುಬುಟ್ಟು ಬಾರಿ ಗುಂಡನ್ನು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಚಾಚಿ ಸಾಸನ ಬರೆವಿದ್ದಾರೆ. 'ಕೆಂಪಣ್ಣ ಇವತ್ತು ನಿನಗ ನಾ ಗುಂಡ ಚಾಚಿದ್ದೀನಿ ನಾಳೆ ಕಲಿ ಉದ್ಯವವಾಗುವಾಗ ಕಲಿಯನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ನರಮಾನವರ ಕಣ್ಣೆಗೆ ಕಾಣದೆ ನಾ ಮರು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗುವಾಗ ಬೊಪ್ಪೇಗೌಡನ ದೊಡ್ಡಿಯೊಳಗ, ಇಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಚಾಚಿದ ಗುಂಡ ನನಗೆ ಚಾಚು ಅಂದರಂತೆ.

ಛಿ ಇವತ್ತು ಮಾರಳ್ಳಿ ಮನಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಮಗನ ತರೊಕೆ ಹೋಗಿ ಮಾರಳ್ಳಿ ದುಂಬುಧೂಳು ನನ್ನ ಮಂಡಾ ಕೌಸ್ಯಂದಿದ್ದಾದ್. ಇವೊತ್ತು ಸಕ್ಕಂ ಸಮರಾತ್ರಿಯೊಳಗಾ ಭಗಿರಾಜನ ಮತ್ರಿ ಜಾಲಾರಾ ಗಂಗಾದೇವಿ ನಿನ್ನಾ ಮಾಡ ಟೈಮನಲ್ಲಿ.

ಕುಕ್ಕೂರು ತಲಕಾಡು

ಮಾಲಂಗಿ ಮಡವಿಗಾ

ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು

ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನ

ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಬೇಕು ಅಂದರಯ್ಯ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನ ಸಾಲು

ಯಾವಾಗ ಬೊಪ್ಪಗೌಡನಹಟ್ಟಿಗಾ ಬರುವಂತ ಗುರುದೇವರ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ನೋಡಿದು, 'ಶರಣಾರ್ಥಿ ನಮ್ಮಪ್ಪಾಜಿ, ಮಾರಳ್ಳಿಗೋಗಿ ಮಗನ ತತ್ತಿ' ಅಂಥಾ ಹೇಳಿದ್ರಲ್ಲಾ ಇವೊತ್ತು ಒಬ್ಬರೇ ಬಂದಿರಕಾ ಕಾರಣವೇನು' ಅಂಥಾ ಕೇಳ್ತ 'ದೊಡ್ಡಮ್ಮ, ಏಳುವರ್ಷದ ಮಗನಗಾ ನಾ ಹುಚ್ಚು ಕೊಟ್ಟದ್ದೀನಿ ಇನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಂಟಾ ಅನ್ನ ನೀರು ಒಂದೊಪ್ಪೂರು ಇಲ್ಲ. ಏಳುಬಾಯಿ ಹೊನ್ನುತ್ತ ಎಲಕುಂದೂರು ಬೆಟ್ಟ ಕಾಳಿಂಗನ ಕಲ್ಲಗವಿಗಾ ಎಸಿದ್ದೀನಿ. ನಾನಿವತ್ತು ಕುಕ್ಕೂರು, ತಲಕಾಡ ಮಾಲಂಗಿ ಮಡುಗಾ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.' ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹೇಳಿದು, 'ಅಪ್ಪಾಜಿ ಜಗತ್ತದಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬ ದೇವರಗುಡ್ಡ ಒಂದೊತ್ತು ಇರಾದೆ ಕಷ್ಟ. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಂಟಾ ಅನ್ನ ನೀರು ಇಲ್ಲದ ಕಾಳಿಂಗನ ಕಲ್ಲ ಗವಿಗಾ ಎಸಿನಿ ಅಂತಾ ಹೇಳಿದರೆಲ್ಲಾ, ಅವ ಸತ್ತು ಹೋಗ್ಗೆ ಜೀವ್ ಸ್ಥಿತ ಉಳಿದಾನ ಬುದ್ದಿ' ಅಂದ್ರು. ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳಿದು; 'ದೊಡ್ಡಮ್ಮ, ನಾನು ಮಾಲಿಂಗನ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡ್ಕ ಬರಾಗಂಟಾ. ಸೂಲ ಇಟ್ಟುಂಡಿರು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸಾಯಲ್ಲಾ, ಅವನ್ನ ನರಗ್ಯಾನ ಬಿಡ್ಬಬೇಕು ಋಷಿಗ್ಯಾನ ಬರ್ಪಬೇಕು, ದುರುಳು ಬುದ್ದಿ ಹೋಗಿ ಅವ್ವ ಗುರುಬುದ್ದಿ ಬಂದು. ಗುಡ್ಡ ಗುಡ್ಡರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿ ಮಾಡ್ಬೇಕು'. ಈವಾಗ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ

ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನ

ಇಲ್ಲಿ ಬರಮಾಡವ್ವ

ಬಣ್ಣ ಕುರುಡ

ಅಪ್ಪಲ್ಲಾಡಿದ ಮಾತಾ

ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಕೇಳ್ಕಂಡು

ಹೊಂಗ ತೋಪಿಗಾ ತಾಯಿ

ಬೊಳ್ಳುಬೊಳ್ಳುನ ಬಂದಳಂತೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಬರುವಂತ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹೊಂಗತೋಪಿನೊಳಗಿರೋ ಮಡಿವಾಳಮಾಚಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದು; 'ಇಷ್ಟು ದೂರ ದಯ ಬಂದದೇನು ಮಾತಾಯಿ' ಅಂಥಾ ಕೇಳ್ತ 'ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಅಡ್ಡ ಆಗಿದೆ ದಯಮಾಡು ನನಕಂಡು' ಅಂದ್ರು.

ದೊಡ್ಡ ಮುಖವಿನ ಮಹಿಮೆ
ಮಾತರೇವರು ಕೇಳಿದರು
ಮುಂಚರಿ ದೊಡ್ಡ ಮುಖ
ಹಿಂದರಿ ಮಾತರನ್ನು
ಬೊಟ್ಟೆಗಿಡಿಸಿ ಹಬ್ಬಿಗು

ಒಪ್ಪದಲ್ಲೆ ದೊಡ್ಡವರೊಂದು || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಮಡಿವಾಳ ಮೂಕಯ್ಯ 'ಕರಣಾಕ್ಷಿ ಧರಣಿ ದೊಡ್ಡಯ್ಯ' ಅಂದ್ರೆ 'ಕರಣಾಕ್ಷಿ
ನನಕಂದಾ' 'ನನ್ನ ಕರಣ ಕಾರಣವೇವು ಬುದ್ಧಿ' ಅಂಥಾ ಕೀಳಿ 'ಕಂದಾ' 'ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಾ
ಕಾವಿ ಮಡಿ ಮಾತರೇವು ಕಾವಿ ಮಾತಿ ಮುದಾಕೊಡ್ತೀಯೆನ್ನಾ' ಅಂದ್ರೆ 'ಮಂಡಿತವಾಗಿ
ಕಾವಿ ಮಡಿ ಮಾತಾ ಕೊಡ್ತೀನಿ ಮುಖವು' ಅಂದಾ 'ಮಾತಯ್ಯ ಸಾಲಗಲಿ ಸುಡಿಪಾದ
ನುಡಿದಂತಾ ನಡೆಕಳಾದು ಬಿಳಾ ಕಪ್ಪ ನನಕಂದಾ'

ಪ್ರಾಣ ಮೋದರು ಸರಿಯೇ

ಜೀವ ಮೋದರು ಸರಿಯೇ

ಖಂಡಿತವಾಗಿ ತಂದೆ ನಿಮ್ಮ

ಕಾವಿ ಮಡಿ ಮಾತುಕೀನಿ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

'ಶಭಾಸ್ ನನಕಂದಾ ಮಾತಿಗ ತಪ್ಪದ್ರಾ ವಿನ ಮೊದ್ಲಿ' ಅಂದ್ರೆ 'ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟ
ಬಿಡಿ ಬುದ್ಧಿ' ಅಂದಾ 'ಹಾಗಾದ್ರ ನಾ ಕಾವಿಮಡಿ ಮಾತಾ ಬೇಕಾದ್ರ ಭಗಿರಾಜನ
ಪುತ್ರಿ ಜಾಲಾರಾ ಗಂಗಾದೇವಿ ನಿನ್ನಾ ಮಾಡೊ ಬೇಮು ಸಟ್ಟಂ ಸಮರಾತ್ರಿಯೊಳಗಾ
ಕಾವಿ ಮಡಿಗೋಗ್ ಬೇಕಾದ್ರ'

ಅಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿ ಸದ್ದು

ತಾಗಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಮಗನೇ

ನರ ಉಳಿನ ಶಬ್ದ

ಕರಣಾಕಾ ಬೀಳಾಕಿಲ್ಲ

ಪಂಚನ ಬೆಳಕು

ಕಣ್ಣೆಗ ಕಾಣಕಿಲ್ಲಾ

ನೀನೆ ಪೆಂಚ್ ಹಿಡಿಬೇಕು

ನೀನೇ ಮಡಿ ಬುಡಬೇಕು

ಮಡಿ ಎಕ್ಕಳಬೇಕು

ಕುಕ್ಕೂರು ತಲಕಾಡು

ಮಾಲಂಗಿ ಮಡುನಲ್ಲಿ

ಕಳಕೊಟ್ಟ ಕಾವಿಬಟ್ಟೆ

ನೀರ್ದಾಚಾಕಿಲ್ಲಾ
 ಕಲ್ಲನ ಮೇಲಾ
 ಎತ್ತಿ ಬಡಿಯಕಿಲ್ಲಾ
 ಮುಸ್ಸಿ ಹಿಂಡಾಕಿಲ್ಲಾ
 ಮುಳ್ಳುನ ಮೇಲಾ
 ಒಣೆಯಾಕಿಲ್ಲಾ
 ನನ್ನ ಕಾವಿಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ಳ
 ಒಂದ್ ಕೋಟಿ ಹೇನು
 ಒಂದ್ ಕೋಟಿ ಕೂರ
 ಅಲ್ಲಿರಾ ಕೂರ ಹೇನು
 ಒಂದಾದರು ಸಾಯಕಿಲ್ಲಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮಡಿವಾಳಶೆಟ್ಟಿ ಹೇಳ್ತ 'ಸ್ವಾಮಿ, ಐದು ಜನ ಮಾಡ ಕೆಲ್ಸವಾ ಒಬ್ಬನಗಾ
 ನೇಮ್ನುಕಿದ್ವಾರಲ್ಲಾ ಅದ್ರ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಾ ನಾ ಕಳೆಕಳಾಕು ಇಲ್ಲಾ ಉಳ್ಕಳಾಕು ಇಲ್ಲಾ
 ನಿಮ್ಮ ಮಾತನಂತಾ ನಾ ಮಾತ್ ಕೊಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಾ ತಪ್ಪಾಯ್ತದಾ ಕೈ ಹಿಡ್ಡ ಹಡ್ಡಿ
 ಒಂದು ಮಾತಾ ಕೇಳ್ಕಬತ್ತಿನಿಪ್ಪಾ ಮಾಯಕಾರ

ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಪ್ಪ

ಮಲ್ಲಿಗಾ ಮಾದೇವಿ ದಂಡಕ

ಓಡೋಡಿ ಬಂದನಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮುಟ್ಟುತಟ್ಟಿನ ಬಟ್ಟೆಯುತ್ಕಂಡು. ಹುಬ್ಬು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದಾಂತಾ ಮಲ್ಲಿಗಾ ಮಾದೇವಿ.
 ಪತಿದೇವರ ಮೊಖಿ ನೋಡಿ ಹುಬ್ಬು ಸುತ್ತುದ ನಿಲ್ವಿದ್ದಾಳೆ. 'ಎಂದು ನೋಡಿದ್ರ ಚಂದ್ರನ
 ಕಳ ಇದ್ದಾ ನಿಮ್ಮ ಮೊಖಿ ಬ್ಯಾಸ್ಕ ಬಿಸಿಲ್ಲ ಮಲ್ಲಿಗ ಹೂವು ಕಂದಿರ ಹಾಗೆ ಕಂದಿರಲು
 ಕಾರಣವೇನು ಪ್ರಭು' ಅಂದ್ನು. 'ಮಡದಿ, ಮಹಾನುಭಾವ ಧರೇಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಕಾವಿಮಡಿ
 ಮಾಡ್ಲೇಕಂತಾ.' 'ಮಾಡ್ಕೊಡಿ ಮಾ ಪ್ರಭು' ಅಂದ್ನು. 'ಕಾವಿ ಮಡಿ ಅಂದ್ರ ಅಪ್ಪು
 ಸುಲಬವಲ್ಲ ಮಡದಿ, ನಾನೇ ಪೆಂಚ್ ಹಿಡಿಬೇಕು ನಾನೇ ಮಡಿ ಬಿಡಬೇಕು, ಮಡಿನೂ
 ಎತ್ಕಬೇಕು. ಮೇಲ್ ಚಪ್ಪರನೂ ಹಿಡ್ಕಬೇಕು. ಕುಕ್ಕೂರು ತಲಕಾಡು ಮಾಲಂಗಿ ಮಡಿನಲ್ಲಿ
 ಸ್ನಾನಮಾಡುವಾಗ ಕಳಕೊಟ್ಟ ಕಾವಿಬಟ್ಟು ನೀರಗ ಅಜ್ಜಾಕಿಲ್ಲಾ. ಕಲ್ಲನ ಮೇಲಾ
 ಬಡಿಯಾಕಿಲ್ಲಾ, ಮುಸ್ಸಿ, ಹಿಂಡಾಕಿಲ್ಲಾ ಒಂದ್ ಕೋಟಿ ಕೂರ ಒಂದ್ ಕೋಟಿ ಹೇನು,
 ಅವ್ರ ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದದಂತಾ. ಅಲ್ಲಿರ ಕೂರ ಹೇನು ಒಂದು ಸಾಯಕಿಲ್ಲಾವಂತಾ'
 ಮಾಚಯ್ಯ ಅಡಿದ ಮಾತ್ ಕೇಳಿ ಮಲ್ಲಿಗ ಮಾದೇವಿ. 'ಸ್ವಾಮಿ ಸತಿಗ ಒಂದ್ ಕಷ್ಟ
 ಪತಿಗುಂಟು, ಪತಿಗ ಒಂದ ಕಷ್ಟ ಸತಿಗುಂಟು ಹಂದ್ತಿ ಅನ್ನ ಮಮಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ

ಅವೊತ್ತು ಮಗನ ಕೊಯ್ತಿ ಭಂಗಿ ಮಾಯ್ ಮೊಡ್ಗೊಂಡು ಕತ್ತ ಕೊಯ್ತಿ ಬಂದ್ರವಾ
ಪಡಕಂಡಾ ಮಾನುಭಾವನಾ ದಾ.

ನನ್ನನೇ ಕೊಯ್ತಿ ಕಳೆಪ್ಪಾ
ಈ ತಲಾವಾಟ ತಕ್ಕಳ್ಳಿಪ್ಪಾ
ನನ್ನನೇ ಕೊಂಡು
ತಲವಾಟ ತಕ್ಕಳ್ಳಿ
ಬಾನಿಯ ಮೊಡ್ಕಳ್ಳಿ
ಬಾನಿಗೆ ರಕ್ತವಾ ಬಿಟ್ಟುಂಡು
ಮಿದುಳನಾದರೂ ತಕ್ಕಂಡು
ನೀಲ ರವ ಮೊಡಿರಪ್ಪಾ
ಎರಡು ನೇತ್ರ ರಿತ್ತು
ಕಾಳಿಣ್ಣ ಕೆಂಪಿಣ್ಣ
ಎರಡು ಪೆಂಜು ಮೊಡ್ಕಂಡು
ನನ್ನ ಅಂಗೈನಸ್ತು ತರ್ಕಳಿಪ್ಪಾ
ಇಸ್ತಿಪೆಟ್ಟಿ ಮೊಡಿರಪ್ಪಾ
ಬೆನ್ನನೇ ತರ್ಕಂಡು
ಪಟ್ಟಾಕಲ್ಲ ಮೊಡ್ಕಂಡು
ಇಮ್ಮಡಿ ಸರವ ರಿತ್ತು
ತಂತಿಯ ಮೊಡ್ಕಂಡು
ಮಾಗುರುಪಿನಾ ಪಾದಕ್ಕ
ನೀವು ಕಾವಿ ಮಡಿ ಮೊಡಿರಪ್ಪಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಮಡಿವಾಳಶೆಟ್ಟಿ ಹೇಳಿ: 'ಗುರಿ ಸೇರಕಿಂತ ವಿಷ ಕುಡ್ಕಂಡು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಿಬಿಡಬೊದು,
ಕಾವಿ ಬಟ್ಟಿಯವರ ಸಂಗ ನಮಗ ಸರಿಯಿಲ್ಲಾ. ಜಗತ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಹತ್ಯೆ, ಸಿಸುಹತ್ಯೆ,
ಗೋಹತ್ಯೆ, ಮೂರು ದೊಡ್ಡದು ಅಂಥಾ ಹೇಳಿದ್ದರಾ ದೊಡ್ಡವರು' ಇಂಥ ಸ್ತ್ರೀ ಹತ್ಯೆ
ಪಾಪಕ್ಕ ನನ್ನ ಗುರಿ ಮೊಡಿದ್ಕಪ್ಪಾ ಮಾಯಕಾರ

ಸ್ನಾನ ಮಡಿಯ ಮಡಿ
ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಪ್ಪಾ
ಸಣ್ಣ ಮಡಿ ಉಟ್ಟುಂಡು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಶರಣಾರ್ಥಿ ನಮ್ಮಪ್ಪಾಜಿ' 'ನಿನಗೆ ಶರಣಾಗಲಿ ನನಕಂಡಾ' 'ಇವೊತ್ತು ದಯಮಾಡಿ
ಮಾಪ್ರಭು ಮಾಲಂಗಿ ಮಡುಪಿನಲ್ಲಿ ಕಾವಿ ಮಡಿ ಮೊಡ್ತೀನಿ' ಅಂದಾ. ಅವಾಗ
ನಮ್ಮಪ್ಪಾಜಿಯವರು ಬೊಪ್ಪೇಗೌಡನ ದೊಡ್ಡಿಯನ್ನ ಬಿಟ್ಟು

ಅಷ್ಟಕೋಳಿಗ ಕಂಡಾ
 ಅಷ್ಟಾಂಗ ತ್ರಿಶೂಲ
 ತ್ರಾಮದ ಮೈದ್ಯಾಲ
 ಹೆಗಲ ಮೇಲ ಬೆಳೆ
 ಕೊರಲ ದಾದರಾಕ್ಷಿ
 ಗಂಜುಗತ್ತಿ,
 ಸಿರದ ಮೇಲಾ ಹೊತ್ಕಂಡು
 ಮಂಟಪದ ಕಂಡಾಯ
 ಹೆಗಲಮೇಲಾ ಹೊತ್ಕಂಡು
 ನವಿಲುಗರಿ ಗೊಂತಾ
 ಉರಿಸಿಂಗಿ ಕೊರಾಡ
 ಬೆನ್ನ ಮೇಲ ಕಟ್ಟಂಡು
 ಮುತ್ತಿನ ಜೋಳ್ ತೆಗೆದು
 ಅಷ್ಟಾ ಪರಂಜೋತಿ
 ಮುಂಗೈಗಾಧರ ಮಾಡಿ
 ಏಳುಗಿಣ್ಣಿನ ಬೆತ್ತ
 ಬಲದ ಕೈಲಿ ಹಿಡಕಂಡು
 ತಂಜೂರಿ ತೆಗೆದವರಾ
 ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಧರಿಸವರೆ
 ಕಂಡಾಯ ತೆಗ್ಗು
 ಹೆಗಲ ಮೇಲ ಹೊತ್ಕಂಡು
 ಮಂಡಾ ಉರಿಯ ತೆಗೆದರಂತಾ
 ಮಂಡಿಗಾ ಗಂಡಾ ಕಟ್ಟಿದರಯ್ಯ
 ಎಡದ ಒನ್ನ ಪಾದಕ್ಕ
 ಕಟ್ಟಿಗಾದ ಎಲವಾರಿ
 ಬಲದ ಒನ್ನ ಪಾದಕ್ಕ
 ಬಸವನ ಪವಾಡ
 ಎರಡು ಒನ್ನ ಪಾದಕ್ಕ
 ಮುಳ್ಳಿನ ಪವಾಡ
 ಹಿಂದಲ ಪಾದವ ತೆಗೆದು
 ಮುಂದಕ್ಕ ಮಡಿಗವರ

ಉಗ್ರಾಣವ ಕಡೆವರಂತಾ

ಝಲ್ಕುಝಲ್ಕುನೇ ಬಂದರಂತಾ || ಸಿವ್ವಯ್ಯ, ಸ್ವಾಮಿ ಮನ್ನಿ

ಯಾವಾಗ ಉಗ್ರಾಣಾದ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮಾತೃಭೂಗಲ ರ್ಥಲ, ರಾಲ್ಯನಃ
ಬಂದಿದ್ದಾರ ಮುಂಚರಿ ಮಡಿವಾಳಶೆಟ್ಟಿ, ಹಿಂಚರಿ ಮಃ ಗುರುಪು

ಬೊಮ್ಮಗೌಡನ ಹೆಚ್ಚು

ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟವರೆ

ಯಾವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ

ಗುರುದೇವ ಬತ್ತವರೆ

ಹೊಂಗತೋಪ ಕಡು

ಶಾವಣಸುರನ ಬೆಟ್ಟ,

ಎಡಗಡೆ ಬಿಟ್ಟಿರು

ಬಸವನ ಬೆಳ್ಳಿ

ಹೊರಗಡೆ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ

ಕುಕ್ಕೂರು ತಲಕಾಡೆ

ಪ್ರೇಮಾದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡವರೆ

ಮಾಲಂಗಿ ಮಡುವಿಗಾ

ನನ್ನ ಮಾಯಕಾರ ಹೊರಟರಂತಾ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಮಾಲಂಗಿ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತೊಂದು. ಅದು ಸಿದ್ಧರಾಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಆ ಸಿದ್ಧರಾಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಏನಂತಾ ಸಾರಿದ್ರು. 'ಮಾಲಂಗಿ ಮಡುವಾಗಲಿ. ತಲಾ ಕಾಡ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಶರಣರು ಮುಕ್ತಿಯಾದದಕಾ ಇದಕ್ಕಾ 'ತಲಕಾಡು' ಅಂತಾ ಹೆಸರಾಗಲಿ'

ಮಾಲಂಗಿ ಮದುವಾಗಲೆಪ್ಪಾ

ತಲಕಾಡು ಮಲ್ಲಗಲೆಪ್ಪಾ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ನಮ್ಮಪ್ಪಾಜಿ, ತುಂಬಿದಾ ಸೋಮಾರ ದಿವ್ಯ ಏಕಾಂಗಿ ವಸ್ತು ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡಯ್ಯ
ಬಿರುದು ಬಿಂಕನ್ನು ಕಳೆದು ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'ನಾನು ಮಾಲಿಂಗನ
ಮಡುವಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಗಂತಾ ಈ ಕಾವಿ ಬಟ್ಟಿ ಮಡಿ ಮಾಡು ಕಂದಾ' ಅಂದ್ರು.
ಮಡಿವಾಳಶೆಟ್ಟಿ ಎರಡು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬ್ಬಂಡು

ಚಂದ್ರಾಯುಧ ಪಿಡ್ಕಂಡು

ಮಡದಿ ಮುಂದಲಾ ಹಿಡದನಂತಾ

ఒందు ఐట హోదదనంతా ||సిద్ధయ్య స్వామి ఓన్న||

ಯಾವಾಗ ಮಡದಿ ಮುಂದಲೆ ಓಡು ಒಂದೇಬು ನೋಡಲು, ಎರಡು ಕುರು
ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ತಲವಾಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಮಡಿವಾಲ ಮಾಡಿವಾ, ಬುಂಡು ಮಾಡಿವಾ
ಬಾಂಡಿಲೇ ರಕ್ತ ಬಿಸ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮದ್ಯ ತಕ್ಕಂಡು ನೀರಿರದ ಮಾಡಿ, ಎರಡು ನೇತ್ರವದ್ದ
ಕಿತ್ತಂಡು ಕಾಳಿಗ್ಗ-ಕೆಂಚಿಗ್ಗ, ಎರಡು ಪೆಂಜು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಂಚಿಗ್ಗನ ಪಂಜ್ಜ ಎರಡ
ಕಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಂಡ, ಕಾಳಿಗ್ಗನ ಪಂಜ್ಜ ಬಲದ ಕಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಂಡ
ಲಂಗೈನಸ್ತ ತರ್ದು

ಇಸ್ತಿಪೆಟ್ಟಿ ಮಾಡ್ಕಂಡು

ಬೆನ್ನನೇ ತರ್ಕಂಡು

ಪೆಚ್ಚಕಲ್ಲ ಮಾಡ್ಕಂಡು

ಮಡದಿ ಹಿಮ್ಮಡಿ ನರವ ಕಿತ್ತು

ತಂತಿಯ ಮಾಡ್ಕಂಡು

ಕಾವಿ ಮಡಿ ಮಾಡುತಾನೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಹುಟ್ಟಿದ ಗಂಗಾ ಒಳಗಾ

ಹುಟ್ಟಿ ಬಾರದ ಪುಷ್ಪ

ಆಳುದ್ದ ಗಂಗಾ ಒಳಗಾ

ಎಳ ಬಾರದ ಪುಷ್ಪ

ಮೂರು ಮುಳಗ ಮುಳಗಿದರಂತಾ

ಮೇಲಕ್ಕಾದರು ಎದ್ದರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮೂರು ಮುಳ್ಳ ಮುಳಗವರೆ

ಮೇಲ್ಕ ಎದ್ದವರೆ

ಆತ್ಮಲಿಂಗ ತೆಗೆದರಂತಾ

ಜ್ಯೋತಿಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ಕುಡ್ ಜಡೆಯ ಜಡೆಯ ಎಡಕ ಬಲಕ ಒದರಿ. ಆತ್ಮಲಿಂಗವನ್ನು ತೆಗ್ಗು
ತೊಳೆದು ಬೆಳಗಿ ಲಂಗೈನೋಳಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಆತ್ಮಲಿಂಗ ಅಣಸಕ್ಕೊ
ಭೂಮಿಗೂ ಧಗಧಗ್ಗ ಹಕ್ಕ ಉರಿತಿತ್ತು. ಮಡಿವಾಳಶೆಟ್ಟಿ ನೋಡ್ಕ

ಆತ್ಮಲಿಂಗವ ಕಂಡಂತಾ

ಮೂರ್ಚಿ ಬಿದ್ದೋದನಂತಾ

ಯಾಕೋ ಮಾಡಪ್ಪ

ಅಂದರು ನನ್ನ ಗುರುವು

ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮಲಿಂಗದ

ಹಬೆಯ ನಾನು

ತಡೆಯಲಾರಿ ಮಾಯಕಾರ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಒಂದು ಕೋಟಿ ಕೂರ, ಒಂದ್ ಕೋಟಿ ಹೇನು ಒಂದು ಸತ್ತಿಲ್ಲಾ. 'ಶಫಾಪ ನನ್ನ ಮಗನೇ ನಡಿಯೋ ಮಾಚಪ್ಪಾ' ಅಂತೇಳಿ ಬಿರುದು ಬಿಂಕಾನೆಲ್ಲಾ ಧರಿಸಿದಾಗ, ಮಡಿವಾಳ ಶೆಟ್ಟಿ ನಾಲ್ಕು ಮೂಲ ಎಂಟುದಿಕ್ಕು ಪೆಂಜನ ಸೇವಾ ಮಾಡಿ, ಕೆಂಚೆನ್ನ ಪೆಂಜನ್ನು ಎಡದ ಕಾಲ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಂಡು ಕಾಳೆನ್ನ ಪೆಂಜನ್ನು ಬಲದ ಕಾಲ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಂಡು ನೆತ್ತಿ ಮೇಲಾ ಚಪ್ಪರ ಕಟ್ಟಿಂಡು.

ಎಡದ ಕೈಯಿನ ಒಳಗ

ಮಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಕೆಂಡು

ಬಲದ ಕೈಯಿನ ಒಳಗ

ಮಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಂಡು

ಮಾಲಂಗಿಯ ಮಡುವಾ

ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟವರೆ

ತಲಕಾಡ ಮಡುವಿಗೆ ನನ್ನ

ರಾಜಗುರು ದಯವಾದರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಯಾವಾಗ ತಲಕಾಡು ಮಡವಿಗೆ ಒಂದು, ಮಡಿವಾಳಶೆಟ್ಟಿ ಹೇಳ್ವ 'ಭಗಿರಾಜನ ಪುತ್ರಿ ಜಾಲಾರಾ ಗಂಗಾದೇವಿ ನಿನ್ನಾ ಮಾಡಾ ಟೀಮು ಅಂಥಾ ಹೇಳಿದರಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿ ಆ ಗಂಗಮ್ಮ ನಿನ್ನಾ ಮಾಡಾ ಟೀಂ ನೋಡ್‌ಬೇಕು'. 'ಮಾಚಯ್ಯ ನಿಜವಾಗ್ನೂ ನೋಡ ಬೇಕೋನೋ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡು ನನಕೆಂದಾ' ಅಂದ್ರು. ಆ ತಲಕಾಡ ಮಡುವಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡುವಾಗ ಎರಡು ಪೆಂಜಿನ ಬೆಳಕು ಉದ್ಭವವಾಗಿ ಕಂಡಬಿಡ್ತು. ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಮುಂದಲ ಗಂಗಾ ಮುಂದ್ಯಾ, ಹಿಂದಲ ಗಂಗಾ ಹಿಂದ್ಯಾ ಹರಿತ್ತಿದ್ದಾದ ಗಂಗಾದೇವಿ ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಚಕ್ಕಿನ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಮಹಾನುಭಾವ ಕಲಿಪುರಷನನ್ನು ಕಂಡು ಕ್ಲಾಮುಚ್ಚೆಂಡು ಕೂತ್ಕಂಡ್ರು. ಮಾಚದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೂರ್ ಫರ್ಲಾಂಗ್ ದೂರ ಮಡಿ ಬಿಟ್ಟಿಂಡು ಬಡಗಲಾಗಿ ಹೊರಟ್‌ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾ ಮೂರ್ ಫರ್ಲಾಂಗ್ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕು ಅಂತು ನೋಡ್ವ ಮಾಚಯ್ಯ...

ನಡಿಯಲಿ ತಪ್ಪಾಯ್ತು

ನುಡಿಯಲಿ ತಪ್ಪಾಯ್ತು

ಮಡಿ ಮಾಡದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಯ್ತು

ಯಾವುದರಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿದು

ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಅರುವಾಗಲಪ್ಪಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳಿದ್ದು 'ಮಾಚಿಯು ನಡೆಯಲೂ ತಬ್ಬಿಲ್ಲಾ ನುಡಿದಂತು ನುಡಿಯಲೂ ತಬ್ಬಿಲ್ಲಾ, ಮಡಿ ಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲೂ ತಬ್ಬಿಲ್ಲಾ ಬೊಪ್ಪಗೊಡನಮೊದ್ವಿಗ ಬರುವಾಗ ಏನಂತಾ ಹೇಳ್ತೆ ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿ ಸದ್ದಾಗಲಿಲ್ಲಾ, ನರಮುಂಡಾ ಮಕ್ಕಳು ಕಣ್ಣೆಗ ಕಣಾಕಿಲ್ಲಾಂತ ಹೇಳ್ತು ನಿಜವೋ ಸುಳ್ಳೋ', 'ನಿಜ ಪ್ರಭು' 'ತಂತ್ರಿಗ ನೋಡು ಎರಡು ಪಂಜಿನ ಬಳಕೆ ಉದ್ಭವ ಆಗಿತ್ತಿದ್ದಾದ. ಅವ ಯಾರ ಎತ್ತ ಕಂಡಾ, ನೀ ತಿಳ್ಳೆ ಬಪ್ಪಾ ಅಂದರಯ್ಯ

ಅಪ್ಪಲ್ಲಾಡಿದ ಮಾತು

ತುಂಬಿದಾ ಸೋಮಾರ

ಮಾಚಿದೇವರು ಕೇಳ್ಕೊಂಡು

ಕಪ್ಪುಧೂಳ್ತ ಕೊಟ್ಟರ ನಾ

ತಕ್ಕೊಡೋಯ್ಯಿನ ಅಂದರಂತು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಈ ಕಪ್ಪು ಧೂಳ್ತ ಕೊಟ್ಟರ ವಿಂಡಿತವಾಗಿ ತಕ್ಕ ಹೋಯ್ತಿನಿ ಪ್ರಭು' ಅಂದಾ ಯಾವಾಗ ಮುತ್ತಿನ ಜೋಳ್ಗೆ ಬಲದ ಹಸ್ತವನ್ನು ಹಾಕಿ, ಮಟ್ಟಿ ಕಪ್ಪು ಭಸ್ಮಾಂಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ

ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನನ್ನೇ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು ೧೫ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದಿಂದ ಫಲಹಾರದಯ್ಯನೆಂಬ ಮಡಿವಾಳ ಅವರೊಂದಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ ಎಂಬ ಸೂಚನೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅವನನ್ನು ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಾಚಯ್ಯನಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ೬೩ ಪುರಾತನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಸಿರಿಯಾಳನ ಕತೆಯನ್ನು ಮಾಚಯ್ಯನ ಕತೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಗನನ್ನು ಕೂದು ಶಿವನಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡುವುದು ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಹೃದಯ ವಿದ್ರಾವಕ ಕತೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಲಾವಿದರು ಸಿರಿಯಾಳನ ಕತೆಯನ್ನು ಮಾಚಯ್ಯನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಓದು ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ಇದು ಒಗ್ಗದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿಲ್ಲಾ.

ಕಲಿ ಸಾರಿದ ಸಾಲು

ಅಪ್ಪ ಕೊಟ್ಟ ಕಪ್ಪು ಧೂಳೆ
 ಎತ್ತಂಡು ಮಾಚಪ್ಪಾ
 ಕಲಿಪುರಷನ ದಂಡಕಾಗ
 ಓಡಿ ಓಡಿ ಬಂದರಂತಾ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ಯಾರ್ನಾ ನೀನು' ಅಂದಾ

'ನಾನು ಕಲಿ ಪುರುಷ ಕಾಣ್ನಾ'.

'ಹೊತ್ತಿರುವರ್ಯಾರು'

'ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡ್ತ ಹೆಂಡ್ತಿ'

'ನಡೆಕ ಬರವರ್ಯಾರು?'

'ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ತಾಯಿ'

'ತಾಯಿ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರದೇನಪ್ಪಾ'

'ನನ್ನ ಹೆಂಡಿರು ಮೆಟ್ಟಿದ್ದ ಚಂದದ ಕಾಲಿನ ಚಮ್ಮಾಳಗೆ'

'ಅಲ್ಲಿ ಬರುವನ್ಯಾರು'

'ನನ್ನ ಜಲುಮ ಕೊಟ್ಟಾ ತಂದಾ'

'ತಾಂಬೂಲ ಪೀಕದಾನಿ ತಂದ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ'

'ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರು ಮಲಿಕಳಾ ಸುವ್ರತ್ತಿಗನಾ ತಂದ ಕೈಲಿ ಹೊರಿಸಿದ್ದೀನಿ. ಕೈಲಿ ಹಿಡ್ತ ಹೆಂಡ್ತಿ ಹೊಕ್ಕಂಡು, ತಾಯಿ ತಂದಾನ ಕಾಲ್ ನಡಗಲಿ ನಡೆಸ್ಯಂಡು ತಂಕ್ಕಿಂದ ಬಡ್ಲಲಾಗಿ ಹೋಗ್ತೀನಿ' ಕಲಿ ಅಡಿದ ಮಾತ್ ಕೇಳ್ಕಂಡು ಎರಡು ಕರಣ ಮುಚ್ಚಂಡ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ. 'ಯಾಕೋ ಹುಚ್ಚುಮುಂಡಾ ಮಗ್ಗೆ' ಅಂದಾ 'ನನ್ನ ಯಾರಾಂತ ತಿಳ್ಕಂಡಾ' ಅಂದಾ ಮಾಚಯ್ಯ.

ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಮಗ
ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಿಪ್ಪಾ
ಮಾಚಿಪ್ಪಾಡಿದ ಮಾತಾ
ಕಲಿಪುರಷ ಕೇಳೆಂದು
ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಸತ್ಯ
ನೋಡಬೇಕು ಅಂದರಂತ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರೊಂತ ಹೇಳಿದಲ್ಲಾ 'ಆದ್ರೆ ನಿನ್ನ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಸತ್ಯ ನೋಡ್ವಿ' ಅಂದಾ ಕಲಿ ಪುರುಷ. ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಿಯ್ಕೆ ಹೇಳ್ತೆ 'ಇದೋ ಈ ಅಪ್ಪನ ಮನಾ ಕಪ್ಪು ಧೂಳೆ ತೆಗ್ಗು ಮೂರು ಮಂಡಲವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೀನಿ. ನೀನೇ ಆಡಿದ ಮಾತಾ ಅಪ್ಪಾಜಿಯವ್ವ ಹೇಳ್ಬಿಟ್ಟು ಬರಾಗಂಟ ಈ ಮೂರು ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದ್ ಬಿಟ್ಟರಾ ನಿನ್ನ ತಲಾ ಸಾಸ್ರವಾಗಲಿ' ಅಂದರು. ಆ ಕಪ್ಪು ಧೂಳೆವನ್ನು ತೆಗ್ಗು ಮೂರು ಮಂಡಲವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನಾ ಅಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಹತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. 'ಯಾನಾಯ್ತು ಮಾಚಿಯ್ಕೆ' ಅಂದ್ರೆ. 'ಸ್ವಾಮಿ ಅವ್ವ ಬಾಯಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳ್ತಿದಾ. ಈ ಕರಣದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ. ಈ ಬಾಯ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಗ್ ಹೇಳ್ಲೇ ಬುದ್ಧಿ' ಅಂದಾ. ತಲಕಾಡು ಮರಳು ಗುಡ್ಡದೊಳಗಾ ನಮ್ಮಪ್ಪಾಜಿ ಪಡ್ನಾಗಿ ಮೊಖಿ ಹಾಕೊಂಡು ಮೂಡಿ ಬರುವ ಹೊತ್ತನಾಗಿ ಮುಳಗಿಬರೋ ಸೂರ್ಯನಾಗಿ ಕುಂತಿದ್ದಾರಾ. 'ಮಾಚಿಯ್ಕೆ ನೀ ಏನು ಹೇಳ್ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲಾ ಮುಂದಾ ಬರಾದನನ್ನೆಲ್ಲಾ. ನಾ ಇಂದ ಹೇಳ್ತೇನಿ. ತಾಮ್ರ ತಗಡ ತಕಪ್ಪಾ, ನವಿಲುಗರಿ ತಕ್ಕಾ, ತಾಮ್ರ ತಗಡಿನ ಒಳಗ ಕಲಿಪಟ್ಟಿ ಮಾಡು ಮಗನೇ

ಊರು ಕಾಡಾಗ ಬೇಕು,
ಕಾಡು ಊರಾಗ ಬೇಕು
ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆಯಾಗ ಬೇಕು
ಗರ್ತಿಗೊಡ್ಡಾಗಬೇಕು
ಕುಲಕುಂಟದ ಒಳ್ಳೆ
ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಒಳ್ಳೆ
ಈ ಮುಟ್ಟು ಗೌಡಿ ಮಕ್ಕಳ ಮಾತೇ
ಮುಂದಾ ಆಗ ನಡೆಯಬೇಕು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ನಿತ್ಯಬುಗುಡಿ ಮುಟ್ಟಸಾಡಿ
ಮಕ್ಕಳ ಮಾತೆ
ಮುಂದಾ ನಡೆಯಬೇಕು
ಸತ್ಯವಂತರ ಮಾತು

ಪ್ರತಿಪದ್ಯವು:

ಪ್ರತಿಪದ್ಯವು ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು. || ಸಿದ್ಧಪಾಜಿ ಸಿದ್ಧಪಾಜಿ ||

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು. || ಸಿದ್ಧಪಾಜಿ ಸಿದ್ಧಪಾಜಿ ||

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕೂಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು:

ಕಿತ್ತಾಟವಾಗಬೇಕು

ಬಾವಿ ನೀರೊಂದಕ್ಕು

ಬ್ಯಾಗಾಟ ಅಗ್ಗೇಕು

ಹೇರ್ ಅಡ್ಡ ಹೊರಬೇಕು

ಒಂದು ಬೆಂಧ್ನ ನೀರಿಗೆ

ಒಂದನಾ ಆಗಬೇಕು ||ಸಿದ್ಧರಸು, ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಗಂಡಸತ್ತ ಮುಂಡ

ಹನ್ನೊಂದ ವರ್ಷ

ಈ ರಾಜ್ಯನಾಳಾ ಬೇಕು

ಗಂಡು ಅನ್ನೊ ಬಾತಿ

ದಂಡ್ನ ಹೋಗಬೇಕು

ಕೀಳು ಮೇಲಾಗಬೇಕು

ಮೇಲು ಕೀಳಾಗಬೇಕು

ಕೀಳು ಕೀಳು ಅನ್ನೊವರೆ

ಕೀಳಾಬಾತಿ ಆಗಬೇಕು ||ಸಿದ್ಧರಸು, ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಗುಡ್ಡು ಗುಡ್ಡಗಳಿಗೆಲ್ಲ

ಗುದ್ಡಾಟವಾಗ್ಗೇಕು

ದಾಸ ದಾಸಗಳೆಲ್ಲ

ದೇಸಾಂತ್ರ ಹೋಗಬೇಕು

ಚೋಗ್ ಚೋಗ್‌ಳೆಲ್ಲ

ಗೋಬಾಟ ಆಡ್ತೇಕು

ಕಾವಿ ಹೊದ್ದವರೆಲ್ಲ

ಕಳ್ಳಾಗಿ ತಿರ್ಲಬೇಕು

ನಾಳಾ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ

ಲಿಂಗಾಯ್ತನ ಸರಕಾರ

ಗಂಗಡಕಾರನ ಅಧಿಕಾರ

ನಾಳಾ ಮುಟ್ಟಿಗೋಡಿ ಮಗ್ಗುಗ

ರಾಜ ಪಟ್ಟಾಗಬೇಕು

ಪತುರತು ಮಕ್ಕು ನಾಳಾ

ಒಡ್ಡು ಹೋಗಬೇಕು ||ಸಿದ್ಧರಸು, ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಈ ರೀತಿ ಕಲಿಪ್ರಪಂಚ ದೇಶದ ಮೇಲಾ ಹೆಚ್ಚುತ ಬರತ್ತಿದ್ದಾದ, ಈ ಕಲಿಯನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೋಡಲಾರೆ. ಎರಡು ಕರಗಿರುವ ಕೇಳಲಾರೆ. ಸರಮಾನವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಾನು ಮರು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮರೆಯಾಗೋಗಬೇಕು ಕಂಡಾ, ಮರೆಯಾಳ ಶಬ್ದ ಹೇಳ 'ಮರು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋದ ಮೇಲಾ ಮರಾ' ಯಾವಾಗ ಬರ್ತೀರಿ' ಅಂದಾ ಎಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬರೋ ಸನಕಂದಾ, ಹನ್ನೊಂದನೇ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ

ಎಲ್ಲ ದೇವರ ಪೂಜಾ

ನಿಲ್ಲುತಾ ಬರಬೇಕು

ಸರರ ಆಳ್ವ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು

ಸುರರ ಆಳಕಾ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿ

ದೇವತ ದೇವಮಾನವರೆಲ್ಲಾ

ಕಲ್ಗಾಗಿ ನಿಂತುಬೇಕು

ಕಗ್ಗಲಿನ ದೇವ್ರಗಾ

ಕಪ್ಪ ಬಂದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ

ಕೈ ಎತ್ತಿ ಮುಗಿಬೇಕು

ಎಳು ವರ್ಷದ ಎಳ ಬಾಲಕಿ

ಹೊಟ್ಟೆ ಒಳಗಾ

ಬೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರು

ತಾವುಟ್ಟಿ ಬರುವಾಗ

ಸರಮುಂಡಾ ಮಕ್ಕಾ

ನಾಳಾ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಾಯಬೇಕು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ತಲಕಾಡು ಮರುಳುಗುಡ್ಡ ಸಣ್ಣಕ್ಕೆ ಬೇಳಾ ಆಗ್ಗೇಕು. ಈ ಕಲಿಯುಗ ನೋಡಲಾರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗ್ತೀನಿ' ಮಾಚದೇವರು ಹೇಳಿದ್ದು 'ಸ್ವಾಮಿ ತೆಂಕ್ಕಿಂದಾ ಕಲಿ ಸಾರ್ಯ ಬಂದದಕೂ ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿ ಮುಳುಗೋಗದಕ್ಕೂ ಇದಕ್ಕೇನಾದರೂ ನಾಮಾಂಕಿತವಾಗಿ' ಅಂದ್ರು, 'ಮಾಚಯ್ಯ ಕಲಿಸಾರ್ಯಂಡು ತೆಂಕ್ಕಿಂದ ಬಂದದಕಾ

ಕಲಿಯೂರು ಕಲ್ಲೂರು ಆಗಲೆಪ್ಪಾ

ಮುಕ್ಕಾಲ ಭಾಗ ಕಲಿಯ

ಮುಳುಗ್ಗದದಕಾ ಮಗನೇ

ಕಲ್ಲೂರ ತೋಪ ಆಗಲೆಪ್ಪಾ

ಮುಂಚರಿ ಮಾಚಪ್ಪಾ

ಓಂಚರಿ ಮಾಗುರುವೂ

ತುಂಬಿದ ಸೋಮಾರ ದಿವ್ಯ

ಮಾಲಾಗಿ ಮಡುವ

ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟವರೆ

ಕುಕ್ಕೂರ ಕಡೆದವರೆ

ತಲಕಡ ಕಡೆದವರೆ

ಸುಗೂರು ಬೀದಿಗೂ ನನ್ನ

ರಾಜಗುರು ದಂಪಿತರವರೆ | ಸಿದ್ಧವೂ, ಸ್ವಾಮಿ ಬೆಳ್ಳಿ

ಕೆಂಪಚಾರಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಲು

ಬೊಪ್ಪಣ್ಣಪುರದ ಮಠಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಮಂಟೇಲಿಂಗಯ್ಯನವರು
ಅನೇಕ ಮೇಲೆ ಆರು ಸಾವಿರ ಕಾಗದ. ಒಂಟಿ ಮೇಲೆ ಎಂಟು ಸಾವಿರ. ಕಾಗದ ಹದಿನಾಲ್ಕು
ಸಾವಿರ ಕಾಗದ ಹಳ್ಳಿಗಾಗಿ ಕಳಿಸಿ

ಕೋಳಿ ಕೂಗದ ಹಳ್ಳಿಗಲ್ಲ

ತುಂಬಿದ ಶುಕ್ರವಾರದಲ್ಲಿ

ಒಪ್ಪತ್ತಿನ ಗಳಿಗೆಯೊಳಗೆ

ನಾವು ಹುಚ್ಚುಮೂಳೆ ಕರೆತಂದು

ಲಾಂಚಾಗಾವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು

ನೀವು ಕಾಪಿ ಹೊದ್ದ ಜಂಗಮರೆಲ್ಲ

ಲಿಂಗ ಕಟ್ಟಿದ ಐಗಳೆಲ್ಲ ಬರಬೇಕು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಬೊಪ್ಪಣ್ಣಪುರದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೀತಾಡೆ. ಬಂದಂತೆ ಲಿಂಗಜಂಗಮರಿಗೆಲ್ಲ ಅಡಿಗೆ
ಊಟ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕೆಂದು ಸಣ್ಣಕ್ಕೆ ಸಾವಿರಮೂಟೆ, ಎಣ್ಣೆ ಮೂಗಂಡಿಗ, ಅವರ ಪೂಜೆಗೆ
ಹಣ್ಣುಪೆಡೆಗೆ ಹದಿನೈದು, ಇಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರಕರನೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು

ಬಿಳಿಯ ಮದ್ದಾನೆ ಬರಬೇಕು

ಗರುಡ ಗಂಧರ್ವರು ಬರಬೇಕು

ಕೆನ್ನರ ಕಿಂಪುರುಷರು ಬರಬೇಕು

ರಂಭೆ ಊರ್ವಶಿಯರು ಬರಬೇಕು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಕಲ್ಯಾಣಕ ಕಾಗದ ಕಳ್ಳಿ

ಹೆಚ್ಚಿನ ದೊಡ್ಡ ಬಸವಣ್ಣನವರು ನೀವು

ನೀಲಮ್ಮನ ಸಹಿತವಾಗಿ ಬರಬೇಕು

ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಕಾಗದ ಬರೆದ್ದರೆ

ಸಾರಾಯಗಾನವರು ಜಗತಿ ದೊಡ್ಡವರು

ಎಳೆಯ ತೊಳಚಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ
 ಬರಬೇಕು ನಮ್ಮ ಮಠಮನೆಗೆ
 ನಂಜನಗೂಡಿಗೆ ಒಲೆ ಬರೆದ್ದರೆ
 ವಿಷಕಂಠ ದೆಸೆಯುನಿ ನಂಜುಂಡ
 ಅಳುಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಸೂಳೀರ ವಾಲಗದೊಡನೆ
 ದೇವೀರಮ್ಮನ ಸ್ತೃತವಾಗಿ ಬರಬೇಕು
 ಮುಡುಕುತೊರೆಯ ಮುಮ್ಮೇಳದ ಮಲ್ಲಣ್ಣ
 ಬಗದೊಡತಿ ಪಾರ್ವತಿಯು ಸ್ತೃತವಾಗಿ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ನಮ್ಮ ಮಠಮನೆ ಗುರುಪದೇಶಕೆ ಬರಬೇಕು. ಶರಣ ಕೆಂಪಣ್ಣನ ಕಂಕಣಧಾರೆಗೆ
 ಬರಬೇಕು. ದೇವ ಮಾನವರೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಇಳಿದು ಬಂದರಲ್ಲ ರಾಜ
 ಬೊಪ್ಪಣಪುರಕೆ. ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಆದಿಸಿದ್ಧನ ಕರೆದು ನೀನು ಮಾರಳ್ಳಿ ಸ್ಥಳಕ್ಕೊಗಿ
 ಬಾಚಿ ಬಸವ್ವ ಮುದ್ದಮ್ಮ ಸ್ತೃತವಾಗಿ ಆರು ಮಂದಿ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳ ಕರೆದು ಆರು ಮಂದಿ
 ಸೊಸೆಯರ ಸ್ತೃತವಾಗಿ ಕೆಂಪಣ್ಣನ ಕಂಕಣಧಾರೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ಅವರ ಕುಟುಂಬ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲ
 ಬಂದು

ಗುಂಜು ಮಾವಿನ
 ತೋಪಲ್ಲಿ ಗುಡಾರ ಊದು
 ಸುರು ಮುನ್ನೂರು ಕೋಟಿ ಶರಣರೆಲ್ಲ
 ಬೊಪ್ಪಣಪುರದಲ್ಲಿ ಸೇರುವಂತ ಗಳಿಗೇಲಿ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮಂಟೇಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ರಸಸಿದ್ಧರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಲುಗವಿಗೆ ಕಳಿಸಿ
 ಹುಚ್ಚುಮೂಳಿಯ ಕರಕೊಂಡು ನೀವು ಬರುಹೋಗಿ. ರಸಸಿದ್ಧರೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಲುಗವಿಯ
 ಬಾಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಂದು ಆಲ ಆಲುತಾರೆ, ಹುಚ್ಚು ಮೂಳಿಯ ಕೂಗುತಾರೆ, ಅಲೀದ
 ಸದ್ದ ಕೇಳಿದರೆ ಶರಣ ಕೆಂಪಣ್ಣ,

ಅವನ ನತ್ತಿಮ್ಮಾಲೆ ಮತ್ತಿಮರ ಬೆಳೆದೈತೆ
 ಅವನ ಬೆನ್ನಿನ ಮ್ಮಾಲೆ ಬಿಲ್ವತ್ರ ಬೆಳೆದೈತೆ
 ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮ್ಮಾಲೆ ತೊಟ್ಟಿಗಿದ ಬೆಳೆದೈತೆ
 ಅವನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಬೂರುಗ್ಗಮರ ಬೆಳೆದೈತೆ
 ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ತಾರೆಮರ ಬೆಳೆದೈತೆ
 ಕೂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿಂಗ ಮರಿ ಮಾಡವಲ್ಲ
 ಹುಬ್ಬಿನೊಳಗೆ ಗುಬ್ಬಕ್ಕಿ ಮರಿ ಮಾಡವಲ್ಲ
 ಮೂಗಿನೊಳಗೆ ದಬ್ಬಹುಲ್ಲು ಕಡೆದವಲ್ಲ
 ದಡದಡನೆ ಎದ್ದಾನಂತ ಧೀರ ಕೆಂಪಣ್ಣ

ಗಕ್ಕನೆ ನೋಡಿದನಂತೆ ಶರಣ ಕೆಂಪಣ್ಣ
 ಅಗಸೆಯ ಕಾಯಿನಂತೆ ಅವನಿಗೆ
 ಅರವತ್ತು ಕುರುಜಡೆ ಆಗವಲ್ಲ
 ನುಗ್ಗೆಯ ಕಾಯಿನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ
 ನೂರೆಂಟು ಕುರುಜಡೆ ಆಗವಲ್ಲ
 ಜಡಮುಡಿಯ ಬಿಟ್ಟಿಂಥ ಎದ್ದನಂತೆ
 ಹಾವಿನೊರೆಯ ಹೆಗಲಮ್ಮಾಲೆ ಮಡಿಕೊಂಡು
 ಹುಟ್ಟು ನಿರ್ವಾಣದೊಳಗೆ ಬರುತಾನೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಹಾವಿನ ಹೊರೆಹೊತ್ತು ಬರುತ್ತಿರುವವನ, ಹಾದೀಲಿ ನಿಂದಿರುವಂತ, ಮುಖಾತ್ಮರು
 'ಇದೇನಪ್ಪ ನಿಮ್ಮ ರೂಪು ಸಿದ್ಧಗುರುವೆ' ಸುರುಮುನ್ನೂರು ಕೋಟಿ ಶರಣರೆಲ್ಲ 'ಇದೇನಪ್ಪ
 ನೀನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಹೊರೆ' ಎಂದರೆ 'ಇದು ಮಾಗಳಿಬೇರಿಸ ಹೊರೆ. ತೋಪಿನ
 ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರಿಗೆ ಇದು ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಗೆ ಸಲುವಾಗಿ'

ಧೀರ ಕೆಂಪಣ್ಣ ಅಡಿದ ಮಾತುಗಳ ಕೀಳಿ
 ಅವರು ಮಾಯಪಿಗಳು ಪಕ್ಕನೆ ನಗುತ್ತಾರೆ
 ಹೊತ್ತಂತ ಹಾವಿನ ಹೊರೆಯನಾದರು
 ಎಡಗಡೆಗೆ ಇಳುಕಿ ಮಡುಗುಬುಟ್ಟು
 ಅವನು ಗುರುಪಾದವ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು
 ಕೆಂಪಣ್ಣ ದುಃಖವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ
 ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿ
 ಮಂಡೆ ಸವರುತ್ತಾರೆ ಮೈದಡವುತಾರೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಗುಂಜುಮಾವಿನ ತೋಪಲ್ಲಿ ಗುಡಾರವನ್ನೆ
 ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ಕರೆದು
 ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಬನ್ನಿರೆಂದು
 ಅತ್ತಿಗೆ ನಾದಿನಿಯರು ಬನ್ನಿರೆಂದು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಮಂಟೇಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಕೆಂಪಣ್ಣ ಶರಣನ ನೀವು ದಾನ ಮಾಡಿರಯ್ಯ ಎಂದಾರೆ,
 ಒಂದಂತ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಅಣ್ಣಂದಿರು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಮುಸುಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
 ಅವರು ಖಂಡುಗ ದುಃಖವ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ
 ಕೈಯಡಿದು ಮಗನ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

'ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೊಟ್ಟೀವಿ ಧೀರ ಕೆಂಪಣ್ಣ 'ಗುರುಪಾದಕಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಶರಣನ' ನಾವು
 ಭಕ್ತಿಯೊಳಗೆ ಕೊಟ್ಟೀವಿ, ನಾವು ನಿಜದೊಳಗೆ ಕೊಟ್ಟೀವಿ' ಕೆಂಪಣ್ಣನ. ನಿಮ್ಮ ಮಹಮನೆಗೆ

ನಾವು ನಡಿತೀಕತಿಮಿ, ಬಿತ್ತಿದ ಬೆಳೆಯ ನಾವು ಕೊಡುತೀಮಿ' ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳ ಕೇಳಿ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮಂಟೇಲಿಂಗಯ್ಯನವರು

ನಿಮಗೆ ಉತ್ತುತ್ತಮವಾಗಿ ಉಗಮೇಲಾಗಿ

ನೀವು ಹೆಚ್ಚೊಕ್ಕಲಾಗಿ ಬಾಳಿ ಕಂದಗಳೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಎಂದು ಆಶೀರ್ವಾದವ ಕೊಟ್ಟು, ಬುಟ್ಟು, ಶರಣ ಕೆಂಪಣ್ಣನವರ ಕೈಹಿಡಿದು ಕರಕೊಂಡು

ಹಾಲುಗೊಳಕೆ ನಮ್ಮಸ್ವಾಮಿ ಬರುತ್ತಾರೆ

ನೀರುಗೊಳಕೆ ನಮ್ಮಸ್ವಾಮಿ ಬರುತ್ತಾರೆ

ಹಾಲುಗೊಳದಲ್ಲಿ ಶರಣನ ಮೀಯಿಸಿ

ನೀರುಗೊಳದಲ್ಲಿ ಜಳಕವಾಡಿಸಿ

ಹಡಪದ ಹಂಪಣ್ಣನವರ ಕರೆದು

ಚವರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ

ಬೆಣತಕ್ಕೆ ಬೆಲ್ಲದಚ್ಚು ಚಿಪ್ಪಿನ ಬಾಳೆಹಣ್ಣು

ಮುಕ್ಕಣ್ಣೇಶ್ವರನ ವರದ ಹಣ್ಣುದೆಂಗಿನಕಾಯಿ

ರಸ ಕಜ್ಜೂರವಂತೆ ರಸದಾಳಿ ತುಂಡಂತೆ

ತಾಂಬೂಲದ ಈಳ್ಕಗಳ ತಟ್ಟೇಲಿ ತುಂಬಿ

ಹಡಪದ ಹಂಪಣ್ಣನ ಮುಂದೆ ಸುರಿದು ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ನೆನಕ್ಕೆ ನೆನಗಡಲೆ ಹಣ್ಣು ಫಲ್ಕಾರಗಳ ತಂದೆತಾಯಿ ಬಂದು, ಬಂಧುಬಳಗ ಬಂದು, ಫಲ್ಕಾರ ಮುಟ್ಟಿ ಹೃದಯಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆ, ಕೆಂಪಣ್ಣ ಶರಣನೂ ಸಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು, ಹಣ್ಣು ಫಲ್ಕಾರಗಳನ್ನೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಗಳಿಗೇಲಿ ಮೂಡಲನಾಡಿನಿಂದ ಮುತ್ತಿನ ಮಣೆ ಬಂದು

ಶರಣ ಕೆಂಪಣ್ಣನ

ಮಣೆಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ

ತೀರ್ಥ ಎಸೆದು

ದೇವಮಾನವರು ಹರಸಿ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಹಡಪದ ಹಂಪಣ್ಣನಿಗೆ ಹುಕ್ಕುಂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಹಡಪದ ಹಂಪಣ್ಣ ಭೂಮಿಗೆ ಶರಣೆಂದು, ಚವರದ ಕತ್ತಿಯ ಹಿಡಿದು, ಕೆಂಪಣ್ಣನ ಮಂಡನಾದರು ತೆಗಿತಾರೆ, ಬೋಳುಮಂಡೆ ಶರಣ ಕೆಂಪಣ್ಣನಿಗೆ

ಆರುತಪ್ಪಲೆ ನೀರು ಹೋರಾಡಿ ಕಾದಾವೆ

ಗಂಧಬುಟ್ಟು ಗಮಗರಿದು ಕಾದಾವೆ

ಹತ್ತುತಪ್ಪಲೆ ನೀರು ಉಕ್ಕುರಿಸಿ ಕಾದಾವೆ

ಪಚ್ಚಿತನೆಯೊಳಗೆ ಗಮಗರಿದು ಕಾದಾವೆ

ಗುಂಬದ ನೀರು ಗುಳಗುಳನೆ ಕಾದಾವೆ

ಮುಡವಾಳದೊಳಗೆ ಗಮಗರಿದು ಕಾದಾವೆ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಕಾದಂತ ನೀರನ್ನು ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಬಂಧುಬಳಗವೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನದ ಗಿಂಡಿಯೊಳಗೆ
ಎರಡು ಕೆಂಪಣ್ಣನಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಸಿರು ಚಿಪ್ಪರದಡಿಲಿ ಎಲ್ಲಿಸ್ಯೆಂದು

ಬಣ್ಣದಮಂದಲಿಗೆಯನ್ನೆ ಹರಡಿ

ಮೊಗ್ಗುತಂದು ಮೂಗುಳವ ಚಿಲ್ಲಿ

ಅವರು ಪಾಗುಪಟ್ಟೆಯನೆ ಹರಡಿ

ತೆಂಕಲನಾಡಿಂದ ತೇಗದ ಮಣಿತರಿಸಿ

ಕೈಸೋಕಿದರೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಗಲಿರೆನ್ನುತಾವೆ

ಬಡಗಲನಾಡಿಂದ ಬೆಡಗಿನ ಮಣಿತರಿಸಿ

ಬೆರಳು ಸೋಕಿದರೆ ಗಲಿರೆನ್ನುತಾವೆ

ಹಸೆಮಣೆಯ ಮುತ್ತಿದೆಯರು ಮಡಗಿ

ಕಂಕಣಧಾರೆಗೆ ಅರಿಷಿಣವೆಲ್ಲೆಂದಾರೆ

ಹೂವಿನ ತೋಟದಲಿ ಹುಟ್ಟಿತ್ತೊಂದರಿಷಿಣ

ಹುಟ್ಟಿತ್ತಲೈದು ಕವಲೊಡೆದು ಅರಿಷಿಣವ

ಚೆನ್ನದ ಗುದ್ದಲೀಲಿ ಹಗೆತಂದು ಅರಿಷಿಣವ

ಚೆನ್ನರೋಗಿ ತೊಳೆತಂದು ಅರಿಷಿಣವ

ಕೊಪ್ಪರಿಕೆಯೊಳಗೆ ಹದಮಾಡಿ ಅರಿಷಿಣವ

ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮ್ಯಾಲೆ ಹರಡಿ ಅರಿಷಿಣವ

ಜಂಬುಗೋಣೆಗೆ ತುಂಬಿ ಅರಿಷಿಣವ

ಬೆಳ್ಳಿದಾರದಲಿ ಹೊಲಿದು ಅರಿಷಿಣವ

ಬೆಳ್ಳೋರಿಮ್ಮಾಲೆ ಹೇರಿ ಅರಿಷಿಣವ

ದಂಡಿನದಾರೀಲಿ ಹೊಡೆವಾಗ ಅರಿಷಿಣವ

ದುಂಡಿರಿಬ್ಬರು ಬೆಲೆಮಾಡಿ ಅರಿಷಿಣವ

ಶರಣ ಕೆಂಪಣ್ಣನ ಕಂಕಣಕ್ಕೊಂದು ಅರಿಷಿಣವ ||ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ||

ಐದು ಕೊಂಬಿನ ಅರಿಷಿಣವನ್ನವರು ಆರು ವರಹಕ್ಕಾದರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಪುಟ್ಟಿಪ್ಪಸ್ತವನೆ
ಹಾಸುಬುಟ್ಟು ಬೊಕದ ಗಂಟಲಿ ಕಟ್ಟುಂಡು, ನಂದಿ ಮ್ಯಾಲೇರಿಕೊಂಡು ಅವರು ಬಂದರಲ್ಲ.
ಬೊಪ್ಪಣಪುರಕೆ ತಂದಂತ ಅರಿಷಿಣವ ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಹತ್ತು ಬೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಗಂಡು
ನೆತ್ತಿ ನಯನಾಕೆ ಒತ್ತಿಕಂಡು ಅವರು

ಗುರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೀತಾರೆ

ಉರುಗುದಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ

ಭೂಮೀಲಿ ಹುಟ್ಟಾದು
 ಮೇಘದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯೋದು
 ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೆದುರಾಗಿ ಇಳಿಯುವಂತೆ
 ಈಳ್ತದೆಲೆಯ ಗುರುಸ್ವಾಮಿ
 ಕೈನೀಡಿ ಮಡಿಸಿ ಎಲೆಗೆ ಕಪ್ಪಿಕ್ಕುತಾರೆ
 ಕಂಚು ಕಲಕಿ ಬೆರಳಲ್ಲಿ ರಂಜಿಸಿ
 ಪಂಚಮುಖದ ಚಿನ್ನದ ಕಳಸಾವ
 ಗೋಪಿಸ್ತೀಯರು ಬೆರಳಲ್ಲಿ ತ್ತಿ ಕಂಡು
 ಮುತ್ತಿನಸೆಮಣೆಮಾಲೆ ಮಡಗುತಾರೆ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಹಾಲಳ್ಳದ ನೀರು ಹರಿದು, ಬರುವ ಪನ್ನೀರ ತಂದರು ಗುರುಸ್ವಾಮಿ, ಕಳಸಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನಗಿಡುವಿಗೆ ಗಿಣ್ಣೆದು ಎಸಳ್ಳಿದು ಬಿಟ್ಟೆನೆಗೆವ ದುಂದುಮಲ್ಲಿಗೆಯ ತಂದರಲ್ಲ ಹಸೆಯ ಕಳಸಕ್ಕೆ.

ಎರಡೆಳೆ ಮೂರಳೆ ಕೂಡಿದರಪಿಣದೆಳೆ
 ನೀರಲ್ಲುಟ್ಟ ಕೆಂಡದಲ್ಲಿ ಕನಿಯಾದು
 ಅದು ಕೈಸೋಕಿದರೆ ಕಪ್ಪು ಬರುವುದು
 ಕಾಡಲ್ಲುಟ್ಟದ ಗಂಧ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಂಜಿಸಿ
 ಅಟ್ಟ ಅರಿಪಿಣ ಕುಟ್ಟದ ಕುಂಕೂಮ
 ಸ್ನಾನಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷತ ಮಾಡುತಾರೆ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯೋದು ಹತ್ತಳ್ಳು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯೋದು ರಾಜಾಣ. ಬಯಲಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯೋ ನವಧಾನ್ಯಗಳ ತಂದರು. ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಕಳಸಕ್ಕೆ ಮಣೆಯ ಪೂಜೆಗೆ ಮುನ್ನ ರಾಯರು ಮಾರುದ್ದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯ ಜಪಿಸುತ ಈಳ್ತದೆಲೆಯ ಹಿಡ್ಕಂಡು ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಕಪ್ಪೆದು ಅಕ್ಷತೆಗಳ ಇಟ್ಟರಲ್ಲ. ಎಲೆಮಡಚಿ ಕೈಯೊಳಗಿಡುಕೊಂಡು ಕಂಕಣಧಾರಣೆಗೆ ಶರಣ ಕರೆದಾರು

ಎಡಗಾವಿ ಎತ್ತಿ ಎಡಕ್ಕೆ ಮುಸುಕ್ಕಿಟ್ಟು
 ಬಲಗಾವಿ ಎತ್ತಿ ಬಲಕ್ಕೆ ಮುಸುಕ್ಕಿಟ್ಟು
 ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮವನ್ನೆ ಉಡಿಸಿದರಂತೆ
 ಹುಲ್ಲೆಯ ಚರ್ಮವನ್ನೆ ಹೊದಿಸಿದರಂತೆ || ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿ ಬನ್ನಿ ||

ಯಣತೂರ ರಣತೂರ ಕಂಡಾಯ ತೆಗೆದು ಹೆಗಲಮ್ಮಾಲೆ ಮಡಗಿದರಂತೆ ಮಟ್ಟಿಕ್ಕಪ್ಪಿಕ್ಕಿ ನೀಲಿನಾವು ತೆಗೆದು, ನವಿಲುಗರಿಗೊಂತ ಬೆನ್ನಿಂದ ಇಟ್ಟು, ಹಕ್ಕಿಗೂಡನ್ನೇ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಟ್ಟರಂತೆ.